

การป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ
และความมั่นคงของชาติ

โดย

นายกรุณา พันธุ์เพชร

อัยการผู้เชี่ยวชาญ

สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายอาคารและที่ดิน

สำนักงานอัยการสูงสุด

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๕๖

ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๖ – ๒๕๕๗

บทคัดย่อ

เรื่อง การป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและความมั่นคง
ของชาติ

ผู้วิจัย นายกรรณา พันธุ์เพชร หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๖

ตำแหน่ง อัยการผู้เชี่ยวชาญ สำนักงานอัยการสูงสุด

องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นปัญหาสำคัญของทุกประเทศจนทำให้องค์การสหประชาชาติ (United Nation) ได้จัดทำอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ประเทศไทยได้ออกกฎหมายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.๒๕๕๖ เมื่อผลบังคับเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ.๒๕๕๖ อันเป็นการป้องกันปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและความมั่นคงของชาติ ซึ่งเป็นเรื่องที่ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยในเรื่องนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาพระราชบัญญัติป้องกันและการปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ อันเป็นมาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งเป็นความผิดร้ายแรง เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินคดีอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรว่ามีข้อดีข้อเสียอย่างไร เพื่อศึกษามาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเมื่อประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ.๒๕๕๘ ขอบเขตของการวิจัย คือ การจัดการปัญหาองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติของประเทศไทย โดยมีพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.๒๕๕๖ เป็นพื้นฐานและเน้นการเปรียบเทียบระหว่างดำเนินคดีอาชญากรรมข้ามชาติตามพระราชบัญญัตินี้ กับการดำเนินคดีอาญาทั่วไป

วิธีดำเนินการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานในด้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ การค้นคว้าและศึกษาจากเอกสารกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เอกสารงานวิจัยอื่นๆ และตำรากฎหมาย โดยการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มา เปรียบเทียบกับกฎหมาย หรือวิธีดำเนินคดีเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ และวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียที่ประเทศไทยจะได้รับจากพระราชบัญญัตินี้เมื่อประเทศไทยก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สรุปหลักการสำคัญๆ ทั้งหมดในของพระราชบัญญัตินี้ และเหตุผลความจำเป็นของประเทศไทยที่ต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ผลการวิจัย พบว่า องค์กรอาชญากรรมไทยแทบทุกแห่งไม่มีปัญหาในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด เพราะประเทศไทยมีประมวลกฎหมายอาญาสามารถบังคับใช้ผู้กระทำความผิดได้ ต่อมาผู้กระทำความผิดเป็นชาวต่างชาติ และเข้ามกระทำความผิดอาชญากรรมข้ามชาติ ในประเทศไทยทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่สามารถลงโทษผู้กระทำความผิดที่เป็นชาวต่างชาติได้ ต่อมาโลกาภิวัตน์ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรที่มีความรุนแรง และเพิ่มมากขึ้น การกระทำความผิดสลับซับซ้อน ผู้กระทำความผิดมีความรู้ความสามารถ มีอิทธิพลและทรัพย์สินที่จะต่อสู้กับกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย ส่งผลกระทบและความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ ประมวลกฎหมายอาญาไม่สามารถที่จะบังคับใช้เอาผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ทันเหตุการณ์ ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรเป็นปัญหาสำคัญทุกประเทศทั่วโลกจะต้องร่วมมือกัน ทั้งด้านการป้องกัน และปราบปรามผู้กระทำความผิดดังกล่าว และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทุกชนิด รวมถึงเทคโนโลยีสมัยใหม่ ที่จะต่อต้านและตอบโต้เพื่อให้องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติหมดสิ้นไป

ข้อเสนอแนะ กำหนดให้เป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล ให้ทราบถึงปัญหาและความร้ายแรงของปัญหาองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่ส่งผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจและความมั่นคงของชาติให้ประชาชนและหน่วยงานของรัฐทราบถึงปัญหาองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยบูรณาการภาครัฐกับภาคเอกชนให้ทราบถึงปัญหาและภัยคุกคามขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติโดยการอบรมสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ก่อนที่ประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัตินี้ ดำเนินการอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรมกับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ การใช้มาตรการพิเศษต่างๆ ตามกฎหมายนี้ต้องเป็นไปด้วยความเที่ยงธรรมโปร่งใสและเข้ามาตรฐานสากลสมควรแก้ไขกฎหมายที่มีโทษทางอาญาบางประเภทให้สูงขึ้นเท่ากับความผิดร้ายแรง คือ กำหนดโทษจำคุกขั้นสูงสุดตั้งแต่ ๔ ปีขึ้นไป หรือโทษสถานที่หนักกว่านั้น

คำนำ

อาชญากรรม เป็นปัญหาหรือภัยคุกคามมวลมนุษยชาติมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพราะมนุษย์ต้องอยู่ร่วมกันเป็นสังคม ประกอบด้วยคนดีและคนไม่ดี องค์การสหประชาชาติ ซึ่งเป็นศูนย์รวมของประเทศต่างๆทั่วโลก ซึ่งเป็นคนดีได้ร่วมกันออกกฎ ข้อบังคับ แลกเปลี่ยน ความรู้ ประสบการณ์เพื่อหามาตรการแก้ไข ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมต่างๆ ที่ขยาย ขอบเขตและมีเครือข่ายไปทั่วโลก และทวีความรุนแรงมีความซับซ้อนตามกระแสของโลกที่ก้าว เข้าสู่โลกไร้พรมแดน หรือโลกาภิวัตน์ในทุกมิติ เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในศตวรรษที่ ๒๑ ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติรูปแบบต่างๆ เป็นประเด็นสำคัญที่องค์การ สหประชาชาติได้เห็นถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้จัดทำอนุสัญญาสหประชาชาติ เพื่อต่อต้านอาชญากรรม ข้ามชาติที่จัดตั้งเป็นองค์กร เมื่อปี ค.ศ.๒๐๐๐ เพื่อให้ประเทศภาคีสมาชิกได้ร่วมกันแก้ไขปัญหา ในรูปแบบและทิศทางเดียวกัน ประเทศไทยในฐานะประเทศสมาชิกได้ลงนามในอนุสัญญาดังกล่าว และได้ออกกฎหมายภายในรองรับ คือ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วม ในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.๒๕๕๖ ตามพันธกรณีและมีผลบังคับใช้แล้วเมื่อเดือน กันยายน พ.ศ.๒๕๕๖ อันเป็นกฎหมายใหม่หรือมาตรการพิเศษที่จะป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ข้ามชาติที่มีลักษณะจัดตั้งเป็นองค์กรได้ในทุกมิติอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อนำอาชญากรรมมาลงโทษตาม กฎหมาย และไม่ใช้ประเทศไทยเป็นที่หลบภัยหรือหลบซ่อนจากการกระทำที่ตนเองได้มีส่วนร่วม ในการกระทำความผิด ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลการวิจัยเรื่องนี้จะทำให้รัฐบาล ประชาชน ชาวไทยและประชาคมโลกรวมถึงการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี พ.ศ.๒๕๕๘ ได้รู้และ เข้าใจถึงสถานการณ์อาชญากรรมข้ามชาติที่มีลักษณะจัดตั้งเป็นองค์กร และกระบวนการยุติธรรม ของประเทศไทยที่พร้อมที่จะป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติตามหลักสากลอย่าง มีมนุษยธรรม และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

(นายกรุณา พันธุ์เพชร)

นักศึกษาวិทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๖

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญแผนภาพ	ช
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
ขอบเขตของการวิจัย	๓
วิธีดำเนินการวิจัย	๓
ข้อจำกัดการวิจัย	๓
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๔
คำจำกัดความ	๔
บทที่ ๒ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	๖
องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ	๖
กลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร	๗
เอกสารทางวิชาการและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	๘
บทที่ ๓ การป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมในประเทศไทยที่ผ่านมา	๑๓
สถานะองค์กรอาชญากรรมในประเทศไทยจากอดีตถึงปัจจุบัน	๑๓
องค์กรอาชญากรรมไทยแท้ๆ	๑๗
มาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ	๒๔
พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรม ข้ามชาติ พ.ศ.๒๕๕๖	๒๕

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๔	
มาตรการป้องกันและปราบปราม ตามพระราชบัญญัติป้องกัน	
และปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรม	
ข้ามชาติ พ.ศ.๒๕๕๖	๖๓
ผลการศึกษาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วม	
ในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.๒๕๕๖	๖๓
ผลการศึกษากระบวนการดำเนินคดีอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร	
ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรม	
ข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖	๖๕
ผลการศึกษามาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ	
เมื่อประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.๒๕๕๘	๗๐
บทที่ ๕	
สรุป และข้อเสนอแนะ	๗๑
สรุป	๗๑
ข้อเสนอแนะ	๗๒
บรรณานุกรม	๗๔
ภาคผนวก	๗๗
ผนวก ก พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กร	
อาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.๒๕๕๖	๗๘
ผนวก ข อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ	
ที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร	๘๐
ประวัติย่อผู้วิจัย	๑๓๐

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
๑-๑	๖๔
แผนภูมิแสดงความร่วมมือประชาคมอาเซียนทั้ง ๑๑ เสาหลัก	

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นปัญหาสำคัญของทุกประเทศจนทำให้องค์การสหประชาชาติ (United Nation) ได้จัดทำอนุสัญญาสหประชาชาติ เพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ ที่จัดตั้งเป็นองค์กร เมื่อปี ค.ศ.๒๐๐๐ (United Nation Convention Against Transnational Organized Crime And The Protocols Thereto)และประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาติ ได้ลงนามในอนุสัญญาดังกล่าว ประเทศไทยในฐานะประเทศภาคีสมาชิกและได้ลงนามในอนุสัญญาดังกล่าว จึงมีพันธกรณีที่จะต้องตรากฎหมายภายในประเทศเพื่อรองรับอนุสัญญาดังกล่าว ซึ่งสำนักงานอัยการสูงสุด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เป็นผู้ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๓ และสำนักงานอัยการสูงสุดได้ดำเนินการทุกขั้นตอนตามกระบวนการ ยกร่างกฎหมายเสนอคณะรัฐมนตรีผ่านการพิจารณาทางรัฐสภาจนประกาศในราชกิจจานุเบกษาและมีผลบังคับใช้แล้ว เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๖ สำหรับรายละเอียดทางกฎหมายฉบับนี้นอกจากเป็นที่น่าสนใจอย่างยิ่งแล้ว ยังเป็นมาตรการในการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและความมั่นคง

เนื่องจากความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเป็นลักษณะความผิดทางอาญาที่มีลักษณะแตกต่างจากความผิดอาญาทั่วไป ซึ่งก่อนที่จะมีพระราชบัญญัติฉบับนี้ ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายใดที่จะสามารถเอาผิดกับผู้กระทำผิดที่เป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้ คงดำเนินคดีได้เป็นรายบุคคลเป็นรายไป การรวบรวมพยานหลักฐาน การสืบสวนสอบสวนมีข้อจำกัดมากมายเนื่องจากต้องปฏิบัติตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอย่างเคร่งครัด, เจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติไม่ได้รับการคุ้มครอง, การข่มขู่พยาน, บุคคลที่เกี่ยวข้องไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ, การรับฟังพยานหลักฐาน, การร่วมมือกับต่างประเทศมีข้อจำกัด และเครื่องมือและอุปกรณ์การทำงานไม่เพียงพอ ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ จึงไม่อาจจัดการกับผู้กระทำผิดที่มีเครือข่ายที่อยู่ในต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น พระราชบัญญัติฉบับนี้ จึงกำหนดวิธีการสืบสวนสอบสวน ซึ่งแตกต่างจากวิธีสืบสวนสอบสวนคดีอาญาทั่วไป เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมไทยสามารถป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของประเทศชาติได้ และสอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติ เพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรที่ประเทศไทยได้ลงนามดังกล่าวแล้ว

การวิจัยนี้ ต้องการศึกษาในประเด็นเรื่องวิธีการดำเนินคดีอาชญากรรมข้ามชาติ ในความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (มาตรา ๕) และความผิดฐานขัดขวางการสืบสวน สอบสวน การฟ้องร้อง หรือการดำเนินคดีความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (มาตรา ๒๖) ซึ่งไม่เคยมีฐานความผิดเหล่านี้ในประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายที่มีลักษณะโทษทางอาญา ในชั้นพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และหน่วยงานอื่นๆ ที่รับผิดชอบ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.๒๕๕๖ ทั้งด้านการสืบสวน, การสอบสวน, การสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้อง, การอุทธรณ์, การฎีกา และการคุ้มครองพยาน เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาพระราชบัญญัติป้องกันและการปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ อันเป็นมาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งเป็นความผิดร้ายแรง คือความผิดอาญาที่กฎหมายกำหนดโทษขั้นสูงตั้งแต่สี่ปีขึ้นไป หรือโทษสถานหนักกว่านั้น

๒. เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินคดีอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งมีข้อดีข้อเสียอย่างไร

๓. เพื่อศึกษามาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเมื่อประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.๒๕๕๘

ขอบเขตของการวิจัย

การจัดการปัญหาองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติของประเทศไทย โดยมีพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.๒๕๕๖ เป็นพื้นฐานและขอบเขตการวิจัย เน้นการเปรียบเทียบระหว่างดำเนินคดีอาชญากรรมข้ามชาติ ตามพระราชบัญญัตินี้กับการดำเนินคดีอาญาทั่วไป

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. การวิจัยนี้จะเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แหล่งข้อมูลดังต่อไปนี้

๑.๑ ข้อมูลปฐมภูมิ โดยการสัมภาษณ์ สันทนา กับผู้ที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานหรือมีความรู้ความเชี่ยวชาญในงานคดีที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมข้ามชาติ

๑.๒ ข้อมูลทุติยภูมิ โดยการค้นคว้าและศึกษาจากเอกสารตัวบทกฎหมาย พระราชบัญญัติและเอกสารงานวิจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้อง โดยใช้การวิเคราะห์กรณีศึกษาเกี่ยวกับอาชญากรรมข้ามชาติที่เกิดขึ้นในประเทศไทยมา

๒. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มา เพื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายหรือวิธีการในการดำเนินคดีเกี่ยวกับอาชญากรรมข้ามชาติแบบเดิม และวิเคราะห์ผลที่ประเทศไทยจะได้รับจากพระราชบัญญัติฉบับนี้ภายหลังที่ประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแล้ว

๓. สรุปหลักการสำคัญๆทั้งหมดในของพระราชบัญญัตินี้ และความสำคัญที่ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้นมา และประโยชน์ที่ประเทศไทยจะได้รับเมื่อประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแล้ว

ข้อจำกัดการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ เน้นที่การเปรียบเทียบระหว่างดำเนินคดีอาชญากรรมข้ามชาติตามพระราชบัญญัตินี้กับการดำเนินคดีอาญาทั่วไป โดยเฉพาะในการปฏิบัติหน้าที่ของ พนักงานสอบสวน และพนักงานเจ้าหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวน การแสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐาน ซึ่งเป็นลักษณะพิเศษของพระราชบัญญัตินี้รวมถึงบทบัญญัติพิเศษที่ไม่เคยปรากฏในกฎหมายอาญามาก่อน เช่น การคุ้มครองผู้เสียหายหรือพยาน, การสั่งฟ้อง สั่งไม่ฟ้อง ถอนฟ้อง ถอนอุทธรณ์ ถอนฎีกา ไม่อุทธรณ์ ไม่ฎีกา ของอัยการสูงสุด หรือการลงโทษผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ น้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กฎหมายบัญญัติไว้ แก่ผู้ที่ให้ความร่วมมือที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินคดี และมุ่งเน้นกรณีศึกษากลุ่มชาวต่างชาติที่เข้ามาในประเทศไทย (มาทำธุรกิจ หรือมา

ท่องเที่ยว) ไม่ว่าจะเป็นผู้เสียหาย, ผู้ต้องหา หรือประจักษ์พยานในคดีอาชญากรรมข้ามชาติก็ตาม จึงถือเป็นข้อจำกัดของการวิจัยนอกจากนี้ยังมุ่งประเด็นความสำคัญในการตราพระราชบัญญัตินี้ เชื่อมโยงกับความสัมพันธ์ของไทยกับต่างชาติ โดยเฉพาะการที่ประเทศไทยกำลังจะก้าวเข้าสู่ ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.๒๕๕๘ นี้ และประโยชน์ที่ประเทศไทยจะได้รับเมื่อประเทศไทย เข้าเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแล้ว

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

เพื่อเผยแพร่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กร อาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.2556 ให้แก่ประชาชนชาวไทยและประชาคมโลกได้รับทราบว่าประเทศไทยมีกระบวนการยุติธรรมที่มีศักยภาพที่จะยับยั้ง ป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมทุกรูปแบบ เพื่อความมั่นคงของประเทศและประชาคมโลก โดยอย่างยิ่งในพุทธศักราช 2558 ที่ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

คำจำกัดความ

องค์กรอาชญากรรม หมายความว่า คณะบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไปที่รวมตัวกันช่วงระยะเวลาหนึ่งและร่วมกันกระทำการใด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระทำความผิดร้ายแรงและเพื่อได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่น ไม่ว่าโดยทางตรง หรือทางอ้อม

องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ หมายความว่า องค์กรอาชญากรรมที่มีการกระทำความผิดซึ่งมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

๑. ความผิดที่กระทำในเขตแดนของรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ
๒. ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่การเตรียมการวางแผน การสั่งการ การสนับสนุน หรือการควบคุมการกระทำความผิดได้กระทำในอีกรัฐหนึ่ง
๓. ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมที่มีการกระทำความผิดมากกว่าหนึ่งรัฐ

๕

๔. ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่ผลของการ
กระทำที่สำคัญเกิดขึ้นในอีกรัฐหนึ่ง

ความผิดร้ายแรง

หมายความว่า

ความผิดอาญาที่กฎหมายกำหนดโทษจำคุกขั้นสูง
ตั้งแต่สี่ปีขึ้นไป หรือ โทษสถานที่หนักกว่านั้น

บทที่ ๒

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของ “องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ” (Transnational Crime) ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.๒๕๕๖ กำหนดนิยามไว้ดังนี้

องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ^๑ หมายถึง องค์กรอาชญากรรมที่มีการกระทำความผิดซึ่งมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

๑. ความผิดที่กระทำในเขตแดนของรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ
 ๒. ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่การเตรียม การวางแผน การสั่งการ การสนับสนุน หรือการควบคุมการกระทำความผิดได้กระทำในอีกรัฐหนึ่ง
 ๓. ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมที่มีการกระทำความผิดมากกว่าหนึ่งรัฐ
 ๔. ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่ผลของการกระทำที่สำคัญเกิดขึ้นในอีกรัฐหนึ่ง
- สำหรับความหมายขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้บัญญัติไว้ในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร (United Nation Convention against Transnational Organized Crime)

^๑พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.๒๕๕๖ มาตรา ๓

“ Organized criminal group”^๒ shall mean a structured group of three or more persons, existing for a period of time and acting in concert with the aim of committing one or more serious crimes or offences established in accordance with this Convention, in order to obtain, directly or indirectly, a financial or other material benefit.

กลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

กลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร^๓ หมายถึง กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้างของบุคคลสามคนหรือมากกว่าที่ดำรงอยู่เป็นระยะเวลาหนึ่งและที่มีการประสานการดำเนินงานระหว่างกัน โดยมีเป้าหมายในการกระทำอาชญากรรมร้ายแรงหนึ่งอย่างหรือมากกว่า หรือในการกระทำความผิดตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

ในอดีตที่ผ่านมาเราสามารถพบเห็นการกระทำความผิดที่เป็นองค์กรอาชญากรรมอยู่ในหลายประเทศทั่วโลก เช่น รัสเซีย คอนเน็กชัน(Russian Connection) , ไชนีส คอนเน็กชัน (Chinese Connection), เจแปนีส คอนเน็กชัน (Japanese Connection), ยูโรเปียน คอนเน็กชัน (European Connection) และเซ้า อเมริกา คอนเน็กชัน (South America Connection), สิบสี่เค, แก๊งโจร สหภาพไม้ไผ่(Union BamBoo), ไชงอ่อน คาวบอย และยามากูชิ - ยุมิ และกลุ่มอิซิงา – ไก

^๒United Nations Convention Against Transnational Organized Crime and The Protocols Thereto ,UNITED NATIONS New York ,2004 ,Article 2 ,page 5

^๓นายวันชัย รุจนวงศ์ อดีตอธิบดีอัยการต่างประเทศ เป็นผู้แปล

สำหรับในประเทศไทยมีชาวจีนที่เข้ามากระทำความผิดในนามของแก๊งลูกหมู (เอาคนสัญชาติจีนมาเก็บตัวไว้ในประเทศไทยในการส่งตัวออกไปประเทศที่สาม และมีค่าตอบแทน แต่กลับเรียกเงินกับพ่อแม่ของเหยื่อแทนการส่งตัวไปประเทศที่สาม หากไม่ได้ทรัพย์สินก็จะทำร้าย หรือทำให้ถึงแก่ความตายหรือนำตัวไปค้าประเวณี) หรือปัจจุบันเราคงได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ call center หลอกหลวงคนไทยในรูปแบบต่างๆจนทำให้เหยื่อหลงเชื่อสูญเสียทรัพย์สินเงินทองเป็นจำนวนมาก การจับกุมผู้ค้ายาเสพติดภาคเหนือหรือในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีแห่งผลิตมาจากประเทศเพื่อนที่มีชายแดนติดต่อกับประเทศไทย มีการแบ่งหน้าที่กันทำอย่างที่สลับซับซ้อน ตั้งแต่การหาสารตั้งต้น การผลิต การขนส่ง การขายให้กับลูกค้าทั้งในและต่างประเทศมีการแบ่งหน้าที่กันทำเป็นขบวนการ โดยผู้ร่วมกระบวนการไม่รู้จักกันอันเป็นองค์กรอาชญากรรมในการค้ายาเสพติดที่พบเห็นเป็นข่าวอยู่ตลอดเวลา และองค์กรอาชญากรรมลักษณะนี้ก็คือ องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ อย่างแท้จริง

จึงเห็นได้ว่า การกระทำความผิดในลักษณะที่เป็นองค์กรอาชญากรรมไม่ใช่เรื่องใหม่สำหรับประเทศไทยหรือนานาอารยประเทศ หากต้องแบ่งกลุ่มลักษณะที่เป็นองค์กรอาชญากรรมแล้วน่าจะสามารแบ่งกลุ่มลักษณะของการกระทำได้ดังนี้

๑. อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

- ร่วมกันฉ้อโกง
- ฟอกเงิน
- ความผิดเกี่ยวกับตลาดหลักทรัพย์
- อาชญากรรมทางทะเลและโจรสลัด

๒. อาชญากรรมต่อมนุษยชาติ

- ค้ามนุษย์
- อาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติด

๓. อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์

๔. อาชญากรรมที่เกี่ยวกับการก่อการร้าย

๕. อาชญากรรมที่เป็นรูปแบบอาชญากรรมข้ามชาติ

ในอดีตประเทศไทยมีเครื่องมือในการที่จะต่อต้านในการกระทำความผิดดังกล่าว ซึ่งถือเป็นการกระทำความผิดในลักษณะองค์กรอาชญากรรม โดยใช้พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. ๒๕๕๐ การสอบสวนนอกราชอาณาจักร ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. ๒๕๕๕ มาตรา ๒๐ และความร่วมมือในรูปแบบข้อตกลงระหว่างรัฐ (Bilateral agreement) กับประเทศต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคนชาติในปกครองของประเทศที่พบว่าเป็นผู้กระทำความผิด

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ทำให้แต่ละประเทศต้องแก้ไขกฎหมายที่มีโทษทางอาญา ประเทศไทยได้ดำเนินการบัญญัติกฎหมายฉบับนี้ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ทันสมัยเพื่อส่งเสริมความร่วมมือที่จะปกป้องและต่อต้านอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ หรือแม้แต่เพียงเป็นผู้มีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติก็ถือว่าเป็นความผิดตามหลักสากล และอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

เอกสารทางวิชาการ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

เอกสารทางวิชาการ รวมถึง อนุสัญญาสหประชาชาติและกฎหมายซึ่งเป็นวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยฉบับนี้ มีดังต่อไปนี้

๑. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖

๒. เอกสารประกอบโครงการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ และร่างข้อตกลงและข้อบังคับที่ออกตาม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ จัดทำโดย สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายพัฒนากฎหมาย สำนักงานวิชาการ สำนักงานอัยการสูงสุด

๓. เอกสารทางวิชาการ เรื่อง บทบาทของพนักงานอัยการกับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน โดยกลุ่ม ๕ สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายอัยการหลักสูตร “นักบริหารงานยุติธรรมระดับสูง รุ่นที่ ๗ สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด”

๔. United Nation Convention Against Transnational Organized Crime And The Protocols Thereto (UNITED NATION New York, ๒๐๐๔) (อนุสัญญาสหประชาชาติ เพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร)

๕. เอกสารประกอบการพิจารณา วุฒิสภา ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว บรรจุนับเป็นวาระการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒๐ สมัยสามัญ- นิติบัญญัติ วันจันทร์ที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๖)

๖. เอกสารประกอบการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.๒๕๕๖ (อ.พ. ๒๑/๒๕๕๕ สมัยสามัญทั่วไป จัดทำโดยกลุ่มงานบริการวิชาการ สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร)

๗. คู่มือการสอบสวนและการร่วมสอบสวนคดีอาชญากรรมข้ามชาติของพนักงานอัยการ พ.ศ.๒๕๕๕ จัดทำโดย สำนักงานคดีอาญา สำนักงานอัยการกรุงเทพใต้ สำนักงานอัยการธนบุรี และสำนักงานต่างประเทศ

๘. คำอธิบายกฎหมายอาญาระหว่างประเทศ โดยท่านปกป้อง ศรีสนิท

๙. หนังสือรายงานของประเทศ เรื่องมาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ในการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา ครั้งที่ ๑๑ โดยสำนักงานอัยการสูงสุด

๑๐. หนังสือโครงการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับอาชญากรรมข้ามชาติเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยสำนักงานอัยการสูงสุด ในการประชุมเชิงปฏิบัติการของสำนักงานอัยการสูงสุดร่วมกับสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย

๑๑. เอกสารทางวิชาการ คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.๒๕๕๖ โดย นายอรรถพล ใหญ่สว่าง อดีตอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการสูงสุด

๑๒. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๒-๓๓ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๕

๑๓. ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.๒๔๙๙ เฉพาะความผิดอาญาที่กฎหมายกำหนดโทษจำคุกขั้นสูงตั้งแต่ ๔ ปีขึ้นไปหรือโทษสถานหนักกว่านั้น

๑๔. พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๓๔

๑๕. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒

๑๖. พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.๒๕๕๐

๑๗. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๑

๑๘. พระราชบัญญัติเดินอากาศ พ.ศ.๒๕๒๑

๑๙. พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ.๒๕๓๕

๒๐. พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ.๒๕๕๑

๒๑. พระราชบัญญัติสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.๒๕๔๗

๒๒. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๒๐

สำหรับทฤษฎีกฎหมายที่ใช้ในการวรรณกรรมนี้ คือ ทฤษฎีกฎหมายระหว่างประเทศใช้วรรณกรรมของท่านอาจารย์ปกป้อง ศรีสนิท คำอธิบายกฎหมายอาญาระหว่างประเทศ โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งได้ให้ความหมายของกฎหมายอาญาระหว่างประเทศไว้ดังนี้

กฎหมายระหว่างประเทศ^๔ เป็นสาขากฎหมายที่ว่าด้วยเรื่องของสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบของรัฐ ในขณะที่สาขากฎหมายอาญาเป็นสาขากฎหมายภายในที่ว่าด้วยเรื่องข้อห้ามและบทลงโทษของการฝ่าฝืนข้อห้ามที่บังคับใช้กับปัจเจกชน กฎหมายอาญาระหว่างประเทศจึงมีลักษณะลูกผสม (hybrid) ของสาขากฎหมายทั้งสอง กล่าวคือ มุมหนึ่งถือได้ว่า มีลักษณะเป็นกฎหมายระหว่างประเทศ เพราะกฎหมายระหว่างประเทศเป็นสาขากฎหมายที่กำหนดฐานความผิดอาญาระหว่างประเทศโดยผ่านทางอนุสัญญาระหว่างประเทศ การกำหนดวิธีพิจารณาคดีอาญาระหว่างประเทศ เช่น ธรรมนูญการจัดตั้งศาลอาญาระหว่างประเทศ แต่ในอีกมุมหนึ่ง กฎหมายอาญาระหว่างประเทศก็มีลักษณะเป็นกฎหมายอาญา กล่าวคือ กฎหมายอาญาระหว่างประเทศมุ่งลงโทษปัจเจกชนที่กระทำความผิดอาญาระหว่างประเทศ โดยไม่ได้กล่าวถึงความรับผิดชอบของรัฐในการกระทำความผิดอาญาระหว่างประเทศ

กฎหมายอาญาระหว่างประเทศ (International Criminal Law) หมายถึง กฎเกณฑ์ระหว่างประเทศต่างๆ ที่ว่าด้วยเรื่องของการกำหนดความผิดอาญาระหว่างประเทศ (International Crimes) การกำหนดหน้าที่ของรัฐในการดำเนินคดีและลงโทษความผิดดังกล่าว รวมกฎเกณฑ์ในการดำเนินคดีระหว่างประเทศกับผู้กระทำความผิดดังกล่าว กฎหมายอาญาระหว่างประเทศประกอบด้วยเนื้อหาทางสารบัญญัติ (substantive law) และเนื้อหาทางวิธีสบัญญัติ (procedural law) ในส่วนเนื้อหาสารบัญญัติกฎหมายอาญาระหว่างประเทศจะกล่าวถึงการกำหนดฐานความผิดอาญาระหว่างประเทศ (International Crimes) องค์ประกอบของการทำความผิด (elements of crime) ทั้งเรื่องขององค์ประกอบภายนอก และองค์ประกอบภายในจิตใจของผู้กระทำความผิดอำนาจที่ผู้กระทำสามารถกระทำได้โดยไม่เป็นความผิดอาญาและเหตุยกเว้นโทษ (Justifications and Excuses) เนื้อหาส่วนวิธีสบัญญัติกฎหมายอาญาระหว่างประเทศจะกล่าวถึงกฎเกณฑ์ในการดำเนินคดีกับ

^๔ ปกป้อง ศรีสนิท, คำอธิบายกฎหมายอาญาระหว่างประเทศ, กรุงเทพฯ, สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๖ หน้า ๑๕-๑๖

ผู้กระทำความผิดอาญาระหว่างประเทศ ทั้งในเรื่องของการกำหนดเขตอำนาจศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีอาญาระหว่างประเทศในหลายระดับและหลายรูปแบบ

องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ^๕ หมายถึง คณะบุคคลตั้งแต่ ๓ คนขึ้นไปที่รวมตัวกันเพื่อกระทำความผิดอาญาที่มีโทษจำคุกขั้นสูงตั้งแต่ ๔ ปีขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์อย่างอื่นซึ่งองค์กรดังกล่าวต้องมีลักษณะ “ข้ามชาติ” (transnational) กล่าวคือ มีการกระทำความผิดในดินแดนสองประเทศ หรือกระทำความผิดในประเทศไทยแต่มีองค์กรที่กระทำความผิดในหลายประเทศ เป็นต้น

องค์กรอาชญากรรมไทยแท้ๆ ที่ไม่ได้ “ข้ามชาติ” จึงไม่ได้อยู่ในความมุ่งหมายของกฎหมายฉบับใหม่นี้ เพราะประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๐๕ เรื่อง อั้งยี่สามารถลงโทษองค์กรอาชญากรรมไทยแท้ๆ ได้อยู่แล้ว ส่วนองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติมีลักษณะซับซ้อนกว่าด้วยเหตุผลว่ามีประเทศอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องจึงต้องมีกฎหมายกำหนดไว้เฉพาะ

ตัวอย่างขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่ทำธุรกิจผิดกฎหมาย เช่น การค้ายาเสพติด การค้ามนุษย์ การลักลอบขนคนเข้าเมือง การขายอาวุธที่ผิดกฎหมาย การค้าทรัพยากรธรรมชาติที่ผิดกฎหมาย การค้าสัตว์ป่าที่ผิดกฎหมาย การขายยาและเวชภัณฑ์ปลอม รวมทั้ง อาชญากรรมคอมพิวเตอร์เช่นแก๊งค์ไอทีโกงทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

^๕ ปกป้อง ศรีสนิท, คำอธิบายกฎหมายอาญาระหว่างประเทศ , กรุงเทพฯ , สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , ๒๕๕๖ หน้าที่ ๑๓๕

บทที่ ๓

การป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรม ในประเทศไทยที่ผ่านมา

สถานะองค์กรอาชญากรรมในประเทศไทยจากอดีตถึงปัจจุบัน

ในประเทศไทยองค์กรอาชญากรรมในอดีตส่วนใหญ่จะรวมกลุ่มในรูปแบบที่ไม่ซับซ้อนยุ่งยาก มีหัวหน้า และลูกน้องจำนวนหนึ่ง เพื่อทำงานที่ผิดกฎหมายหรือทำตามคำสั่งของหัวหน้า ซึ่งมีอิทธิพลอยู่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเท่านั้น เช่น การเก็บค่าคุ้มครองบ่อนการพนัน การค้าประเวณี ค้ายาเสพติด กรรโชกทรัพย์ การค้ามนุษย์ การลักลอบขนคนเข้าเมือง การขายอาวุธที่ผิดกฎหมาย การค้าทรัพยากรธรรมชาติที่ผิดกฎหมาย การค้าสัตว์ป่าที่ผิดกฎหมาย การขายยาและเวชภัณฑ์ปลอม รวมทั้ง อาชญากรรมคอมพิวเตอร์เช่นแก๊งค์ไอ้โง่ทางอินเทอร์เน็ต มีการตั้งการตรงจากหัวหน้าถึงลูกน้องเพื่อให้ทำงาน ซึ่งเข้าข่ายตามประมวลกฎหมายอาญาในความผิดฐานเป็นอั้งยี่สามารถลงโทษองค์กรอาชญากรรมเหล่านี้ได้โดยตรง ความเสียหายต่อทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองยังไม่รุนแรงและไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

ความหมายของอาชญากรรมในทางกฎหมาย (Legal approach)^๖ อธิบายว่า “อาชญากรรม” คือ “การกระทำของบุคคลซึ่งละเมิดต่อกฎหมายอาญา” จากความหมายดังกล่าวแยกองค์ประกอบได้เป็น ๒ ประการ ประการแรก คือ อาชญากรรมเกี่ยวข้องกับพฤติกรรม(บุคคลต้องกระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง) ประการที่สอง คือ พฤติกรรมดังกล่าวต้องครบองค์ประกอบของกฎหมายสารบัญญัติที่บัญญัติให้การกระทำใดเป็นความผิดและมีโทษ ซึ่งทำให้ผู้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการนั้นๆ ถือเป็นผู้กระทำความผิดอาญา

^๖ สิริรักษ์ จรุงโรจน์ ณ อยุธา ,ความรับผิดชอบในทางอาญาของผู้เข้าร่วมในองค์กรอาชญากรรม, วิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , ๒๕๔๗ ,หน้าที่๑๐

“องค์กรอาชญากรรม” หมายถึง การรวมกันของอาชญากรรมหลายรูปแบบ ซึ่งมีโครงสร้างของการดำเนินงานที่สลับซับซ้อน โดยมีการติดต่อประสานงานและกิจกรรมที่สำคัญขององค์กรอาชญากรรมคือ การสนองความต้องการสินค้าและบริการที่ผิดกฎหมาย เช่น การพนัน การค้าประเวณี การค้ายาเสพติด ฯลฯ โดยมีลูกค้าสำคัญ คือ ประชาชนทั่วไป องค์กรอาชญากรรมมักขยายตัวเข้าไปเกี่ยวข้องกับและควบคุมธุรกิจที่ถูกกฎหมายเข้าไปแทรกแซงในการดำเนินธุรกิจเหล่านั้นด้วยการผูกขาด การเลี้ยงภาษี การข่มขู่ การก่อการร้าย การบั่นทอน ทั้งนี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้จำนวนมาก หากการดำเนินการดังกล่าวถูกขัดขวางโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ องค์กรอาชญากรรมจะมีการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อหลบเลี่ยงกฎหมาย หรือจ้างวานบุคคลที่องค์กรอาชญากรรมไม่พึงประสงค์ รวมไปถึงการนำเงินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายมาลงทุนในธุรกิจที่ถูกกฎหมายฟอกเงินเหล่านั้นให้เป็นเงินที่ถูกกฎหมายเพื่อนำกลับมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมขององค์กรอาชญากรรมต่อไป

การกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมในอดีตที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น คือ องค์กรอาชญากรรมไทยแท้ที่ไม่ได้ข้ามชาติ มีประมวลกฎหมายอาญาได้กำหนดฐานความผิดต่างๆ และมีบทลงโทษโดยเฉพาอย่างยิ่ง เป็นการกระทำความผิดฐานเป็นอั้งยี่ ตามประมวลกฎหมายอาญา^๑ มาตรา ๒๐๕ บัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดเป็นสมาชิกของคณะบุคคลซึ่งปกปิดวิธีดำเนินการและมีความมุ่งหมายเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นกระทำความผิดฐานเป็นอั้งยี่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นหัวหน้า ผู้จัดการหรือผู้มีตำแหน่งหน้าที่ในคณะบุคคลนั้น ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองหมื่นบาท”

และการกระทำความผิดฐานเป็นช่องโจรสืบตามมาตรา ๒๑๐ บัญญัติไว้ดังนี้ “ผู้ใดสมคบกันตั้งแต่ห้าคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่บัญญัติไว้ในภาค ๒ นี้และความผิดนั้นมีกำหนดโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไป ผู้นั้นกระทำความผิดฐานเป็นช่องโจร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

^๑ ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.๒๔๘๘(แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒๑ พ.ศ.๒๕๕๑) ภาค ๒ ลักษณะ ๕ หน้า ๕๗

^๒ ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.๒๔๘๘(แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒๑ พ.ศ.๒๕๕๑) ภาค ๒ ลักษณะ ๕ หน้า ๕๗

ถ้าเป็นการสมคบเพื่อกระทำความผิด ที่มีระวางโทษถึงประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สิบปีขึ้นไป ผู้กระทำความผิดระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สี่พันบาทถึงสองหมื่นบาท”

“คณะบุคคล” หมายถึง การรวมตัวกันของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป

“สมาชิก” หมายถึง ต้องเป็นผู้มีสิทธิเข้าร่วมปรึกษาหารือลงคะแนนเสียงในที่ประชุม ฎีกาที่ ๓๐๑-๓๐๓/๒๕๓๐^๕ ตกลงว่าหากพรรคพวกต้องคดีจะไปช่วยเป็นพยานเท็จให้ และจะออกเงินส่งเสียสมาชิกที่ต้องหาในคดีอาญา การช่วยเป็นพยานเท็จถือว่าเป็นการอันมิชอบด้วยกฎหมาย

ฎีกาที่ ๑๑๖๖/๒๕๔๓ จำเลยเข้าเป็นสมาชิกกองกำลังอาวุธ โจรก่อการร้ายกระบวนการ บี อาร์ เอ็น กลุ่มนาย อ. มีพฤติการณ์กระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการแบ่งแยกดินแดนภาคใต้ เรียกค่าคุ้มครอง ชุมโจมดีเจ้าหน้าที่รัฐ อันเป็นคณะบุคคลซึ่งปกปิดวิธีการดำเนินการ และมีความมุ่งหมายเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย จึงมีความผิดฐานอั้งยี่

ความผิดสำเร็จเมื่อเข้าเป็นสมาชิกของคณะบุคคลไม่จำเป็นต้องกระทำการสำเร็จตามความมุ่งหมายนั้น

“สมคบ” คือ การร่วมคบคิดกัน (ตามพจนานุกรม) คำว่าสมคบไม่มีในคำนิยาม แต่ในกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.๑๒๗ มาตรา ๖ ข้อ ๘ ได้ให้นิยามคำว่า “สมคบ” ว่า ถ้าบุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป สมรู้ด้วยกันเพื่อจะกระทำความผิด ท่านว่าคนเหล่านั้นสมคบกัน ท่านอาจารย์สถิตย์ ไพเราะ ท่านได้ให้ความเห็นเป็นข้อสังเกตไว้ว่า น่าจะนำหลักเรื่องตัวการร่วมกันกระทำความผิดมาตรา ๘๓^๖ ซึ่งได้บัญญัติไว้ว่า “ในกรณีความผิดใดเกิดขึ้น โดยการกระทำของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปผู้ที่ได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันนั้นเป็นตัวการ ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น” มาเทียบเคียงในการตีความได้ ดังนั้น ถ้าบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปแสดงออกซึ่งความตกลงที่จะกระทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน ถือได้ว่าเป็นการสมคบกันแล้ว

^๕ ดร.เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, กฎหมายอาญา ภาคความผิด เล่ม ๒ ลักษณะ ๕ (พิมพ์ครั้งที่ ๕) ๒๕๕๐ หน้าที่ ๕

^๖ ดร.เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, กฎหมายอาญา ภาคความผิด เล่ม ๒ ลักษณะ ๕ (พิมพ์ครั้งที่ ๕) ๒๕๕๐ หน้าที่ ๑๑

^๗ ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.๒๕๕๕(แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒๑ พ.ศ.๒๕๕๑) ภาค ๑

ฎีกาที่ ๒๘๒๘/๒๕๒๖ การสมคบกันเพื่อกระทำความผิด ต้องมีการแสดงออกซึ่งความตกลงที่จะกระทำความผิดร่วมกัน มิใช่เพียงแต่มาประชุมหารือกัน โดยมีได้ตกลงอะไรกันเลยหรือตกลงกันไม่ได้

ฎีกาที่ ๔๕๔๖/๒๕๓๓ ความผิดฐานช่องโจรตามมาตรา ๒๑๐ นั้นผู้กระทำจะต้องสมคบกันเพื่อกระทำความผิด กล่าวคือจะต้องมีการร่วมคบคิดกันหรือแสดงออกซึ่งความตกลงจะกระทำความผิดร่วมกันในระหว่างผู้กระทำความผิดด้วยกัน จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๕ เพียงแต่ร่วมเจรจากับเจ้าพนักงานตำรวจที่ไปล่อซื้อ โดยเสนอขายรถจักรยานยนต์ที่ถูกลักมาให้แก่เจ้าพนักงานตำรวจเท่านั้น จึงเป็นลักษณะที่เป็นการกระทำต่อบุคคลภายนอก เมื่อจำเลยที่ ๑, ๒, ๓ และ ๕ มิได้คบคิดกันว่าจะกระทำความผิดร่วมกันรับของโจร จึงไม่มีความผิดฐานเป็นช่องโจร

ฎีกาที่ ๔๕๔๘/๒๕๔๐ จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ กับพวกรวม ๖ คนวางแผนกระทำการปล้นทรัพย์ของผู้เสียหายที่ ๒ อันเป็นความผิดตามที่บัญญัติไว้ในภาค ๒ แห่งประมวลกฎหมายอาญา จึงมีความผิดฐานเป็นช่องโจร เมื่อจำเลยที่ ๔ กับพวกไปปล้นร้านทองของผู้เสียหายที่ ๒ ตามแผนที่ร่วมกันวางไว้ จำเลยที่ ๑ ถึง ที่ ๓ ผู้ร่วมวางแผนแม้ไม่ได้ไปปล้นด้วยก็ย่อมมีความผิดฐานเป็นตัวการร่วมกับจำเลยที่ ๔ กับพวกด้วย ตาม ป.อ. มาตรา ๒๑๓ และ ความผิดฐานเป็นช่องโจรกับความผิดฐานปล้นทรัพย์เกี่ยวเนื่องกันเพราะพวกจำเลยกระทำความผิดฐานเป็นช่องโจร เพื่อจะไปปล้นทรัพย์ จึงเป็นกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท ลงโทษฐานปล้นทรัพย์อันเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุด

ฎีกาที่ ๑๗๑๕/๒๕๓๔ จำเลยกับพวกรวมห้าคนปรึกษากันว่าจะไปปล้นรถจักรยานยนต์เป็นการสมคบกันเพื่อกระทำความผิด และการกระทำความผิดที่สมคบกันเพื่อจะไปกระทำนั้นเป็นการปล้นทรัพย์ อันเป็นความผิดตามที่บัญญัติไว้ในภาค ๒ แห่งประมวลกฎหมายอาญา (ป.อ.) ซึ่งมีโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สิบปีขึ้นไป การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานช่องโจรตาม ป.อ. มาตรา ๒๑๐ วรรคสอง

องค์กรอาชญากรรมไทยแท้ๆ

๒

องค์กรอาชญากรรมไทยแท้ๆ ดังกล่าว ผู้กระทำความผิด ผู้ร่วมกระทำความผิด หรือผู้สมรู้สมคบกัน หรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดสามารถลงโทษได้ตามประมวลกฎหมายอาญาได้อยู่แล้ว ซึ่งขั้นตอนในการดำเนินคดีอาญาในชั้นตำรวจ อัยการ และศาลไม่มีอุปสรรคข้อขัดข้อง เพราะเป็นอาชญากรรมทั่วไป การรักษาความสงบเรียบร้อย และการอำนวยความยุติธรรมทางอาญาเป็นที่ยอมรับของประชาชนทั่วไป เพราะผู้กระทำความผิดได้รับการลงโทษตามบทบัญญัติของกฎหมาย ความเสียหายต่อทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองยังไม่รุนแรงและไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ต่อมาปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติมีลักษณะซับซ้อนยิ่งขึ้น โดยมีผู้กระทำความผิดเป็นชาวต่างชาติร่วมกันคนไทยและก่ออาชญากรรมร้ายแรง เช่น การลักลอบค้ายาเสพติด (Illicit trafficking in Drugs) การลักลอบคนเข้าเมือง (Smuggling of Illegal Migrants) การค้าอาวุธ (Arms Trafficking) กลุ่มองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและการก่อการร้าย (Transnational Criminal Organization and Terrorism) การค้าหญิงและเด็ก (Trafficking in Women and Children) การค้าทรัพยากรธรรมชาติ การค้าสัตว์ป่า อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ (Cyber Crime) และการฟอกเงิน (Money Laundering) เป็นต้น ในอดีตมูลค่าความเสียหายในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด รวมถึงผู้กระทำความผิดมีการกระทำในลักษณะที่ไม่ซับซ้อนทำให้เจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมายรวมถึงบทกฎหมายที่มีโทษทางอาญา การดำเนินคดีในชั้นศาลซึ่งมีวิธีพิจารณาความอาญาเป็นหลักการบังคับใช้กฎหมายในขณะนั้นยังสามารถเอาผิดและลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดได้ และไม่ก่อความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ

ตัวอย่างอาชญากรรมข้ามชาติที่เคยพบเห็นในประเทศไทย

๑. กลุ่มมาเฟียเยอรมัน (โรซ่า) พุทธินการณ์เปิดสำนักงานทนายความบังหน้าปลอมแปลงวีซ่า และพาสปอร์ต คุมกิจการบาร์เบียร์

๒. กลุ่มมาเฟียรัสเซีย พุทธินการณ์ค้าหญิงและยาเสพติดรับซื้อจากภาคเหนือชายเฉพาะชาวรัสเซียในร้านอาหารรัสเซีย พักขาใต้

๑ ปกป้อง ศรีสนิท, “การมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ”, คำอธิบายกฎหมายอาญาระหว่างประเทศ, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๖. หน้าที่ ๑๓๕

๓. กลุ่มมาเฟียฟิลิปปินส์ พุทธิการณ์เป็นแก๊งค์มตุ๋นไฟ ๓
๔. กลุ่มมาเฟียออสเตรเลีย พุทธิการณ์ส่งหญิงไทยไปค้าประเวณีต่างประเทศ
๕. กลุ่มมาเฟียอังกฤษ มีกิจการบาร์อะโกโก้ ที่พัทยา ค้าโคเคนและเฮโรอีน
๖. กลุ่มมาเฟียเคนมาร์ค เปิดร้านขายไส้กรอกบั้งหน้า ค้ากามข้ามชาติ
๗. อเมริกา (กลุ่มเมลบ็อก) พุทธิการณ์ร่วมกับคนไทยปลอมพาสปอร์ตและวีซ่า โดยรับดำเนินการทางไปรษณีย์

๘. แคนาดา เป็นหนึ่งในกลุ่มต่างชาติที่เดินทางมาเมืองไทยบ่อยเพื่อค้าเฮโรอีน และกิจการเช่าบ้านเปิดบริษัทบั้งหน้า แต่ธุรกิจเป้าหมายอยู่ที่ชักชวนเด็กไทยและต่างชาติทั้งชาย-หญิง ถ่ายหนังโป๊ รูปลามกส่งกลับไปขายบ้านเกิด

๙. อเมริกาใต้ มาเมืองไทยเพื่อหนีคดี ส่วนที่ตั้งใจมาก่อคดีมีมาจากเวเนซุเอลากับเปรู ตั้งแก๊งค์ลักทรัพย์ต่างชาติตามโรงแรมในแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของไทย เวเนซุเอลาถนัดลักเพชรร้านจิวเวลลี่ เปรูฉกเงินลูกค้าเบ็งค์ที่ไปธนาคาร

๑๐. นอร์เวย์ มีโจรปล้นธนาคารหนีมาซุกหัวในเมืองไทย

๑๑. ฟินแลนด์ ตั้งฐานค้าผงขาวในพัทยา

๑๒. สวีเดน ร่วมกับวายร้ายสายพันธ์์แขก ส่งลูกแพะเข้าแดนฟรีเช็ทซ์ กิจการฮิตอีกอย่างหนีไม่พ้นมาเมืองไทยเพื่อกิจการเช็ทซ์ถั่วดำเด็กไทยกับมีบ้างเล็กน้อยโจรปล้นธนาคารหนีมากบดานในเมืองไทย

๑๓. เคนมาร์ค เปิดร้านค้าบั้งหน้ากิจการจัดหาเด็กผู้ชายป้อนธุรกิจทัวร์ถั่วดำกว้านหาเด็กต่างชาติเข้าสังกัดด้วย อีกกิจการหนึ่งมีแก๊ง ๑๘ มงกุฎ เข้ามาเมืองไทยตั้งบริษัทขายสินค้าไทยให้คนชาติเดียวกันสั่งซื้อทางไปรษณีย์ ใครหลงเชื่อสั่งซื้อ มีแต่สูญเงินไม่ได้รับสินค้ากับมีผู้จัดการธนาคารยกยอกเงินเบ็งค์ หนีคดีหนีอโงมาซุกหัวในเมืองไทย

๑๔. อังกฤษ เปิดบาร์อะโกโก้บั้งหน้ากิจการเช็ทซ์ทัวร์ ทำจุดขายสำคัญที่อยู่พาทัวร์ปลุกอารมณ์พิสดารบนเรือกลางทะเล และมีกิจการเอ็กซ์พอร์ตเนื้อสดสาวไทยไปอังกฤษผสมส่งออกเฮโรอีน ตั้งบริษัทตุ๋นคนไทย ส่งแรงงานไปต่างประเทศข่มขืนและขูดทรัพย์

๑๕. เนเธอร์แลนด์ นำเข้าส่งออกเฮโรอีน นำเข้าโคเคน ยาเลิฟ โดยเปิดร้านอาหารในพัทยาบั้งหน้าร่วมกับคนไทยตั้งบริษัทจัดหา

๑๖. เยอรมัน ถือเป็นวายร้ายข้ามชาติสายพันธ์ุยุโรปที่เข้ามาก่อปัญหาในบ้านเรามากที่สุด ชอบเปิดบาร์เบียร์บั้งหน้ากิจการนอกกฎหมาย ค้ายาเสพติดครบวงจร นำเข้ายาอี ยาเลิฟ ส่งออกผงขาวและเนื้อสดลาวและสาวไทย และเปิดบาร์เบียร์ใช้เมืองไทยเป็นที่ฟอกเงิน ฟอกเสร็จส่งกลับเป็นเงินถูกกฎหมาย

๑๗. อิตาลี ฝรั่งเศส ออสเตรีย ล้วนเป็นวายร้ายข้ามชาติโยงโยอยู่ในเครือข่ายก๊วนเยอรมันทำธุรกิจไม่ต่างกัน ส่งสาวไทยไปค้าเนื้อสด

๑๘. สวิสเซอร์แลนด์ อาชญากรรมที่เข้ามาในไทยส่วนใหญ่เป็นโจรปล้นธนาคาร ตั้งใจมาเพื่อกบดาน

๑๙. รัสเซีย นำสาวรัสเซียเข้ามาค้าประเวณีเป็นโบเบ็กทาง ส่งออกผงขาว ธุรกิจสำรองเป็นมือปืนรับจ้างสังกัชชาติยุโรป

๒๐. จีน กลุ่มมาเฟียฮ่องกงและมาเก๊าทยอยเข้ามาหากินในเมืองไทยมากขึ้น ทำกิจการเรียกค้ำคุ้มครองและยาเสพติด

๒๑. ปากีสถาน เข้ามาเมืองไทยเพื่อขนยาเสพติด และทำพาสปอร์ตปลอมและวีซ่าปลอมได้ทุกประเทศทั่วโลก

๒๒. พม่า พุทธิการณ์ร่วมกับคนไทยและต่างชาติ ปลอมแปลงพาสปอร์ต วีซ่า เพื่อส่งผู้หญิงไปประเทศญี่ปุ่น

ข้อมูลกลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติดังกล่าวได้มาจากการจับกุมดำเนินคดีในประเทศไทยและการสืบสวนสอบสวนของเจ้าพนักงานตำรวจ^๓

อาชญากรข้ามชาติเหล่านี้มุ่งประสงค์เพียงทรัพย์สินเงินทอง แต่ผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่ไม่สามารถถูกจับกุมดำเนินคดีได้และส่งผลกระทบต่ออย่างยิ่งกับชื่อเสียงของประเทศไทย ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมเคยมีการกล่าวขานกันว่า “ประเทศไทยเป็นดินแดนสวรรค์แห่งการค้าหนังสือเดินทางปลอมและการค้าประเวณีเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชาย” การค้ามนุษย์ เช่น แก๊งลูกหมู(ลักลอบขนคนจีนเข้ามาพักในประเทศไทยเพื่อรอส่งไปประเทศที่สาม) เป็นต้น การป้องกันปราบปรามของภาครัฐในขณะนั้นยังไม่มีความหมายที่สมบูรณ์เพียงพอและเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลแคลนเครื่องมือเครื่องมือด้านข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่จะต่อต้าน ตอบโต้อาชญากรข้ามชาติเหล่านี้ได้อย่างชัดเจน ทำให้ผู้กระทำความผิดสามารถหลบหนีจากการกระทำความผิดเป็นผลให้การบังคับใช้กฎหมายขาดความศักดิ์สิทธิ์ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย

^๓ พรสวรรค์ วัฒนางกูร, ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติและนโยบายความมั่นคง, เอกสารจากการสัมมนาทางวิชาการ (ศูนย์ยุโรปศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

อาชญากรรมข้ามชาติมีลักษณะจัดตั้งเป็นองค์กร มีเครือข่ายเชื่อมโยงไปในหลายประเทศทั่วโลกทำให้เกิดความเสียหายสังคมและเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ การต่อต้านปราบปรามไม่อาจทำได้เพียงประเทศใดประเทศหนึ่งโดยลำพัง ประกอบกับกระแสโลกาภิวัตน์ทำให้โลกไร้พรมแดน ไม่ว่าจะเป็นการคมนาคมขนส่งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศทำให้การเดินทางและการขนส่งเป็นไปด้วยความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น การสื่อสารไม่ว่าจะเป็นทางโทรศัพท์เคลื่อนที่หรือทางอินเทอร์เน็ตทำให้ติดต่อสื่อสารกันง่ายมากยิ่งขึ้นเช่นกัน อีกทั้ง ยังมีกระแสการค้าเสรี การใช้ทุนนิยม ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การขยายตัวทางด้านภาคธุรกิจที่มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งมีเครือข่ายติดต่อกันได้ทั่วโลก จึงทำให้อาชญากรรมและอาชญากรพัฒนาตามความเจริญจากกระแสโลกาภิวัตน์และมีความซับซ้อนในการกระทำความผิด มีการจัดตั้งเป็นองค์กรเครือข่ายติดต่อกันไปทั่วโลกและแฝงตัวเข้ามากับความเจริญต่างๆควบคู่กันไปและพัฒนาเพิ่มขึ้นจนเป็นปัญหาสำคัญของทุกประเทศทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระทำความผิดร้ายแรงของอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งเป็นลักษณะองค์กร จนทำให้องค์การสหประชาชาติได้จัดทำอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งขึ้นในลักษณะองค์กร (United Nations Convention against Transnational Organized Crime) ขึ้น

สาเหตุที่นานาชาติต้องร่วมมือกันปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ^๑ คือ

๑. องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเป็นธุรกิจใหญ่ของโลก ข้อมูลจาก UNODC ปี ๒๐๐๕ องค์กรเหล่านี้มีรายได้ ๘.๗ แสนล้านเหรียญสหรัฐ เท่ากับ ๑.๕% ของ GDP ของโลก หรือเท่ากับ ๗% ของมูลค่าการส่งออกทั่วโลก ซึ่งธุรกิจเหล่านี้ล้วนผิดกฎหมาย รัฐสูญเสียโอกาสจากการเก็บภาษี รวมทั้งธุรกิจเหล่านี้มักเป็นภัยต่อสังคม หรือความมั่นคงของรัฐ
๒. องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้ใช้เทคโนโลยี ไม่ว่าจะเป็น การสื่อสารที่ทันสมัย การเดินทางที่สะดวกเป็นปัจจัยเร่งให้การกระทำความผิดสำเร็จโดยง่าย และได้ผลประโยชน์จำนวนมาก

^๑ ปกป้อง ศรีสนิท, “การมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ”, คำอธิบายกฎหมายอาญาระหว่างประเทศ, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๖. หน้าที่ ๑๔๐

๓. อำนาจอธิปไตยของแต่ละประเทศยังเป็นอุปสรรคขัดขวางต่อการนำตัวผู้มีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติมาลงโทษ เพราะส่วนมากผู้บงการหรือผู้ได้รับผลประโยชน์จะอยู่นอกประเทศ การจับกุมดำเนินคดีผู้กระทำความผิดในประเทศก็ได้แต่เพียงรายย่อยไม่สามารถหาตัวผู้บงการที่อยู่นอกประเทศลงโทษได้ หรือแม้จะทราบผู้บงการแต่ก็ยากที่จะระดมและหาพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีและทำลายเครือข่ายขององค์กรข้ามชาตินี้

องค์การสหประชาชาติ (United Nations : UN) จึงจัดตั้งอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. ๒๐๐๐ ได้บัญญัติคำนิยามที่อาจจะเทียบเคียงได้กับคำว่า องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ กล่าวคือ

“กลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร” หมายถึง กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้างของบุคคลสามคนหรือมากกว่าที่ดำรงอยู่เป็นระยะเวลาหนึ่งและที่มีการประสานการดำเนินงานระหว่างกัน โดยมีเป้าหมายในการกระทำอาชญากรรมร้ายแรงหนึ่งอย่างหรือมากกว่า หรือในการกระทำความผิดตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม”

ส่วนความหมายขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ กล่าวคือ

“องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ” หมายถึง องค์กรอาชญากรรมที่มีการกระทำความผิดซึ่งมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

๑. ความผิดที่กระทำในเขตแดนของรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ
๒. ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่การเตรียม การวางแผน การสั่งการ การสนับสนุน หรือการควบคุมการกระทำความผิดได้กระทำในอีกรัฐหนึ่ง

๑ อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. ๒๐๐๐ ข้อ ๒ (ก) ; United Nations Convention against Transnational Organized Crime 2000 Article 2 (a)

๑ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖

๓. ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่เกี่ยวข้องกับองค์การอาชญากรรมที่มีการกระทำ ความผิดมากกว่าหนึ่งรัฐ

๔. ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่ผลของการกระทำที่สำคัญเกิดขึ้นในอีกรัฐหนึ่ง”

องค์การอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นปัญหาภัยคุกคามประเทศในช่วง ๒๐ - ๓๐ ปีที่ผ่านมา ที่เด่นชัด คือ กระบวนการค้ายาเสพติดข้ามชาติ(กลุ่มขุนสำ), การค้ามนุษย์ (แก๊งลูกหมู) เป็นต้น การดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดจะลงโทษได้เฉพาะที่จับกุมได้ในประเทศและผู้กระทำความผิดที่ ถูกลงโทษเป็นเพียงลูกสมุน หรือลูกน้องไม่สามารถเอาตัวหัวหน้า หรือผู้สั่งการมาลงโทษได้ เพราะบุคคลเหล่านี้ตั้งการอยู่นอกประเทศ จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่นานาประเทศต้องร่วมมือกันปราบปรามองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งมีความผิดมูลฐานที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. ๒๐๐๐ กล่าวคือ

ข้อ ๑ คำประกาศความมุ่งประสงค์ คือ ความมุ่งประสงค์ของอนุสัญญานี้คือ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือที่จะป้องกันและต่อต้านอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นซึ่งอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

ข้อ ๒ การใช้คำเฉพาะ (คำนิยาม) เช่น “อาชญากรรมร้ายแรง” หมายถึง กระทำการที่เป็นความผิดซึ่งสามารถลงโทษ โดยการทำให้สูญเสียชีวิตขั้นสูงสุดเป็นเวลาอย่างน้อย ๔ ปี หรือโดยโทษที่รุนแรงกว่าได้

ข้อ ๓ ขอบเขตของการใช้บังคับ

ข้อ ๔ การคุ้มครองอธิปไตย

ข้อ ๕ การกำหนดให้การมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร เป็นความผิดอาญา

ข้อ ๖ การกำหนดให้การฟอกทรัพย์สินที่ได้จากกระทำอาชญากรรมเป็นความผิดอาญา

ข้อ ๗ มาตรการต่อต้านการฟอกเงิน

ข้อ ๘ การกำหนดให้การฉ้อราษฎร์บังหลวงเป็นความผิดอาญา

ข้อ ๙ มาตรการต่อต้านการฉ้อราษฎร์บังหลวง

ข้อ ๑๐ ความรับผิดชอบของนิติบุคคล

ข้อ ๑๑ การฟ้องร้องดำเนินคดี การพิจารณาคดีและการลงโทษ

ข้อ ๑๒ การริบและการยึดทรัพย์

ข้อ ๑๓ ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อมุ่งประสงค์ในการริบทรัพย์

ข้อ ๑๔ การจำหน่ายทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมหรือทรัพย์สินที่ถูกริบ

- ข้อ ๑๕ เขตอำนาจ
- ข้อ ๑๖ การส่งผู้ร้ายข้ามแดน
- ข้อ ๑๗ การโอนตัวนักโทษ
- ข้อ ๑๘ ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกัน
- ข้อ ๑๙ การสืบสวนสอบสวนร่วม
- ข้อ ๒๐ เทคนิคการสืบสวนสอบสวนพิเศษ
- ข้อ ๒๑ การโอนการดำเนินอาญา
- ข้อ ๒๒ การจัดทำทะเบียนประวัติทางอาชญากรรม
- ข้อ ๒๓ การกำหนดให้การขัดขวางความยุติธรรมเป็นความผิดอาญา
- ข้อ ๒๔ การคุ้มครองพยาน
- ข้อ ๒๕ การให้ความช่วยเหลือและการคุ้มครองผู้เสียหาย
- ข้อ ๒๖ มาตรการที่จะขยายความร่วมมือกับหน่วยงานที่ใช้บังคับกฎหมาย
- ข้อ ๒๗ ความร่วมมือด้านการบังคับใช้กฎหมาย
- ข้อ ๒๘ การเก็บรวบรวม การแลกเปลี่ยนและการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับ

ลักษณะของอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

- ข้อ ๒๙ ความช่วยเหลือด้านการฝึกอบรมและวิชาการ
- ข้อ ๓๐ มาตรการอื่น ; การปฏิบัติตามอนุสัญญา
- ข้อ ๓๑ การป้องกัน
- ข้อ ๓๒ การประชุมของภาคีแห่งอนุสัญญา
- ข้อ ๓๓ ฝ่ายเลขานุการ
 - ข้อ ๓๔ การปฏิบัติตามอนุสัญญา
 - ข้อ ๓๕ การระงับข้อพิพาท
 - ข้อ ๓๖ การลงนาม การให้สัตยาบัน การยอมรับ การให้ความเห็นชอบ และการ

ภาคยานุวัติ

- ข้อ ๓๗ ความสัมพันธ์กับพิธีสาร
- ข้อ ๓๘ การมีผลใช้บังคับ
- ข้อ ๓๙ การแก้ไข
- ข้อ ๔๐ การเพิกถอน
- ข้อ ๔๑ การเก็บรักษาและภาษา

การเตรียมการของประเทศไทยก่อนยกร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.๒๕๕๖ สืบเนื่องจากประเทศไทยได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสหประชาชาติ ว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา ครั้งที่ ๑๑ ระหว่างวันที่ ๑๘ – ๒๕ เมษายน ๒๕๔๘ ณ กรุงเทพมหานคร และรัฐบาลไทยได้จัดทำรายงานของประเทศ (Country Report) เสนอภาพรวมของสถานการณ์ของประเทศไทยในขณะนั้น ในเรื่องต่างๆตามหัวข้อการประชุมสหประชาชาติ ครั้งที่ ๑๑ ดังนี้กล่าวคือ องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ การก่อการร้าย การคอร์รัปชัน อาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน นอกจากนี้ รัฐบาลไทยและทุกภาคส่วนของสังคมได้เสนอผลการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติหรืออาชญากรรมร้ายแรงที่ประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ เกี่ยวกับปัญหาเสพติดกับผู้มีอิทธิพลและดำเนินมาตรการภายในประเทศ และให้ความร่วมมือกับประเทศต่างๆในภูมิภาคเดียวกันและต่างภูมิภาค และได้กำหนดปัญหาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติที่ทุกคนจะต้องร่วมมือกันอย่างจริงจังในการประชุมสหประชาชาติฯ ครั้งที่ ๑๑ ยังเป็น โอกาสครบรอบ ๕๐ ปี ของการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา

มาตรการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ^๑

ปัญหาองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติจำเป็นต้องใช้มาตรการทั้งทางด้านป้องกันและปราบปรามควบคู่กันไป

มาตรการป้องกัน

รัฐบาลได้ยกร่างกฎหมายป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยคณะรัฐมนตรีในขณะนั้นมอบหมายให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นผู้ยกร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.... เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๔๑ทำให้ประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ในวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๖ มีผลให้ประเทศไทยสามารถร่วมมือและขอความช่วยเหลือในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติกับประเทศภาคีอนุสัญญา จำนวน ๑๗๑ ประเทศ

^๑ รายงานของประเทศไทย, “มาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ”, การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา ครั้งที่ ๑๑, กรุงเทพฯ หน้าที่ ๒๐ – ๓๐

มาตรการสืบสวนสอบสวนพิเศษ

การดำเนินคดีอาญาโดยทั่วไปในประเทศไทยใช้หลักเกณฑ์ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. ๒๕๖๖ เป็นหลักในกระบวนการยุติธรรม การแสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐานในชั้นสืบสวนสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยมิได้มีบทบัญญัติที่กำหนดมาตรการสืบสวนสอบสวนพิเศษไว้สำหรับความผิดร้ายแรงที่กระทำในรูปขององค์กรอาชญากรรมแต่อย่างใด ดังนั้น จึงเป็นการยากที่พนักงานสอบสวนจะแสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐานที่เพียงพอจนสามารถดำเนินคดีกับตัวการใหญ่หรือผู้มีอิทธิพลได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้ตัวการใหญ่ในองค์กรอาชญากรรมหรือผู้มีอิทธิพลสามารถต่อสู้อัดฉีดเงินหลุดพ้นจากการลงโทษไปได้จำนวนมากการที่ตัวการใหญ่หรือสมาชิกสำคัญขององค์กรอาชญากรรมสามารถหลุดพ้นจากการลงโทษไปได้ ทำให้ฝ่ายนิติบัญญัติเริ่มตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มมาตรการพิเศษในการดำเนินคดีให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้สามารถป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่าในการใช้มาตรการพิเศษต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายดังกล่าวจะเป็นการกระทบกระเทือนต่อสิทธิส่วนบุคคลของประชาชน แต่เมื่อคำนึงถึงความปลอดภัยของสาธารณะ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นส่วนรวมแล้ว รัฐจำเป็นต้องถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ ดังนั้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นต้นมา จึงได้มีกฎหมายซึ่งให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในการใช้มาตรการสืบสวนสอบสวนพิเศษหลายรูปแบบในการแสวงหาพยานหลักฐานดังต่อไปนี้

๑. การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้วยเทคโนโลยีทางการสื่อสารและทางอิเล็กทรอนิกส์

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๗ ได้บัญญัติคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น การตรวจ การดักฟัง หรือการเปิดเผยสิ่งสื่อสารที่บุคคลติดต่อถึงกัน รวมทั้งการกระทำด้วยประการอื่นใดเพื่อให้ล่วงรู้ถึงข้อความในสิ่งสื่อสารทั้งหลายที่บุคคลมีต่อกันจะกระทำมิได้ อย่างไรก็ตาม รัฐธรรมนูญได้มีข้อยกเว้นไว้ว่า ถ้ามีเหตุจำเป็น ๓ ประการ คือ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย เพื่อรักษาศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ รัฐก็สามารถใช้มาตรการดักฟังการสนทนาทางโทรศัพท์ หรือสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ได้

ปัจจุบันได้มีกฎหมายที่อนุญาตให้มีการใช้มาตรการพิเศษเพื่อเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้วยเทคโนโลยีทางการสื่อสารและอิเล็กทรอนิกส์เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีอาญา โดยยกเว้นบทบัญญัติมาตรา ๓๗ แห่งรัฐธรรมนูญฯ คือ

๑. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๖

๒. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๑๔ จัตวา

๓. พระราชบัญญัติการสอบสวนพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๕

การจัดส่งภายใต้การควบคุม (Controlled Delivery)

การจัดส่งภายใต้การควบคุมเป็นวิธีการแสวงหาพยานหลักฐานโดยปล่อยให้มีการขนส่งสิ่งของที่ผิดกฎหมายโดยไม่ดำเนินการจับกุม จนกระทั่งผู้ขนส่งได้นำสิ่งของดังกล่าวไปส่งมอบให้แก่ผู้รับแล้ว เจ้าหน้าที่จึงเข้าทำการจับกุมเพื่อให้ได้ตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งขบวนการและเครือข่ายการซื้อขายสิ่งของที่ผิดกฎหมาย ในประเทศไทยได้ให้อำนาจแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขขออนุญาตให้มีการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท ๑, ๒ และ ๓ ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการได้

ข้อจำกัดของกฎหมายไทยในปัจจุบัน คือ มีสิ่งของเพียงประเภทเดียวเท่านั้นที่มีการขออนุญาตให้ใช้วิธีการจัดส่งภายใต้การควบคุมได้ คือ ยาเสพติด สิ่งของที่ต้องห้ามตามกฎหมายประเภทอื่น เช่น อาวุธสงคราม สินค้าหนีภาษี ยังไม่มีกฎหมายภายในอนุญาตให้ทำได้ นอกจากนี้การใช้มาตรการจัดส่งภายใต้การควบคุมกับสิ่งของต้องห้ามกฎหมายตามอนุสัญญาพาลเลอร์โมก็ไม่ได้จำกัดเฉพาะสิ่งของเท่านั้น แต่รวมถึงการจัดส่งภายใต้การควบคุมตัวบุคคล เช่น ผู้หญิงและเด็กที่มีการลักลอบค้าและส่งมอบ-รับมอบกันเช่นเดียวกับสิ่งของด้วย

มาตรการปราบปรามการฟอกเงิน

นอกจากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ จะเป็นกลไกทางกฎหมายในการป้องกันการฟอกเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติแล้ว กฎหมายดังกล่าวยังมีบทบัญญัติที่ใช้ในการปราบปรามโดยให้อำนาจคณะกรรมการธุรกรรม และในกรณีฉุกเฉิน เลขานุการ ป.ป.ง. มีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไว้ชั่วคราวมีกำหนดไม่เกิน ๕๐ วัน (มาตรา ๔๘) และกำหนดให้มีมาตรการริบทรัพย์สินเป็นพิเศษ ซึ่งเรียกว่า มาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่ง (Civil Forfeiture) ไว้ด้วย อันเป็นการตัดโอกาสมิให้ผู้กระทำความผิดได้ใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินนั้น

มาตรการนี้เป็นนวัตกรรมของระบบกฎหมายไทยในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่ซับซ้อนและยุ่งยาก เนื่องจากตามกฎหมายที่มีอยู่เดิมถือว่าการริบทรัพย์สินเป็นโทษทางอาญาเท่านั้น และต้องใช้วิธีการในกฎหมายอาญาดำเนินการ ทำให้มีข้อจำกัดและปัญหาในทางปฏิบัติเป็นอย่างยิ่ง มาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่งตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการ

พอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงเป็นมาตรการที่แก้ไขข้อจำกัดการริบทรัพย์สืบตามประมวลกฎหมายอาญารวมทั้งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ และพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาฉบับอื่นได้เป็นอย่างดี

การทำงานร่วมกันเป็นทีม

ตามหลักทั่วไป อำนาจการสืบสวนสอบสวน เป็นอำนาจของเจ้าหน้าที่ตำรวจและพนักงานสอบสวน ส่วนอำนาจการพิจารณาฟ้องร้องคดี เป็นอำนาจของพนักงานอัยการ ซึ่งแต่ละส่วนต่างมีอำนาจหน้าที่ที่ขาดจากกัน แต่ละส่วนไม่มีอำนาจที่จะควบคุมกำกับทิศทางในอำนาจซึ่งกันและกัน ปัญหาความไม่เป็นเอกภาพของการดำเนินคดีในชั้นก่อนพิจารณาอันเนื่องมาจากบทบัญญัติของกฎหมายตกอยู่ภายใต้การวิจารณ์มาเป็นเวลานาน จนกระทั่งฝ่ายนิติบัญญัติได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการเสริมสร้างระบบการดำเนินคดีที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินคดี ความผิดร้ายแรงที่มีข้อยุ่งยากซับซ้อน โดยเฉพาะในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมหรือความผิดที่มีลักษณะข้ามชาติ จึงได้ตราพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยได้กำหนดให้มีการสอบสวนร่วมกันของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ และพนักงานอัยการ ในกรณีที่ความผิดที่กระทำลงมีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญ หรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรม (มาตรา ๒๑(๑) (ก)) หรือคดีความทางอาญาที่มีผู้ทรงอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน (มาตรา ๒๑ (๑)ง))

การให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่การดำเนินคดี

อนุสัญญาพาลเลอร์โม ข้อ ๒๖ ได้กำหนดให้รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องใช้มาตรการที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมให้บุคคลผู้เข้าร่วมหรือที่ได้เข้าร่วมแล้วในองค์กรอาชญากรรมให้ข้อเสนอที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่มีอำนาจเพื่อความมุ่งประสงค์ในการสืบสวนและใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีกับองค์กรอาชญากรรม โดยประเทศไทยมีกฎหมายที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของอนุสัญญาพาลเลอร์โม ข้อ ๒๖ วรรคสองด้วย คือ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยบัญญัติเป็นมาตรา ๑๐๐/๒ ซึ่งให้อำนาจศาลลดโทษให้กับผู้กระทำความผิดที่ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือพนักงานสอบสวน โดยศาลจะลดโทษผู้นั้นน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

อย่างไรก็ตาม การให้ผลประโยชน์แลกเปลี่ยนกับข้อมูลที่ได้รับจากผู้ร่วมกระทำ ความผิดนั้นเป็นมาตรการที่จำเป็นจะต้องใช้ควบคู่กับการคุ้มครองพยานดังที่บัญญัติไว้ในอนุสัญญา พาเลอร์โม ข้อ ๒๔ ดังนั้น จึงสมควรพิจารณาว่าประเทศไทยได้พัฒนาระบบการคุ้มครองพยาน ไปแล้วมากน้อย เพียงใด

การคุ้มครองพยาน

การคุ้มครองพยานในประเทศไทยนั้น มีระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ข้อ ๒๕๖ กำหนดให้มีการคุ้มครองพยานโดยการคุ้มและป้องกันพยานสำคัญในคดี โดยกำหนดให้พนักงานสอบสวนหรือผู้เกี่ยวข้องรับผิดชอบ ต้องจัดทำรายงานหรือบันทึกเกี่ยวกับพยาน หรือให้ความคุ้มครองป้องกันด้วยวิธีการใดๆ เช่น การมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการคุ้มครองความปลอดภัยของพยานเป็นกรณีพิเศษ การเยี่ยมเยียนผู้เสียหายและพยาน การจัดสถานที่ให้พยานพักอาศัยชั่วคราว การสืบพยานไว้ล่วงหน้า เป็นต้น ในทางปฏิบัติ การดำเนินการตามระเบียบดังกล่าว เป็นการปฏิบัติ โดยมีกำลังของเจ้าหน้าที่อย่างจำกัดและมุ่งคุ้มครองพยานบุคคลเพื่อให้ได้มาซึ่งประจักษ์พยานเป็น พยานสำคัญเท่านั้น

ในปัจจุบัน ประเทศไทยได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งได้กำหนดมาตรการในมาตรา ๖ วรรคท้าย โดยกำหนดให้การคุ้มครองพยานให้ ได้รับความปลอดภัย ให้รวมถึงการปกปิดมิให้มีการเปิดเผยชื่อตัว ชื่อสกุล ที่อยู่ ภาพ หรือข้อมูล อย่างอื่นที่สามารถระบุตัวบุคคลได้ ทั้งนี้ตามความเหมาะสมและสภาพของพยาน และลักษณะของ คดีอาญาที่เกี่ยวข้อง หรือในวิธีการคุ้มครองพยานที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การอนุญาตให้พยาน สามารถให้การผ่านการใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสาร เช่น การสืบพยานผ่านทางจอภาพ ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักประกันว่าพยานจะได้รับความปลอดภัย และกล้าเบิกความตามความจริง เพราะการที่ พยานจะต้องเผชิญหน้ากับอาชญากรร้ายแรงในการพิจารณาคดี อาจมีผลทำให้พยานไม่กล้าบอก ความตามความจริง และในทางปฏิบัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้บัญญัติให้ มี การนำเทคโนโลยีทางการสื่อสารมาใช้ในการสืบพยานเด็ก

นอกจากการสืบพยานทางจอภาพจะเป็นประโยชน์สำหรับการคุ้มครองพยานที่อยู่ ภายในประเทศแล้ว ในด้านความร่วมมือระหว่างประเทศในทางอาญานั้น การสืบพยานทางจอภาพ เป็นวิธีการที่หลายประเทศก็ได้ใช้อยู่ใน ณ ปัจจุบันนี้

ดังนั้น แม้ประเทศไทยจะมีการกำหนดมาตรการทั้งการป้องกันและปราบปราม ขึ้นมาเพื่อดำเนินการกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติแล้วก็ตาม แต่ต้องได้รับความร่วมมือกับนานา ประเทศที่จะต้องร่วมกันป้องกันและปราบปรามตามหลักสากลที่องค์การสหประชาชาติได้กำหนด ไว้ในอนุสัญญาดังกล่าว

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ^๑ พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๐ ตอนที่ ๕๕ ก วันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๖ ถือเป็นพันธกรณีที่ประเทศไทยจะต้องให้สัตยาบันอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร เมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ พระเจ้าหลานเชอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ทรงเป็นผู้แทนประเทศไทยในการยื่นสัตยาบันอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร และพิธีสารเพื่อป้องกันปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์โดยเฉพาะสตรีและเด็ก แก่ นายมิเกล เซอร์ปา ชาวอารส รองเลขาธิการสหประชาชาติ ด้านกิจการกฎหมายและที่ปรึกษาด้านกฎหมาย (Mr. Miguel Serpa Soares, Under Secretary General / UN Legal Counsel) ผู้แทนเลขาธิการสหประชาชาติ ในฐานะผู้เก็บรักษาอนุสัญญา โดยการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาของประเทศไทยจะมีผลอย่างสมบูรณ์ ภายหลังจากการยื่นสัตยาบันสารแล้ว ๓๐ วัน ซึ่งจะช่วยให้ประเทศไทยสามารถร่วมมือกับประเทศภาคีอนุสัญญา^๒ ซึ่งมีจำนวน ๑๗๓ ประเทศ

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วม ในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๖

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล^๑ ซึ่ง มาตรา^๒ ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๕

^๑ อรรถพล ใหญ่สว่าง, เอกสารอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖, กรุงเทพฯ, ๒๕๕๖. หน้าที่ ๑๗

^๒ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖

^๓ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๒๕ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญ รับรองไว้จะกระทำมิได้เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่ง กฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้ และเท่าที่จำเป็น เท่านั้นและจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้น มิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจ ในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหรือ ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม

มาตรา ๓๒ บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

การทรมาน ทารุณ หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมจกกระทำมิได้แต่การลงโทษตามคำพิพากษาของศาลหรือตามที่กฎหมายบัญญัติไม่ถือว่าเป็นการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมตามในวรรคนี้ การจับและการคุมขังบุคคล จะกระทำมิได้เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

การค้นตัวบุคคลหรือการกระทำใดอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้เว้นแต่มีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในกรณีที่มีการกระทำซึ่งกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง ผู้เสียหาย พนักงานอัยการหรือบุคคลอื่นใดเพื่อประโยชน์ของผู้เสียหาย มีสิทธิร้องต่อศาลเพื่อให้สั่งระงับหรือเพิกถอนการกระทำเช่นว่านั้น รวมทั้งจะกำหนดวิธีการตามสมควรหรือการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นด้วยก็ได้

มาตรา ๓๖ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยทางที่ชอบด้วยกฎหมาย

การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยสิ่งสื่อสารที่บุคคลมีติดต่อถึงกัน รวมทั้งการกระทำด้วยประการอื่นใดเพื่อให้ล่วงรู้ถึงข้อความในสิ่งสื่อสารทั้งหลายที่บุคคลมีติดต่อถึงกัน จะกระทำมิได้เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

มาตรา ๔๑ สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การสืบมรดกย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการสืบมรดกย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย พระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดบทกฎหมายออกแบ่ง ๔ หมวด ๓๒ มาตรา กล่าวคือ

หมวดที่ ๑ บททั่วไป

หมวดที่ ๒ การสืบสวนสอบสวนคดีความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ

หมวดที่ ๓ ความร่วมมือที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินคดี

หมวดที่ ๔ บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๕ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัวหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน

การสั่งปิดกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นลิดรอนเสรีภาพตามมาตรานี้จะกระทำมิได้

การห้ามหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นเสนอข่าวสารหรือแสดงความคิดเห็นทั้งหมดหรือบางส่วน หรือการแทรกแซงด้วยวิธีการใดๆ เพื่อลิดรอนเสรีภาพตามมาตรา นี้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งได้ตราขึ้นตามวรรคสอง

การให้นำข่าวหรือบทความไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจก่อนนำไปโฆษณาในหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่น จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะกระทำในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม แต่ทั้งนี้จะต้องกระทำโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งได้ตราขึ้นตามวรรคสอง เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย

การให้เงินหรือทรัพย์สินอื่นเพื่ออุดหนุนกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นของเอกชนรัฐจะกระทำมิได้

พระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดคำนิยามที่มีสาระสำคัญ ดังนี้

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“องค์กรอาชญากรรม” หมายความว่า คณะบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไปที่รวมตัวกัน ช่วงระยะเวลาหนึ่ง และร่วมกันกระทำการใด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระทำความผิดร้ายแรงและ เพื่อได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม^๒

เนื่องจากความผิดฐานป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในลักษณะที่เป็นองค์กร จึงจำเป็นต้องบัญญัติคำนิยามคำว่า “องค์กรอาชญากรรม” ไว้ในกฎหมายฉบับนี้ว่าการกระทำการใดเป็นองค์กรอาชญากรรมเป็นไปตามอนุสัญญาฯ ข้อ ๒ (ก) โดยมีองค์ประกอบที่จะเป็นองค์กรอาชญากรรมได้จะต้องประกอบด้วย ดังนี้

๑. เป็นคณะบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไป
๒. รวมตัวกันในช่วงระยะเวลาหนึ่ง
๓. ร่วมกันกระทำการใด ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระทำความผิดร้ายแรง และ
๔. เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ในทางการเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

^๒ ตามอนุสัญญาฯ ข้อ ๒ (ก) “กลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร” หมายถึงกลุ่มที่มีการจัดโครงสร้างของบุคคลสามคนหรือมากกว่าที่ดำรงอยู่เป็นระยะเวลาหนึ่งและที่มีการประสานการดำเนินงานระหว่างกันโดยมีเป้าหมายในการกระทำอาชญากรรมร้ายแรงหนึ่งอย่างหรือมากกว่า หรือในการกระทำความผิดตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

Article 2 (a) “Organized criminal group” shall mean a structured group of three or more persons, existing for a period of time and acting in concert with the aim of committing one or more serious crimes or offences established in accordance with this Convention, in order to obtain, directly or indirectly, a financial or other material benefit;

ดังนั้น คำนิยาม “องค์กรอาชญากรรม” จึงเป็นคำนิยามที่สำคัญเนื่องจากใช้เฉพาะในพระราชบัญญัติฉบับนี้และเป็นองค์ประกอบความผิดตามมาตรา ๕ เพราะการจะเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติจะต้องได้ความว่ามีการกระทำความผิดในลักษณะองค์กรตามอนุสัญญา ข้อ ๒ (ก) ด้วย

“องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ” หมายความว่า องค์กรอาชญากรรมที่มีการกระทำความผิด ซึ่งมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

๑. ความผิดที่กระทำในเขตแดนของรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ
๒. ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่การเตรียม การวางแผน การสั่งการ การสนับสนุน หรือการควบคุมการกระทำความผิดได้กระทำในอีกรัฐหนึ่ง
๓. ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมที่มีการกระทำความผิดมากกว่าหนึ่งรัฐ
๔. ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่ผลของการกระทำที่สำคัญเกิดขึ้นในอีกรัฐหนึ่ง^๒

๒

^๒ อนุสัญญาฯ ข้อ ๓ (๒) เพื่อความมุ่งประสงค์ของวรรค ๑ ข้างข้อนี้ ความผิดมีลักษณะข้ามชาติ หาก

- (ก) ความผิดกระทำในรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ
- (ข) ความผิดกระทำในรัฐหนึ่ง แต่มีส่วนที่สำคัญของการเตรียมการ การวางแผน การสั่งการ หรือการควบคุมเกิดขึ้นในอีกรัฐหนึ่ง
- (ค) ความผิดกระทำในรัฐหนึ่ง แต่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่เป็นความผิดอาญาในรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ หรือ
- (ง) ความผิดกระทำในรัฐหนึ่งแต่มีผลกระทบอย่างสำคัญในอีกรัฐหนึ่ง

Article 3 (2) For the purpose of paragraph 1 of this article, an offence is transnational in nature if:

- (a) It is committed in more than one state;
- (b) It is committed in one State but a substantial part of its preparation, planning, direction or control takes place in another State;
- (c) It is committed in one State but involves an organized criminal group that engages in criminal activities in more than one State; or
- (d) It is committed in one State but has substantial effects in another State.

เนื่องจากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ได้บัญญัติคำนิยามคำว่า “องค์กรอาชญากรรม” แต่ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้จะต้องเป็นการกระทำระหว่างประเทศ จึงต้องบัญญัติลักษณะความผิดอันเป็นการกระทำระหว่างประเทศดังกล่าว คือ ผู้กระทำความผิดกระทำในเขตแดนของรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ หรือความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่การเตรียมการวางแผน การสั่งการ การสนับสนุน หรือการควบคุมการกระทำความผิดได้กระทำในอีกรัฐหนึ่ง หรือความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่งแต่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมที่มีการกระทำผิดมากกว่าหนึ่งรัฐ หรือความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่ผลของการกระทำที่สำคัญเกิดขึ้นในอีกรัฐหนึ่ง ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๓ (๑) (๒) (๓) และ (๔) คำนิยามคำว่า “องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ” เป็นการบัญญัติเพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ ข้อ ๓ (๒)

“ความผิดร้ายแรง” หมายความว่า ความผิดอาญาที่กฎหมายกำหนดโทษจำคุกขั้นสูงตั้งแต่สี่ปีขึ้นไปหรือโทษสถานที่ยหนักกว่านั้น^๒

คำนิยามคำว่า “ความผิดร้ายแรง” พระราชบัญญัตินี้กำหนดคำนิยามเพื่อให้เป็นไปตามอนุสัญญาฯ ข้อ ๒ (ข) ที่กำหนดให้ความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ต้องเป็นความผิดอาญาที่กฎหมายกำหนดโทษจำคุกขั้นสูงตั้งแต่สี่ปีขึ้นไป ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับโทษจำคุกของประเทศต่าง ๆ ที่ลงนามในอนุสัญญาฯ ด้วย การป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในลักษณะองค์กร ถือเป็นประเด็นสำคัญหากประเทศไทยไม่กำหนดอัตราโทษตามอนุสัญญาฯ ก็ไม่อาจให้สัตยาบันในอนุสัญญาฯ ดังกล่าวได้ ทำให้ประเทศไทยไม่อาจขอความร่วมมือกับประเทศอื่นๆ ที่เป็นประเทศภาคีในเรื่องต่างๆ เช่น การช่วยเหลือเกี่ยวกับพยานหลักฐานหรือการส่งผู้ร้ายข้ามแดน เป็นต้น อย่างไรก็ตามคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎรและคณะกรรมการวุฒิสภา ได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการกำหนดโทษจำคุกขั้นสูงตั้งแต่สี่ปีขึ้นไปเป็นอัตราโทษต่ำมาก จะทำให้คดีหลายประเภทเข้าสู่องค์ประกอบของความผิดฐานนี้มากเกินไป แต่สำนักงานอัยการสูงสุดในฐานะเป็นหน่วยงานหลักรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

^๒ ตามอนุสัญญาฯ ข้อ ๒ (ข) อาชญากรรมร้ายแรง หมายถึง การกระทำที่เป็นความผิดซึ่งสามารถลงโทษโดยการทำให้สูญเสียเสรีภาพขั้นสูงสุดเป็นเวลาอย่างน้อย ๔ ปี หรือโดยโทษที่รุนแรงกว่าได้

Article 2 (b) “Serious crime” shall mean conduct constituting an offence punishable by a maximum deprivation of liberty of at least four years or a more serious penalty

ไม่อาจบัญญัติแตกต่างไปจากอนุสัญญาฯ ได้ อีกทั้ง “ความผิดร้ายแรง” เป็นองค์ประกอบหนึ่งของความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

“พนักงานสอบสวน” หมายความว่า พนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

คำนิยามคำว่า “พนักงานสอบสวน” ให้หมายความว่า พนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การบัญญัติไว้เช่นนี้โดยมีเจตนาจะให้ใช้กับพนักงานสอบสวนทุกประเภทที่บัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กล่าวคือ พนักงานสอบสวนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง นอกจากนี้ยังการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทนเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ หรือพนักงานอัยการที่ได้รับมอบหมายจากอัยการสูงสุด หรือผู้รักษาการแทนเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในความผิดที่มีโทษตามกฎหมายไทยได้กระทำลงนอกราชอาณาจักรไทยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๐ ยังรวมพนักงานสอบสวนตามกฎหมายอื่น ๆ ที่บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เช่น พนักงานสอบสวนคดีพิเศษซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๖ พนักงานสอบสวนตามพระราชบัญญัติความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พนักงานสอบสวนตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นต้น ดังนั้น ความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ จึงมีพนักงานสอบสวนที่สามารถดำเนินคดีความผิดฐานดังกล่าวแล้วแต่ความผิดฐานนี้จะอยู่ในอำนาจของพนักงานสอบสวนตามกฎหมายใด

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งอัยการสูงสุด หรือผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติแต่งตั้งให้ช่วยเหลือพนักงานสอบสวน ในการสืบสวนสอบสวนและป้องกันปราบปรามการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติตามพระราชบัญญัตินี้

เนื่องจากตามพระราชบัญญัติฯ มาตรา ๑๔ กำหนดให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหลายประการในการสืบสวนและสอบสวน อาทิ การเข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่อื่นใด เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ตามสมควรว่ามีทรัพย์สิน ซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิดหรืออำนาจของพนักงานสอบสวนในการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหา อัยการสูงสุดหรือผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติอาจตั้งพนักงานอื่นที่มีความ

เชี่ยวชาญเป็นพิเศษเป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน อาทิเช่น ความผิดเกี่ยวกับการสื่อสาร การดักฟัง โทรศัพท์ผู้ต้องสงสัย พนักงานสอบสวนอาจไม่มีความเชี่ยวชาญในด้านนี้ จึงอาจจะขอความช่วยเหลือจากพนักงานองค์การโทรศัพท์หรือการสื่อสารแห่งประเทศไทยหรือผู้เชี่ยวชาญทางยาเสพติดให้เป็นผู้ช่วยเหลือพนักงานสอบสวน รวมทั้ง เป็นการคุ้มครองการทำหน้าที่ของเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวด้วย จึงต้องกำหนดคำนิยามให้ชัดเจนว่า ให้หมายถึงผู้ใดบ้าง ซึ่งจะเป็นผู้ปฏิบัติในภาคสนามและเป็นผู้ช่วยเหลือพนักงานสอบสวนตามพระราชบัญญัตินี้

ในพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดฐานความผิดที่มีความสำคัญต่อกระบวนการยุติธรรมเพื่อดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิดในองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ กล่าวคือ

๑. ความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ
๒. ความผิดฐานขัดขวางกระบวนการยุติธรรม

หมวดที่ ๑ บททั่วไป

มาตรา ๕ ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

๑. เป็นสมาชิกหรือเป็นเครือข่ายดำเนินงานขององค์การอาชญากรรมข้ามชาติ
๒. สมคบกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดร้ายแรงอันเกี่ยวข้องกับองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ
 ๓. มีส่วนร่วมกระทำการใด ๆ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมในกิจกรรมหรือการดำเนินการขององค์การอาชญากรรมข้ามชาติ โดยรู้ถึงวัตถุประสงค์และการดำเนินกิจกรรมหรือโดยรู้ถึงเจตนาที่จะกระทำความผิดร้ายแรงขององค์การอาชญากรรมข้ามชาติดังกล่าว
 ๔. จัดการ ตั้งการ ช่วยเหลือ ยุยง อำนวยความสะดวก หรือให้คำปรึกษาในการกระทำความผิดร้ายแรงขององค์การอาชญากรรมข้ามชาติ โดยรู้ถึงวัตถุประสงค์ของการดำเนินกิจกรรมหรือโดยรู้ถึงเจตนาที่จะกระทำความผิดร้ายแรงขององค์การอาชญากรรมข้ามชาติดังกล่าว

ผู้นั้นกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ^๒

^๒ ตามอนุสัญญา ฯ ข้อ ๕ การกำหนดให้การมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรเป็นความผิดอาญา

๑. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องรับเอามาตรการทางกฎหมายและมาตรการอื่น ตามที่เห็นจำเป็นมาใช้เพื่อกำหนดให้การกระทำต่อไปนี้เป็นความผิดอาญาเมื่อกระทำโดยเจตนา

(ก) กรณีอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างดังจะกล่าวต่อไปนี้เป็นความผิดอาญาแตกต่างจากความผิดอาญาที่เกี่ยวข้องกับการพยายามกระทำหรือการกระทำการจนสำเร็จในกิจกรรมที่เป็นความผิดอาญา

๑. การตกลงกับบุคคลหนึ่งหรือมากกว่าเพื่อกระทำอาชญากรรมร้ายแรงเพื่อความมุ่งประสงค์ซึ่งเกี่ยวข้องกับโดยตรงหรือโดยอ้อมกับการได้รับผลประโยชน์ทางการเงินหรือทางวัตถุอย่างอื่น และหากกฎหมายภายในกำหนดไว้ การตกลงดังกล่าวต้องประกอบกับการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการกระทำตามที่ได้ตกลงกัน โดยหนึ่งในบุคคลที่มีส่วนร่วมให้การตกลงนั้นเป็นผลสืบหน้าไป หรือประกอบกับการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

๒. โดยรู้ถึงเป้าหมายและกิจกรรมทั่วไปที่เป็นความผิดอาญาของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรหรือโดยรู้ถึงเจตนาของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรที่จะกระทำอาชญากรรมดังกล่าว การดำเนินการของบุคคลผู้มีส่วนร่วมกระทำการใน

ก. กิจกรรมที่เป็นความผิดอาญาของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

ข. กิจกรรมอื่น ๆ ของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร โดยรู้ว่าการเข้ามีส่วนร่วมของบุคคลนั้นจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายในการกระทำความผิดอาญาที่กล่าวข้างต้น

(ข) การจัดการ การสั่งการ การช่วยเหลือ การยุยง การอำนวยความสะดวกหรือการให้คำปรึกษาในการกระทำอาชญากรรมร้ายแรงที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

๒. ความรู้ เจตนา เป้าหมาย ความมุ่งประสงค์หรือการตกลงที่อ้างถึงในวรรค ๑ ของข้อนี้ อาจอนุมานได้จากพฤติการณ์ของข้อเท็จจริงที่เป็นภาวะวิสัย

๓. รัฐภาคีที่กฎหมายภายในของตนกำหนดให้ต้องมีการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร เพื่อความมุ่งประสงค์ของความผิดที่กำหนดไว้ในวรรค ๑ (ก) (๑) ของข้อนี้จะต้องทำให้แน่ใจว่ากฎหมายภายในของตนครอบคลุมอาชญากรรมร้ายแรงทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรภาคีดังกล่าว รวมถึงรัฐภาคีที่กฎหมายภายในของตนกำหนดให้มีการกระทำการตกลงนั้นเป็นผลสืบหน้าไปเพื่อความมุ่งประสงค์ความผิดตามที่กำหนดไว้ในวรรค ๑ (ก) (๑) ของข้อนี้ได้จะต้องแจ้งเรื่องดังกล่าวต่อเลขาธิการสหประชาชาติในเวลาที่มีการลงนามหรือมอบสัตยาบันสาร หรือสารยอมรับหรือสารให้ความเห็นชอบ หรือภาคยานุวัติสารของอนุสัญญา

Article 5 Criminalization of participation in an organized criminal group

1. Each State Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally:

(a) Either or both of the following as criminal offences distinct from those involving the attempt or completion of the criminal activity:

(i) Agreeing with one or more other persons to commit a serious crime for a purpose relating directly or indirectly to the obtaining of a financial or other material benefit and, where required by domestic law, involving an act undertaken by one of the participants in furtherance of the agreement or involving an organized criminal group;

(ii) Conduct by a person who, with knowledge of either the aim and general criminal activity of an organized criminal group or its intention to commit the crimes in question, takes an active part in:

a. Criminal activities of the organized criminal group;

b. Other activities of the organized criminal group in the knowledge that his or her participation will contribute to the achievement of the above-described criminal aim;

(b) Organizing, directing, aiding, abetting, facilitating or counseling the commission of serious crime involving an organized criminal group.

2. The knowledge, intent, aim, purpose or agreement referred to in paragraph 1 of this article may be inferred from objective factual circumstances.

ความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ มีที่มาจากอนุสัญญาฯ ข้อ ๕ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่เป็นมาตรการบังคับกำหนดให้รัฐภาคีมีหน้าที่ต้องบัญญัติกฎหมายภายในประเทศของตน โดยบัญญัติให้การสมคบกันเพื่อกระทำอาชญากรรมร้ายแรง หรือการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร เป็นความผิดอาญา โดยเฉพาะผู้เป็นสมาชิกหรือเครือข่าย การดำเนินงานขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติตามมาตรา ๕ (๑) ความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ บัญญัติว่าผู้กระทำการสมคบกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเป็นความผิด การบัญญัติให้การสมคบเป็นความผิดตามมาตรา ๕ (๒) เนื่องจากกฎหมายไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน ยังมีเนื้อหาไม่เพียงพอที่จะครอบคลุมถึงพันธกรณีตามอนุสัญญาฯ กล่าวคือ ความผิดฐานสมคบตั้งแต่สองคนขึ้นไปมีกำหนดไว้เฉพาะความผิดบางฐาน เช่น การสมคบกันก่อการร้าย (ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๕/๒ (๒)) การสมคบกันเป็นกบฏ (ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๔) ส่วนกฎหมายเฉพาะที่เอาผิดกับการสมคบ ได้แก่ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๘ ที่เอาผิดกับการสมคบกัน เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเท่านั้น ไม่ครอบคลุมความผิดอื่นๆ หรือตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ ซึ่งเอาผิดกับการสมคบกันกระทำความผิดฐานฟอกเงินเช่นกัน แต่ไม่ครอบคลุมถึงความผิดอื่นๆ ส่วนบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๐ เรื่องช่องโงะนั้น มีองค์ประกอบจำนวนบุคคลที่สมคบกันตั้งแต่ห้าคนขึ้นไปไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของการสมคบทั่วไป ซึ่งมีองค์ประกอบของจำนวนบุคคลเพียงสองคนขึ้นไปเท่านั้น จึงจำเป็นต้องบัญญัติไว้ในมาตรา ๕ (๒)

3. States Parties whose domestic law requires involvement of an organized criminal group for purposes of the offences established in accordance with paragraph 1 (a) (i) of this article shall ensure that their domestic law covers all serious crimes involving organized criminal groups. Such States Parties, as well as States Parties whose domestic law requires an act in furtherance of the agreement for purposes of the offences established in accordance with paragraph 1 (a) (i) of this article, shall so inform the Secretary-General of the United Nations at the time of their signature or of deposit of their instrument of ratification, acceptance or approval of or accession to this Convention.

สำหรับผู้กระทำผิดที่ไม่ได้เป็นสมาชิกหรือเครือข่าย การดำเนินงานขององค์กร
 อาชญากรรมข้ามชาติตามมาตรา ๕ (๑) และไม่ได้ผู้กระทำการสมคบกันกระทำความผิดร้ายแรง
 เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติตามมาตรา ๕ (๒) แต่เป็นผู้เข้าไปมีส่วนร่วมไม่ว่าโดย
 ทางตรงหรือทางอ้อมในกิจกรรมหรือการดำเนินงานขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติตามมาตรา ๕
 (๓) ผู้เข้าไปมีส่วนร่วมนั้นจะต้องรู้ถึงวัตถุประสงค์และการดำเนินงานขององค์กรอาชญากรรมข้าม
 ชาติ หรือโดยรู้ถึงเจตนาที่กระทำผิดร้ายแรงขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ การบัญญัติไว้เช่นนี้
 เพื่อไม่ให้เกิดการกระทำผิดมิชอบเขตของการกระทำผิดมากเกินไป เพราะอาจกระทบต่อบุคคลที่
 บริสุทธิ์ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เพราะอาจกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของ
 บุคคลได้ จึงจำกัดเฉพาะบุคคลที่เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือการดำเนินงานขององค์กร
 อาชญากรรมข้ามชาติเฉพาะแต่บุคคลที่รู้ถึงวัตถุประสงค์และการดำเนินงาน หรือรู้ถึงเจตนาที่จะ
 กระทำความผิดร้ายแรงขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเท่านั้น

นอกจากนี้ในกรณีผู้กระทำการจัดการ ส่งการ ช่วยเหลือ ยุยง อำนวยความสะดวก
 หรือให้คำปรึกษาในการกระทำความผิดร้ายแรงขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติตามมาตรา ๕ (๔)
 มีลักษณะที่ไม่ได้เป็นสมาชิก หรือเครือข่าย หรือผู้สมคบกันกระทำความผิดในฐานะความผิดมีส่วนร่วมใน
 องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ บุคคลดังกล่าวอาจเข้าไปโดยไม่รู้ว่าเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เพื่อ
 ไม่ให้กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคล มาตรา ๕ (๔) จึงจำกัดผู้รู้ถึงวัตถุประสงค์และการดำเนิน
 กิจกรรม หรือรู้ถึงเจตนาที่จะกระทำความผิดร้ายแรงขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเท่านั้นที่จะเป็น
 ความผิด

องค์ประกอบของการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม
 การมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรม
 ข้ามชาติ มีองค์ประกอบ คือ จะต้องเป็นการกระทำตามมาตรา ๕ ประกอบกับคำนิยามตามมาตรา ๓
 โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

๑. เมื่อมีการกระทำตามมาตรา ๕ แล้วจะต้องได้ความว่า เป็นการกระทำกับองค์กร
 อาชญากรรม ซึ่งมีคำจำกัดความว่า “องค์กรอาชญากรรม” หมายความว่า คณะบุคคลตั้งแต่สามคน
 ขึ้นไปที่รวมตัวกันช่วงระยะเวลาหนึ่งและรวมกันกระทำการใด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระทำ
 ความผิดร้ายแรงและเพื่อได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์ทางวัตถุ
 อย่งอื่น ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ประการสำคัญจะเป็นความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กร

อาชญากรรมข้ามชาติจะต้องได้ความว่าเป็นความผิดร้ายแรง ตามคำนิยามของ “ความผิดร้ายแรง” คือ ความผิดที่กฎหมายกำหนดโทษขั้นสูงตั้งแต่สี่ปีขึ้นไปหรือโทษสถานที่หนักกว่านั้นด้วย

๒. เมื่อมีองค์ประกอบตามข้อ ๑ แล้ว การจะเป็นความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติจะต้องเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติตามคำนิยามมาตรา ๓ โดยมีการกระทำความผิดซึ่งมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังนี้

ก. ความผิดที่กระทำในเขตแดนของรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ

ข. ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่การเตรียม การวางแผน การสั่งการ การสนับสนุน หรือการควบคุมการกระทำความผิดได้กระทำในอีกรัฐหนึ่ง

ค. ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่งแต่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมที่มีการกระทำมากกว่าหนึ่งรัฐ

ง. ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่ผลของการกระทำที่สำคัญเกิดขึ้นในอีกรัฐหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการกระทำความผิดดังกล่าวข้างต้นการจะเป็นความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้ ต้องเป็นการกระทำความผิดเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ในทางการเงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่น ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม แตกต่างจากความผิดฐานก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา ตามมาตรา ๑๓๕/๑ มาตรา ๑๓๕/๒ และมาตรา ๑๓๕/๓^๒ ซึ่งเป็นเรื่องอุดมการณ์ทางการเมือง เช่น การใช้กำลังประทุษร้าย กระทบการก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต หรืออันตรายอย่างร้ายแรงแก่ร่างกาย หรือเสรีภาพของบุคคลใด ๆ ทำความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ระบบการขนส่งสาธารณะ ระบบโทรคมนาคม หรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะ ทำความเสียหายแก่ทรัพย์สินของรัฐ หรือของบุคคล หรือต่อสิ่งแวดล้อม อันจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่เศรษฐกิจอย่างสำคัญ การกระทำความผิดดังกล่าวกระทำเพื่อให้เกิดความวุ่นวายในบ้านเมือง ไม่ได้ประสงค์ต่อทรัพย์สิน จึงไม่เป็นการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ แต่ถ้าเมื่อใดการก่อการร้ายกระทำความผิดเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินก็จะมี ความผิดฐานป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้ด้วย จึงต้องทำความเข้าใจว่า พระราชบัญญัตินี้มุ่งประสงค์จะป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเท่านั้น ไม่ว่าจะ เป็นองค์กรหรือกลุ่มอาชญากรที่กระทำผิดระหว่างประเทศ

^๒ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๕/๑ มาตรา ๑๓๕/๒ และมาตรา ๑๓๕/๓

มาตรา ๖ ผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา ๕ นอกราชอาณาจักร ผู้นั้นจะต้องรับโทษในราชอาณาจักรตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ทั้งนี้ให้นำมาตรา ๑๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม

บทบัญญัติมาตรานี้กำหนดให้การกระทำความผิดร้ายแรงตามมาตรา ๕ ที่เกิดนอกประเทศสามารถพิจารณาและพิพากษาคดีในประเทศเช่นเดียวกับความผิดที่เกิดในประเทศอันเป็นหลักเขตอำนาจสากล รวมถึงหลักสัญชาติของผู้กระทำความผิดและผู้เสียหายโดยให้รัฐมีอำนาจดำเนินคดีเหนือความผิดร้ายแรงนั้น เมื่อพบตัวผู้กระทำความผิดในดินแดนของตนและรัฐปฏิเสธการส่งผู้ร้ายข้ามแดน รัฐจึงมีหน้าที่ต้องดำเนินคดีกับบุคคลดังกล่าว

มาตรา ๗ ถ้าผู้กระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติคนหนึ่งคนใด ได้ลงมือกระทำความผิดร้ายแรงตามวัตถุประสงค์ขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาตินั้น ผู้กระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ที่อยู่ด้วยในขณะที่กระทำความผิดร้ายแรง หรือร่วมประชุมแต่ไม่ได้คัดค้านในการตกลงให้กระทำความผิดร้ายแรงนั้น รวมทั้งบรรดาหัวหน้า ผู้จัดการ และผู้มีตำแหน่งหน้าที่ในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาตินั้น ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดร้ายแรงนั้นทุกคน

เจตนารมณ์ของบทบัญญัติมาตรา ๗ นี้ต้องการลงโทษผู้ที่อยู่ด้วยในขณะที่กระทำความผิดร้ายแรง หรือร่วมประชุม แต่ไม่ได้คัดค้านในการตกลงให้กระทำความผิดร้ายแรงนั้น รวมทั้งหัวหน้า ผู้จัดการ หรือผู้มีตำแหน่งหน้าที่ในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ต้องรับโทษสำหรับความผิดร้ายแรงที่ได้ลงมือกระทำความผิดด้วยกันทุกคน เพื่อเป็นการปราบปรามเครือข่ายขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

มาตรา ๘ ผู้ใดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการ พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พนักงานองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ กรรมการหรือผู้บริหารหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าพนักงาน กรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของสถาบันการเงิน หรือกรรมการขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ กระทำความผิดตามหมวดนี้ ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา ๙ พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานสอบสวนตามพระราชบัญญัตินี้ผู้ใดกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการอันเนื่องจากการกระทำความผิดตามหมวดนี้ ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

บทบัญญัติดังกล่าวเป็นการเพิ่มโทษสำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานของรัฐในหน่วยงานต่างๆที่ใช้ตำแหน่งหน้าที่ราชการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ เพื่อให้เกรงกลัวต่อบทลงโทษที่หนักขึ้นกว่าประมวลกฎหมายอาญา

หมวดที่ ๒ การสืบสวนสอบสวนคดีความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์การอาชญากรรมข้ามชาติเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบดำเนินคดีต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้ได้ เพียงแต่แจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ

การดำเนินการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบตามวรรคหนึ่ง ย่อมไม่ตัดอำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่จะดำเนินการ

๑. ใ้สวนข้อเท็จจริงเอง ในกรณีเช่นว่านี้ ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบส่งสำนวนการสอบสวน และพยานหลักฐานที่ได้มาจากการสอบสวนเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไปยังคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติอาจถือสำนวนการสอบสวนดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของการใ้สวนข้อเท็จจริงได้ หรือ

๒. มอบหมายให้พนักงานใ้สวนตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเข้าร่วมสอบสวนกับพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบก็ได้

มาตรานี้บัญญัติขึ้นเพื่อลดปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบตามกฎหมายนี้กับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ในคดีทุจริตของเจ้าพนักงานของรัฐ โดยให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนการสอบสวนและพยานหลักฐานที่ได้มา เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับความผิดที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป.ป.ช.

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่ความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนต่อไปได้ เว้นแต่คณะกรรมการคดีพิเศษได้มีมติให้คดีดังกล่าวต้องดำเนินการโดยกรมสอบสวนคดีพิเศษ ให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้กรมสอบสวนคดีพิเศษดำเนินการ

มาตรานี้ให้อำนาจแก่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษดำเนินคดีที่พนักงานสอบสวนได้ดำเนินการแล้ว แต่คณะกรรมการคดีพิเศษมีมติให้คดีดังกล่าวต้องดำเนินการโดยกรมสอบสวนคดีพิเศษ ให้ส่งสำนวนการสอบสวนที่ดำเนินการแล้วให้กรมสอบสวนคดีพิเศษ

มาตรา ๑๒ เพื่อประโยชน์ในการประสานการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ให้อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องตกลงกันเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในคดีระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. วิธีปฏิบัติระหว่างหน่วยงานเกี่ยวกับการรับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ การดำเนินการเกี่ยวกับหมายเรียกและหมายอาญา การจับ การควบคุม การขัง การค้น หรือการปล่อยชั่วคราว การสืบสวน การสอบสวน การเปรียบเทียบ การส่งมอบคดี และการดำเนินการอื่นเกี่ยวกับคดีอาญาในระหว่างหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดอาญา

๒. ขอบเขตความรับผิดชอบของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ พนักงานสอบสวน และพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ในการสืบสวนและสอบสวนคดี ทั้งนี้ เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแต่ละแห่ง ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ผลกระทบของการกระทำความผิด และประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดอาญาได้อย่างทั่วถึง ในการนี้อาจกำหนดให้กรณีใดต้องดำเนินการร่วมกันระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องด้วยก็ได้

๓. การแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

๔. การสนับสนุนของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนและสอบสวนคดี

๕. เรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวนคดีความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

เมื่อมีข้อตกลงตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ปฏิบัติตามข้อตกลงนั้น ถ้าข้อตกลงดังกล่าวเป็นการกำหนดหน้าที่ในระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวนในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้ถือว่า การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวข้องเป็นการดำเนินการของผู้มีอำนาจหน้าที่สืบสวนและสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

บทบัญญัติมาตรานี้กำหนดวิธีและข้อปฏิบัติหน้าที่ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน ๗ หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้แก่ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรมการปกครอง สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเพื่อประโยชน์ในการประสานการปฏิบัติงาน ป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ และสำนักงานอัยการสูงสุด ได้จัดทำข้อตกลงการปฏิบัติหน้าที่ในคดีระหว่างหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๖ ผู้แทนทั้ง ๗ หน่วยงานได้มาร่วมลงนามแล้ว

มาตรา ๑๓ ในการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้มอบหมาย แล้วแต่กรณี อาจขอให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน หรือเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ได้ตามความจำเป็น

ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐตามวรรคหนึ่งมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน หรือเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ แล้วแต่กรณี

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นมาตรการเพื่อช่วยเหลือ สนับสนุนการปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่และพนักงานสอบสวนในพระราชบัญญัตินี้ นอกจากนั้นให้อัยการสูงสุด หรือผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติขอความช่วยเหลือไปยังหน่วยงานที่มีเทคโนโลยี เพื่อให้ความร่วมมือ เช่น องค์กรโทรศัพท์แห่งประเทศไทย หรือไปรษณีย์ เป็นต้น เพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่

มาตรา ๑๔ เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนและสอบสวนการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้

๑. เข้าไปในเคหสถาน หรือสถานที่อื่นใด เพื่อตรวจค้น เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า มีทรัพย์สิน ซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิด หรือใช้เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการกระทำความผิด หรือมีบุคคล วัตถุ และสิ่งของซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดี ได้ซุกซ่อนอยู่ในเคหสถานหรือสถานที่ดังกล่าว ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า หากปล่อยให้เนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้ทรัพย์สินหรือพยานหลักฐานดังกล่าวอาจถูกโยกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

๒. มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งบัญชี เอกสาร หรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือประกอบการพิจารณา

๓. ค้นบุคคล หรือยานพาหนะที่มีเหตุสงสัยตามสมควรว่ามีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็น ความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิด หรือซึ่งอาจ ใช้เป็นพยานหลักฐานได้ชุกซ่อนอยู่

๔. ยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่ค้นพบหรือส่งมาดังกล่าวไว้ใน (๑) (๒) และ (๓)

การใช้อำนาจตามวรรคหนึ่ง (๑) ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ค้น ปฏิบัติตามข้อบังคับที่อัยการสูงสุดกำหนด โดยแสดงความบริสุทธิ์ก่อนการเข้าค้นและให้แสดงบัตร ประจำตัวและเอกสารที่ให้อำนาจในการตรวจค้น และเหตุอันควรเชื่อที่ทำให้สามารถเข้าค้นได้เป็น หนังสือให้ไว้แก่ผู้ครอบครองเคหสถาน หรือสถานที่ค้นนั้น เว้นแต่ไม่มีผู้ครอบครองอยู่ ณ ที่นั้น ก็ให้ค้นต่อหน้าบุคคลอื่นอย่างน้อยสองคน ซึ่งพนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ขอร้อง มาเป็นพยาน ในกรณีดังกล่าวให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ค้นส่งมอบสำเนา เอกสารและหนังสือนั้นให้แก่ผู้ครอบครองเคหสถานหรือสถานที่ดังกล่าวทันทีที่สามารถกระทำได้ และหากเป็นการค้นในเวลากลางคืน จะต้องมีข้าราชการอัยการชั้น ๓ ขึ้นไป หรือข้าราชการพล เรือตั้งแต่ระดับชำนาญการขึ้นไป หรือข้าราชการตำรวจตำแหน่งตั้งแต่สารวัตรหรือเทียบเท่า ขึ้นไปเป็นหัวหน้าในการดำเนินการ

ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าในการเข้าค้นส่งสำเนา บันทึกเหตุอันควรเชื่อตามวรรคสอง และสำเนาบันทึกการตรวจค้นและบัญชีทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัด ต่อศาลจังหวัดที่มีอำนาจเหนือท้องที่ที่ทำการค้น หรือศาลอาญาในเขตกรุงเทพมหานครภายในสี่สิบแปด ชั่วโมงหลังจากสิ้นสุดการตรวจค้น เพื่อเป็นหลักฐาน

พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตำแหน่งใดหรือระดับใดจะมีอำนาจ หน้าที่ตามที่ได้กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือจะต้องได้รับอนุมัติจากบุคคล ใดก่อนดำเนินการ ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่อัยการสูงสุดกำหนด โดยทำเอกสารมอบหมายให้ไว้ ประจำตัวพนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายนั้น

บทบัญญัติดังกล่าวเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลในการเข้าค้นเคหสถาน หรือสถานที่อื่นเป็นข้อยกเว้นของการตรวจค้นของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่จะต้องมีหมายค้นจากศาลก่อนที่จะทำการค้นได้ กล่าวคือ พนักงานสอบสวนสามารถดำเนินการ ค้นในเคหสถานหรือบุคคลโดยไม่ต้องมีหมายค้นหรือคำสั่งของศาลได้ หากผู้กระทำความผิดได้ กระทำความผิดตามมาตรา ๕ ในฐานะผู้มีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยมีข้อบังคับ

ของอัยการสูงสุด ว่าด้วยการตรวจค้นและอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ และมีผลบังคับใช้แล้ว

มาตรา ๑๕ การเก็บรักษาและจัดการทรัพย์สินที่พนักงานสอบสวนได้ยึดหรืออายัดไว้ ตามมาตรา ๑๔ ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่อัยการสูงสุดกำหนด

ในกรณีที่ทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งไม่เหมาะสมที่จะเก็บรักษาไว้หรือหากเก็บรักษาไว้จะเป็นภาระแก่ทางราชการมากกว่าการนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น พนักงานสอบสวนอาจสั่งให้ผู้มีส่วนได้เสียหรือบุคคลใดรับทรัพย์สินนั้นไปดูแลและใช้ประโยชน์โดยมีประกันหรือหลักประกัน หรือให้นำทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาดหรือนำไปใช้ประโยชน์ของทางราชการแล้วรายงานให้อัยการสูงสุดทราบก็ได้

การให้ผู้มีส่วนได้เสียหรือบุคคลใดรับทรัพย์สินไปดูแลและใช้ประโยชน์ การนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาดหรือการนำทรัพย์สินไปใช้ประโยชน์ของทางราชการตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่อัยการสูงสุดกำหนด

ถ้าความปรากฏในภายหลังว่า ทรัพย์สินที่นำออกขายทอดตลาดหรือนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการตามวรรคสอง มิใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดให้คืนทรัพย์สินนั้นพร้อมทั้งชดใช้ค่าเสียหายและค่าเสื่อมสภาพตามข้อบังคับที่อัยการสูงสุดกำหนดให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ถ้าไม่อาจคืนทรัพย์สินได้ ให้ชดใช้ราคาทรัพย์สินนั้นตามราคาที่ประเมินได้ในวันที่ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือตามราคาที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้นแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองได้รับดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินในจำนวนเงินที่ได้รับคืนหรือชดใช้ราคา แล้วแต่กรณี

การประเมินค่าเสียหายและค่าเสื่อมสภาพตามวรรคสี่ ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่อัยการสูงสุดกำหนด

บทบัญญัติมาตรานี้เพื่อให้พนักงานสอบสวนซึ่งได้ยึดอายัดทรัพย์สิน ถ้าหากเป็นทรัพย์สินที่มีราคาหรือเป็นทรัพย์สินที่ต้องบำรุงรักษาเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหาย หรือเกิดความเสียหายน้อยที่สุด ก็อาจเสนอผู้บังคับบัญชากำหนดมาตรการเพื่อจัดการและดูแลทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดอย่างเหมาะสมและเป็นไปตามข้อบังคับของอัยการสูงสุด ว่าด้วยการเก็บรักษา การให้รับทรัพย์สินไปดูแล การขายทอดตลาด การคืนทรัพย์สิน และการประเมินค่าเสียหาย ซึ่งข้อบังคับของอัยการสูงสุดดังกล่าว ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๖ ได้มีผลบังคับใช้แล้ว

มาตรา ๑๖ ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน และกฎหมายว่าด้วยการควบคุมยุทธภัณฑ์ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่การสืบสวนสอบสวนความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ให้พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวนและพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้มีและใช้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน ยุทธภัณฑ์ และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อความปลอดภัยเท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ การมีและใช้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน ยุทธภัณฑ์ และอุปกรณ์เกี่ยวข้องดังกล่าว ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่อัยการสูงสุดกำหนด

เจตนารมณ์ของมาตรานี้อนุญาตให้พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน หรือเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องสามารถมีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน ยุทธภัณฑ์ หรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อความปลอดภัยในการสืบสวนสอบสวน โดยไม่ต้องขออนุญาตกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้มีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน ยุทธภัณฑ์ หรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง สำนักงานอัยการสูงสุดได้จัดทำข้อบังคับของอัยการสูงสุดว่าด้วยการมีและใช้อาวุธปืนและยุทธภัณฑ์ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๑๖ พ.ศ. ๒๕๕๖ และมีผลบังคับใช้แล้ว

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่มีเหตุอันสมควรเชื่อว่า เอกสารหรือข้อมูลข่าวสารซึ่งส่งทางไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีใด ถูกใช้หรืออาจถูกใช้ เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พนักงานสอบสวน ซึ่งได้รับอนุมัติจากอัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี อาจยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาเพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้ได้มา ซึ่งเอกสารหรือข้อมูลข่าวสารดังกล่าวก็ได้

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้พิจารณาผลกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลหรือสิทธิอื่นใด ประกอบเหตุผล และความจำเป็นดังต่อไปนี้

๑. มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีการกระทำความผิดหรือจะมีการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

๒. มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะได้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติจากการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

๓. ไม่อาจใช้วิธีการอื่นใดที่เหมาะสมหรือมีประสิทธิภาพมากกว่าได้

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาสั่งอนุญาตได้คราวละไม่เกินเก้าสิบวัน โดยกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ก็ได้ และให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารในสิ่งที่สื่อสารตามคำสั่งดังกล่าวจะต้องให้ความร่วมมือเพื่อให้เป็นไปตามความในมาตรานี้ ภายหลังจากที่มีคำสั่งอนุญาต หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าเหตุผลความจำเป็นไม่เป็นไปตามที่ระบุหรือพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาอาจเปลี่ยนแปลงคำสั่งอนุญาตหรือขยายระยะเวลาอนุญาตได้ตามที่เห็นสมควร

เมื่อพนักงานสอบสวนได้ดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตแล้ว ให้รายงานการดำเนินการให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาทราบ

บรรดาข้อมูลที่ได้มาตามวรรคหนึ่ง ให้เก็บรักษาเฉพาะข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิด ซึ่งได้รับอนุญาตตามวรรคหนึ่งและให้ใช้ประโยชน์ในการสืบสวน หรือใช้เป็นพยานหลักฐานเฉพาะในการดำเนินคดีดังกล่าวเท่านั้น ส่วนข้อมูลข่าวสารอื่นให้ทำลายเสียทั้งสิ้น ทั้งนี้ ตามข้อบังคับที่อัยการสูงสุดกำหนด

บทบัญญัติมาตรานี้เพื่อให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานที่เป็นเอกสาร ข้อมูลข่าวสารที่ เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมข้ามชาติที่ใช้ติดต่อกันทางไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีอื่นเป็นการจำกัดสิทธิของผู้ให้บริการดังนั้นพนักงานสอบสวนจึงใช้อำนาจนี้เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมข้ามชาติอย่างเคร่งครัดและจะต้องรายงานอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาทราบ

มาตรา ๑๘ ห้ามมิให้บุคคลใดที่ดำเนินการตามมาตรา ๑๗ เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ได้มา เว้นแต่เป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๗ และเป็นการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่หรือตามกฎหมายหรือตามคำสั่งศาล

บทบัญญัติมาตรานี้ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนนำข้อมูลจากมาตรา ๑๗ ไปใช้ในทางอื่น นอกจากการสืบสวนสอบสวนในความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเท่านั้น หากนำไปใช้ในทางอื่นต้องระวางโทษตามมาตรา ๒๕ ซึ่งกำหนดโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๙ ในกรณีจำเป็นและเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ให้อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี มอบหมายให้บุคคลใดจัดทำเอกสารหรือหลักฐานใดขึ้นหรือ

ปฏิบัติการอำพราง เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อัยการสูงสุดกำหนดในข้อบังคับ

การปฏิบัติการอำพราง หมายความว่า การดำเนินการทั้งหลายเพื่อปิดบังสถานะหรือวัตถุประสงค์ของการดำเนินการ โดยลวงผู้อื่นให้เข้าใจไปในทางอื่น หรือเพื่อมิให้รู้ความจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน

การจัดทำเอกสารหรือหลักฐานใด หรือการปฏิบัติการอำพรางตามวรรคหนึ่งให้ถือว่าเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย

บทบัญญัตินี้ เป็นเรื่องการปฏิบัติการอำพราง (Undercover) โดยกำหนดให้เจ้าหน้าที่อำพรางหรือปลอมตัวเข้าไปอยู่ในกลุ่มองค์กรอาชญากรรมเพื่อแสวงหาพยานหลักฐาน การแอบแฝงหรือการอำพรางโดยเจ้าหน้าที่จึงมีความจำเป็นและวิธีดำเนินการต้องมีกฎหมายบัญญัติรองรับอย่างชัดเจน เพื่อคุ้มครองผู้ปฏิบัติหน้าที่จะไม่กระทำความผิดกฎหมายเสียเอง และบัญญัติรองรับการได้มาซึ่งพยานหลักฐานจากการปฏิบัติการอำพรางให้ถือว่าเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย โดยการปฏิบัติการอำพรางดังกล่าวต้องอยู่ภายใต้บังคับของอัยการสูงสุดตามข้อบังคับของอัยการสูงสุด ว่าด้วยการปฏิบัติการอำพราง ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๑๕ พ.ศ. ๒๕๕๖ และข้อบังคับดังกล่าวมีผลบังคับใช้แล้ว

มาตรา ๒๐ ในกรณีจำเป็นและเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี มีอำนาจให้มีการเคลื่อนย้ายภายใต้การควบคุม

การเคลื่อนย้ายภายใต้การควบคุม หมายความว่า วิธีการอนุญาตให้ของผิดกฎหมายหรือต้องสงสัย ผ่านออกไปจาก ผ่าน หรือเข้าไปสู่เขตแดนของรัฐหนึ่งหรือมากกว่ารัฐหนึ่ง โดยการรับรู้และอยู่ภายใต้การติดตามดูแลของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ เพื่อการสืบสวนสอบสวนความผิดและเพื่อระบุตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดนั้น

หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการขออนุญาต การอนุญาต และการเคลื่อนย้ายภายใต้การควบคุม ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่อัยการสูงสุดกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ในข้อบังคับดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจด้วย

การกระทำและพยานหลักฐานที่ได้มาจากการกระทำของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา นี้ ให้รับฟังเป็นพยานหลักฐานได้

การเคลื่อนย้ายภายใต้การควบคุม(Controlled Delivery) หมายถึง วิธีการอนุญาตให้ของผิดกฎหมายหรือต้องสงสัย ผ่านออกไปจาก ผ่าน หรือเข้าไปสู่เขตแดนของรัฐหนึ่งหรือมากกว่ารัฐหนึ่ง โดยการรับรู้และอยู่ภายใต้การติดตามดูแลของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ เพื่อการสืบสวนสอบสวนความผิดและเพื่อระบุตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดนั้น เช่น การลักลอบขนยาเสพติด เพื่อให้ได้ตัวผู้จ้างวานหรือผู้รับของผู้บงการหรือสิ่งผิดกฎหมาย โดยลักษณะส่งออกไปยังต่างประเทศ หรือส่งเข้ามาในประเทศ ทั้งนี้ เพื่อหาพยานหลักฐานที่จะจับกุมผู้สั่งการหรือตัวการขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติให้ได้ ในขณะที่พบสิ่งผิดกฎหมายส่วนใหญ่คงมีแต่ผู้กระทำความผิดที่เป็นสมาชิก หรือคนส่งของเท่านั้น จึงมีความจำเป็นต้องเคลื่อนย้ายสิ่งผิดกฎหมายภายใต้การควบคุม ซึ่งมาตรการเคลื่อนย้ายภายใต้การควบคุมดังกล่าวเป็นความร่วมมือระหว่างประเทศ กำหนดไว้ในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ข้อ ๒๐(๑)(๔) จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีกฎหมายรองรับการเคลื่อนย้ายภายใต้การควบคุม

มาตรา ๒๑ พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่อาจใช้เครื่องมือสื่อสารโทรคมนาคม เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ หรือด้วยวิธีการอื่นใด เฉพาะในการสะกดรอยผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดหรือจะกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เพื่อสืบสวนจับกุม แสวงหา และรวบรวมพยานหลักฐาน ทั้งนี้ ตามข้อบังคับที่อัยการสูงสุดกำหนด

มาตรานี้เป็นการใช้วิธีการสะกดรอยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อการสืบสวน จับกุม แสวงหา รวบรวมพยานหลักฐาน ส่วนพยานหลักฐานจะรับฟังได้หรือไม่ต้องพิจารณาตามหลักเกณฑ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๖ กล่าวคือ พยานหลักฐานต้องมิได้เกิดจากการจูงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบด้วยประการอื่น จึงจะรับฟังเป็นพยานหลักฐานในศาลได้ ดังนั้น การสะกดรอยจึงเป็นเพียงวิธีการในการสืบสวน จับกุม และการรวบรวมพยานหลักฐานเท่านั้น แต่การสะกดรอยต้องอยู่ภายใต้ข้อบังคับของอัยการสูงสุดว่าด้วยการสะกดรอยผู้ต้องสงสัยตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งประกาศดังกล่าวมีผลบังคับใช้แล้ว

มาตรา ๒๒ ให้การกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

การกำหนดความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงิน เพื่อริบทรัพย์สิน หรือเงินที่ได้จากการกระทำความผิด ทำให้อาชญากรที่มีลักษณะจัดตั้งเป็นองค์กรและมีทรัพย์สินเงินทุนสนับสนุนการกระทำความผิด ไม่สามารถนำทรัพย์สินที่มีอยู่หรือได้มาจากการกระทำความผิด ไปใช้ในองค์กรอาชญากรรมได้อีกต่อไป เพราะสามารถใช้กฎหมายฟอกเงิน ยึดหรืออายัดทรัพย์สินดังกล่าวที่ได้มาจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

หมวดที่ ๓ ความร่วมมือที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินคดี

มาตรา ๒๓ ในระหว่างการสอบสวนคดีความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ หากผู้ต้องหาให้ข้อมูลเองโดยสมัครใจต่อพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการ ซึ่งเป็นข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับกิจกรรมและการกระทำ ความผิดขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดี ต่อหัวหน้าหรือผู้มีบทบาทสำคัญในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ให้พนักงานสอบสวนบันทึกข้อมูล ดังกล่าวไว้ในสำนวนการสอบสวน แล้วเสนอสำนวนการสอบสวนต่ออัยการสูงสุด

ถ้าอัยการสูงสุดเห็นว่าข้อมูลที่ได้รับจากผู้ต้องหาเป็นข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์ อย่างยิ่งตามความในวรรคหนึ่ง ให้อัยการสูงสุดมีอำนาจใช้ดุลยพินิจออกคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหานั้นทุก ข้อหาหรือบางข้อหาก็ได้ ในกรณีที่มีการฟ้องคดีแล้ว หากการให้ข้อมูลดังกล่าวในวรรคหนึ่งได้ กระทำในระหว่างการพิจารณาตัดสินของศาล ให้อัยการสูงสุดมีอำนาจออกคำสั่งถอนฟ้องถอนอุทธรณ์ ถอนฎีกา หรือไม่อุทธรณ์ ไม่ฎีกา ในความผิดนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ภายใต้ บังคับของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรานี้เป็นมาตรการคุ้มครองผู้ต้องหาที่ให้ข้อมูลสำคัญโดยสมัครใจหลังจากถูก ดำเนินคดีตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งข้อมูลสำคัญดังกล่าวที่ใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดี ต่อผู้บงการ หัวหน้า หรือผู้มีบทบาทสำคัญในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยให้อำนาจอัยการ สูงสุดใช้ดุลยพินิจสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาทุกข้อหา หรือบางข้อหา ซึ่งสอดคล้องกับอนุสัญญา ข้อ ๒๖ (๓) ซึ่งบัญญัติว่า “รัฐภาคีแต่ละต้องพิจารณาให้มีความเป็นไปได้ที่จะให้มีความคุ้มกันจาก การฟ้องคดีต่อบุคคลผู้ให้ความร่วมมือที่สำคัญต่อการสืบสวน หรือฟ้องคดีต่อความที่ครอบคลุม ภายใต้อนุสัญญานี้ตามหลักการพื้นฐานของกฎหมายภายในของตน”

มาตรา ๒๔ ถ้าศาลเห็นว่าผู้กระทำความผิดผู้ใดได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์ อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ พนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการ ศาลจะลงโทษผู้นั้น น้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ก็ได้

มาตรานี้เป็นการใช้ดุลยพินิจของศาลที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดน้อยกว่าอัตราโทษ ขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ กรณีดังกล่าวอาจเกิดจากการรู้เองจากการ สืบพยานในศาล หรือผู้กระทำความผิดยินยอมให้ข้อมูลโดยสมัครใจในชั้นจับกุม ชั้นสอบสวน หรือชั้นพนักงานอัยการ และเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินคดีกับผู้บงการหรือตัวการในองค์กร อาชญากรรมข้ามชาติ

หมวดที่ ๔ บทกำหนดโทษ

มาตรา ๒๕ ผู้ใดกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงสิบห้าปี หรือปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสามแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรานี้เป็นบทกำหนดโทษตามมาตรา ๕ ความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๔ ปี ถึง ๑๕ ปี หรือปรับตั้งแต่ ๘๐,๐๐๐ บาท ถึง ๓๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ อันเป็นความผิดร้ายแรง หมายความว่า ความผิดอาญาที่กฎหมายกำหนดโทษจำคุกขั้นสูงตั้งแต่ ๔ ปีขึ้นไปหรือโทษสถานหนักกว่านั้น

มาตรา ๒๖ ผู้ใดขัดขวางการสืบสวน การสอบสวน การฟ้องร้อง หรือการดำเนินคดี ความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เพื่อมิให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถ้าเป็นการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๑. ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ผู้เสียหายหรือพยาน เพื่อจูงใจให้ผู้นั้นไม่ไปพบพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการหรือไม่ไปศาล เพื่อให้ข้อเท็จจริงหรือเบาะแส หรือเพื่อให้ข้อเท็จจริงหรือเบาะแสอันเป็นเท็จ หรือไม่ให้ข้อเท็จจริงหรือเบาะแสในการดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด

๒. ใช้กำลังบังคับ ชูเชิญ ช่มชู่ ช่มชืนใจ หลอกลวง หรือกระทำการอันมิชอบประการอื่น เพื่อมิให้ผู้เสียหายหรือพยานไปพบพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือไม่ไปศาลเพื่อให้ข้อเท็จจริงหรือเบาะแส หรือเพื่อให้ผู้นั้นให้ข้อเท็จจริงหรือเบาะแสอันเป็นเท็จ หรือไม่ให้ข้อเท็จจริงหรือเบาะแสในการดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด

๓. ทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้สูญหาย หรือไร้ประโยชน์ เอาไปเสีย แก้ไข เปลี่ยนแปลง ปกปิด หรือซ่อนเร้นเอกสารหรือพยานหลักฐานใด ๆ หรือปลอม ทำ หรือใช้เอกสารหรือพยานหลักฐานใด ๆ อันเป็นเท็จในการดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด

๔. ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ หรือพนักงานสอบสวน หรือเรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ หรือ

๕. ใช้กำลังบังคับ ชูเชื้อ ข่มขืนใจ หรือกระทำการอันมิชอบประการอื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่พนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ หรือพนักงานสอบสวนเพื่อจงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่^๒

ความผิดตามมาตรานี้อาจเรียกรวมได้ว่า การขัดขวางกระบวนการยุติธรรม (Obstruction of justice) ซึ่งหมายถึงการกระทำใด ๆ ที่ขัดขวางงานเกี่ยวกับการให้ความยุติธรรม ที่ถูกต้องชอบธรรม มุ่งลงโทษการกระทำที่มีผลเป็นการแทรกแซงหรือกระทำการให้เกิดความบิดเบือนไป จากความถูกต้องชอบธรรม เหตุที่ต้องมีความผิดฐานนี้เพราะองค์การอาชญากรรมข้ามชาติมีศักยภาพ

^๒ ตามอนุสัญญาฯ ข้อ ๒๑ การกำหนดให้การขัดขวางความยุติธรรมเป็นความผิดอาญา รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องรับเอามาตรการทางกฎหมายหรืออื่น ๆ เท่าที่จำเป็นเพื่อกำหนดให้เป็นความผิดอาญา เมื่อกระทำโดยเจตนา ซึ่ง

(ก) การใช้กำลังทางกายภาพ การข่มขู่หรือการทำให้กลัว หรือการให้สัญญา ยื่นข้อเสนอหรือให้ประโยชน์ที่มีควรถูกได้เพื่อจงใจให้ให้การเท็จ หรือเพื่อแทรกแซงการให้การหรือ การเสนอพยานหลักฐานในการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับการทำความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง

(ข) การใช้กำลังทางกายภาพ การข่มขู่ หรือการทำให้กลัวเพื่อแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในงานยุติธรรม หรือเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการทำความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง ไม่มีข้อความใดในอนุวรรคนี้ที่จะทำเสื่อมสิทธิของรัฐภาคีที่จะมีกฎหมายคุ้มครองเจ้าหน้าที่ประเภทอื่นของรัฐ

Article 23 Criminalization of obstruction of justice

Each State Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally:

(a) The use of physical force, threats or intimidation or the promise, offering or giving of an undue advantage to induce false testimony or to interfere in the giving of testimony or the production of evidence in a proceeding in relation to the commission of offences covered by this Convention;

(b) The use of physical force, threats or intimidation to interfere with the exercise of official duties by a justice or law enforcement official in relation to the commission of offences covered by this Convention. Nothing in this subparagraph shall prejudice the right of States Parties to have legislation that protects other categories of public officials.

สูงในการให้สินบนต่อเจ้าหน้าที่หรือพยาน หรือการทำลายพยานหลักฐาน เป็นต้น จึงบัญญัติให้ ผู้ใดขัดขวางการสืบสวน การสอบสวน การฟ้องร้องหรือการดำเนินคดีความผิดฐานมีส่วนร่วม ในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เพื่อมิให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย การกระทำความผิดเป็นความผิด ฐานขัดขวางกระบวนการยุติธรรมตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ ที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร^๒ โดยมีเจตนารมณ์ คือ อนุสัญญาฯ ฉบับนี้เป็นกฎหมายระหว่างประเทศ ที่นานาประเทศได้ทำความตกลงร่วมกันเป็นนโยบายและแนวปฏิบัติ โดยเห็นพ้องต้องกันว่าองค์กร อาชญากรรมข้ามชาติเป็นปัญหาสำคัญที่ไม่ได้มีผลกระทบต่อประเทศใดประเทศหนึ่ง แต่มี ผลกระทบต่อประชาคมโลกด้วย ดังนั้น อนุสัญญาฯ ข้อ ๒๑ จึงมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ การกำหนด ให้การขัดขวางความยุติธรรมเป็นความผิดอาญา โดยกำหนดมาตรการดำเนินการอันเป็นมาตรฐาน ขั้นต่ำเพื่อเป็นแนวทางแก่ประเทศไทย เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปราบปราม ตลอดจนเพื่อความ ร่วมมือในระดับนานาชาติเท่าที่จะดำเนินการได้

การกำหนดให้การขัดขวางการยุติธรรมเป็นความผิดอาญา ตามอนุสัญญาข้อ ๒๑ เป็นการ กำหนดขึ้นใหม่ ซึ่งการกระทำในลักษณะที่เป็นการช่วยเหลือสนับสนุนกิจกรรมขององค์กร อาชญากรรมข้ามชาติให้เป็นความผิดที่มีบทลงโทษในทางอาญาที่ทุกประเทศภาคี รวมทั้งประเทศ ไทย จะต้องมีเพื่อสร้างมาตรฐานและประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปราม โดยการ กำหนดให้ความผิดฐานขัดขวางกระบวนการยุติธรรมเป็นความผิดมูลฐานตามอนุสัญญาฯ

ความผิดฐานขัดขวางกระบวนการยุติธรรม ตามมาตรา ๒๖ เป็นความผิดที่ไม่ต้องการผล ความสำเร็จ เมื่อได้ใช้กำลัง บังคับ ชูเชิญ ข่มขู่ หรือให้สัญญา เสนอให้หรือให้ประโยชน์ที่มีควรได้ ส่วนผู้กระทำจะให้การเท็จหรือมิให้การเท็จ หรือการแทรกแซงการให้การและการเสนอ พยานหลักฐานจะเกิดผลสำเร็จหรือไม่ ไม่ใช่ข้อสำคัญแต่ต้องมีเจตนาพิเศษหรือมูลเหตุจงใจ เพื่อแทรกแซงการปฏิบัติราชการในหน้าที่ของกระบวนการยุติธรรม หรือเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้ กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กร อาชญากรรมข้ามชาติ

^๒ อนุสัญญาฯ ข้อ ๒๑ ตามเชิงอรรถที่ ๒๑

การกระทำความผิดที่เป็นการขัดขวางกระบวนการยุติธรรมนั้นตามประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ.๒๕๕๑ ก็ได้มีการกำหนดบทลงโทษไว้เช่นเดียวกัน กล่าวได้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑๓๗ ผู้ใดแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓๘^๒ ผู้ใดต่อสู้อย่างผิดกฎหมายหรือขัดขวางเจ้าพนักงานหรือผู้ซึ่งต้องช่วยเจ้าพนักงานตามกฎหมายในการปฏิบัติกรตามหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับถ้าต่อสู้อย่างผิดกฎหมายนั้น ได้กระทำโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓๙ ผู้ใดข่มขืนใจเจ้าพนักงานให้ปฏิบัติกรอันมิชอบด้วยหน้าที่ หรือให้ละเว้นการปฏิบัติกรตามหน้าที่โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปี หรือปรับไม่เกินแปดพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๔๒ ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหาย หรือไร้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์สิน หรือเอกสารใดๆ อันเจ้าพนักงานได้ยึด รักษาไว้ หรือสั่งให้ส่งเพื่อเป็นพยานหลักฐาน หรือเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย ไม่ว่าเจ้าพนักงานจะรักษาทรัพย์สิน หรือเอกสารนั้นไว้เอง หรือสั่งให้ผู้อื่นหรือผู้อื่น ส่งหรือรักษาไว้ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๔๓ ผู้ใดเรียก รับหรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เป็นการตอบแทนในการที่จะจงใจหรือได้จงใจเจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัดหรือสมาชิกสภาเทศบาล โดยวิธีอันทุจริตหรือผิดกฎหมายหรือโดยอิทธิพลของตนให้กระทำการ หรือไม่กระทำการในหน้าที่อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลใดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๔๔ ผู้ใดให้ ขอให้หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัดหรือสมาชิกสภาเทศบาล เพื่อจงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

^๒ ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.๒๕๕๕ มาตรา ๑๓๘ แก้ไขเพิ่มเติม โดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๑ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๕

มาตรา ๑๖๗ ผู้ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด แก่เจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดีหรือพนักงานสอบสวน เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการหรือประวิงการกระทำใดอันมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

มาตรา ๑๖๘ ผู้ใดขัดขืนคำสั่งบังคับตามกฎหมายของพนักงานอัยการ ผู้ว่าคดีหรือพนักงานสอบสวน ซึ่งให้มาเพื่อให้ถ้อยคำ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๖๙ ผู้ใดขัดขืนคำสั่งบังคับตามกฎหมายของพนักงานอัยการ ผู้ว่าคดีหรือพนักงานสอบสวน ซึ่งให้ส่งหรือจัดการส่งทรัพย์สินหรือเอกสารใด ให้สาบาน ให้ปฏิญาณ หรือให้ถ้อยคำ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือนหรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๗๐ ผู้ใดขัดขืนหมายหรือคำสั่งของศาลให้มาให้ถ้อยคำ ให้มาเบิกความหรือให้ส่งทรัพย์สินหรือเอกสารใดในการพิจารณาคดี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๗๑ ผู้ใดแจ้งข้อความอันเป็นเท็จเกี่ยวกับความผิดอาญาแก่พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี พนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๗๒ ผู้ใดเบิกความอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดีต่อศาลถ้าความเท็จนั้นเป็นข้อสำคัญในคดี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าความผิดดังกล่าวในวรรคแรก ได้กระทำการในการพิจารณาคดีอาญา ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

มาตรา ๑๗๓ ผู้ใดทำพยานหลักฐานอันเป็นเท็จ เพื่อให้พนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญาเชื่อว่าได้มีความผิดอาญาอย่างใดเกิดขึ้น หรือเชื่อว่าความผิดอาญาที่เกิดขึ้นร้ายแรงกว่าที่เป็นความจริง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๗๔ ผู้ใดนำสืบหรือแสดงพยานหลักฐานอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดี ถ้าเป็นพยานหลักฐานในข้อสำคัญในคดีนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับถ้าความผิดดังกล่าวในวรรคแรก ได้กระทำการในการพิจารณาคดีอาญา ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

มาตรา ๑๘๑ ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๗๔ มาตรา ๑๗๕ มาตรา ๑๗๖ มาตรา ๑๗๗ หรือมาตรา ๑๘๐

๑. เป็นการกระทำในกรณีแห่งข้อหาว่า ผู้ใดกระทำความผิดที่มีระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีขึ้นไป ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

๒. เป็นการกระทำในกรณีแห่งข้อหาว่า ผู้ใดกระทำความผิดที่มีระวางโทษถึงประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสามหมื่นบาท

มาตรา ๑๘๔ ผู้ใดเพื่อจะช่วยเหลือผู้อื่นมิให้ต้องรับโทษ หรือให้รับโทษน้อยลง ทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือไร้ประโยชน์ซึ่งพยานหลักฐานในการกระทำความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๘๗ ผู้ใดเพื่อจะมิให้การเป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัด หรือที่ตนรู้ว่าน่าจะถูกยึดหรืออายัด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๐๑^๒ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวน เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเอง หรือผู้อื่นโดยมิชอบเพื่อ กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือประหารชีวิต

มาตรา ๓๐๕ ผู้ใดข่มขืนใจผู้อื่นให้กระทำการใด ไม่กระทำการใด หรือจำยอมต่อสิ่งใด โดยทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียงหรือทรัพย์สินของผู้ถูกข่มขืนใจนั้นเองหรือของผู้อื่น หรือโดยใช้กำลังประทุษร้ายจนผู้ถูกข่มขืนใจต้องกระทำการนั้น ไม่กระทำการนั้นหรือจำยอมต่อสิ่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

^๒ ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.๒๕๔๕ มาตรา ๒๐๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาพ.ศ. ๒๕๐๒

ถ้าความผิดตามวรรคแรกได้กระทำโดยมิอาจรู้ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกัน ตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป หรือได้กระทำเพื่อให้ผู้ถูกข่มขืนใจทำ ถอน ทำให้เสียหาย หรือทำลายเอกสาร สิทธิอย่างใด ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ

ถ้ากระทำโดยอ้างอำนาจอัยย์หรือช่องโงระ ไม่ว่าจะอัยย์หรือช่องโงระนั้นจะมีอยู่หรือไม่ ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

มาตรา ๒๗ เจ้าของหรือผู้ครอบครองเคหสถานหรือสถานที่อื่นใด ตามมาตรา ๑๔ (๑) ซึ่งขัดขืนไม่ยินยอมโดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงาน เจ้าหน้าที่เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่อื่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๘ ผู้ใดไม่มาให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งบัญชี เอกสารหรือวัตถุใด ๆ ตามมาตรา ๑๔ (๒) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทบัญญัติตามมาตรา ๒๗ เป็นความผิดฐานขัดขืนไม่ยินยอมโดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ ตัวอันสมควรให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปในเคหสถานและมาตรา ๒๘ เป็นความผิดที่ไม่มาให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งบัญชี เอกสารหรือวัตถุใด ๆ ให้พนักงานสอบสวนหรือ พนักงานเจ้าหน้าที่ นอกจากนั้นแล้ว เป็นบทกำหนดโทษของการฝ่าฝืนมาตรา ๑๔(๑) และมาตรา ๑๔ (๒) ซึ่งให้อำนาจหน้าที่พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปในเคหสถาน หรือสถานที่ อื่นใด เมื่อมีเหตุสมควรเชื่อได้ว่ามีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้มาโดยกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดหรือใช้เพื่อให้ได้รับประโยชน์ จากการกระทำความผิด หรือมีบุคคล วัตถุ และสิ่งของซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดี ได้ซุกซ่อนอยู่ในเคหสถานหรือสถานที่ดังกล่าว ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากปล่อยให้ เน้นซ้ำกว่าจะเอาหมายค้นมาได้ทรัพย์สินหรือพยานหลักฐานดังกล่าวอาจถูก โยกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม และมีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งบัญชี เอกสาร หรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือประกอบการพิจารณา

มาตรา ๒๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำโดยพนักงานสอบสวน พนักงาน เจ้าหน้าที่ หรือพนักงานอัยการซึ่งเข้าร่วมสอบสวนหรือเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ หรือผู้ซึ่งเข้าร่วมปฏิบัติ หน้าที่ตามมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๗ ผู้กระทำต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้ใน วรรคหนึ่ง

มาตรานี้เป็นบทกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ได้มาเนื่องจากการดำเนินการตามมาตรา ๑๗ ซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และหากเป็นการกระทำของพนักงานสอบสวน พนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานอัยการ หรือผู้ซึ่งเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๗ เสียเองก็ต้องรับโทษหนักขึ้นเป็น ๓ เท่าของโทษที่กำหนดไว้

มาตรา ๓๐ ผู้ใดไปปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๕ หรือมาตรา ๒๑ กระทำการนอกเหนือวัตถุประสงค์ในการสืบสวนสอบสวนตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อแสวงหาประโยชน์อันมิชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ให้ผู้นั้นไม่ได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าการกระทำนั้นเป็นความผิดอาญา ให้ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

บทบัญญัติมาตรานี้ เป็นบทลงโทษหนักขึ้นสำหรับการกระทำการนอกเหนือวัตถุประสงค์ในการสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติกรำพรางหรือแฝงตัวเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เพื่อแสวงหาประโยชน์อันมิชอบ ซึ่งต้องระวางโทษเป็น ๒ เท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา ๓๑ ผู้ใดยกย้าย ทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย ทำให้สูญหายหรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งเอกสารหรือบันทึกข้อมูล หรือทรัพย์สินที่พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ยึดหรืออายัดไว้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทบัญญัติมาตรานี้มีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองป้องกันเอกสาร บันทึกข้อมูล หรือทรัพย์สินที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ยึดหรืออายัดไว้ เนื่องจากเอกสาร บันทึกข้อมูลหรือทรัพย์สินดังกล่าวเป็นพยานหลักฐานสำคัญในการดำเนินคดีฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ การยกย้าย ทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย ทำให้สูญหายหรือทำให้ไร้ประโยชน์ เพื่อช่วยเหลือผู้กระทำความผิด จึงเป็นความผิดอาญาที่กำหนดไว้โดยเฉพาะในกฎหมายนี้ เพื่อประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ จึงต้องกำหนดโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๒ นิติบุคคลใดกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท

ในกรณีที่การกระทำความผิดของนิติบุคคลตามวรรคหนึ่งเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของบุคคลใด หรือไม่สั่งการ หรือไม่กระทำการอันเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำของกรรมการผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น บุคคลดังกล่าวต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงสิบห้าปี หรือปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทบัญญัติมาตรานี้ เป็นการกำหนดให้นิติบุคคลที่ได้กระทำความผิดในฐานะมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติต้องรับผิดชอบตามมาตรา นี้ เพราะในปัจจุบันกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรมีอยู่ทั่วโลก และกระทำความผิดต่างๆ มากมายหลายรูปแบบ เช่น การค้ายาเสพติด การค้าชายอาวุธ โดยผิดกฎหมาย การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่น การค้าหญิงและเด็ก รวมทั้งอาชญากรรมทางเศรษฐกิจรูปแบบต่างๆ เช่น การปลอมบัตรเครดิต การลักลอบขนสินค้าโดยไม่เสียภาษี การฉ้อโกงทางการเงิน เป็นต้น โดยในการกระทำความผิดของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรนั้นมีหลายกรณีที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของนิติบุคคล เช่น นิติบุคคลอาจเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร โดยกระทำความผิดต่างๆ เช่น การฟอกเงิน การฉ้อราษฎร์บังหลวง การขัดขวางกระบวนการยุติธรรม การค้ำมนุษย์ และการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่น เป็นต้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อป้องกันและปราบปรามนิติบุคคลที่กระทำความผิด โดยกำหนดโทษปรับ ๒๐๐,๐๐๐ บาทถึง ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

กรณีศึกษาตามความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ
(มาตรา ๕)

คดีตัวอย่าง “นายเอ กับนายบี ซึ่งเป็นสัญชาติเนเธอร์แลนด์ ได้กระทำความผิดต่อกฎหมายว่าด้วยฝิ่น อันเป็นยาเสพติดประเภทกัญชา (Soft drug) เป็นความผิดตามกฎหมายแห่งประเทศเนเธอร์แลนด์ โดยมีบริษัทเดอะกราส เป็นบริษัทของนายเอและนายบี ซึ่งได้มีกิจการร้านคอฟฟี่ช็อป อันเป็นสถานที่จำหน่ายยาเสพติดประเภท soft drug และขณะนี้อยู่ระหว่างพนักงานสอบสวนของประเทศเนเธอร์แลนด์ดำเนินการสอบสวนนายเอและนายบี กับพวกในข้อหาร่วมกันเพาะปลูก จัดเตรียม ผลิต แปรรูป จัดจำหน่าย นำส่ง ขนส่ง ลักลอบค้ายาเสพติดประเภทกัญชา (Soft drug) และซื้อหาการฟอกเงิน นายเอ ได้เดินทางมาแต่งงานกับนางซี ซึ่งมีสัญชาติไทย และได้อาศัยอยู่ในประเทศไทย ระหว่างนายเออาศัยอยู่ประเทศไทยนั้น นายเอก็ได้ติดต่อ และไปมาหาสู่กันอยู่เป็นประจำกับนายบี อีกทั้งยังได้มีการโอนเงินผ่านบัญชีของนายเอกับนางซีด้วย

เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๖ สถานเอกอัครราชทูตเนเธอร์แลนด์ประจำประเทศไทยได้มีหนังสือร้องทุกข์ต่ออัยการสูงสุดพิจารณาทำการสอบสวนนายเอ กับนางซี ในความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วน

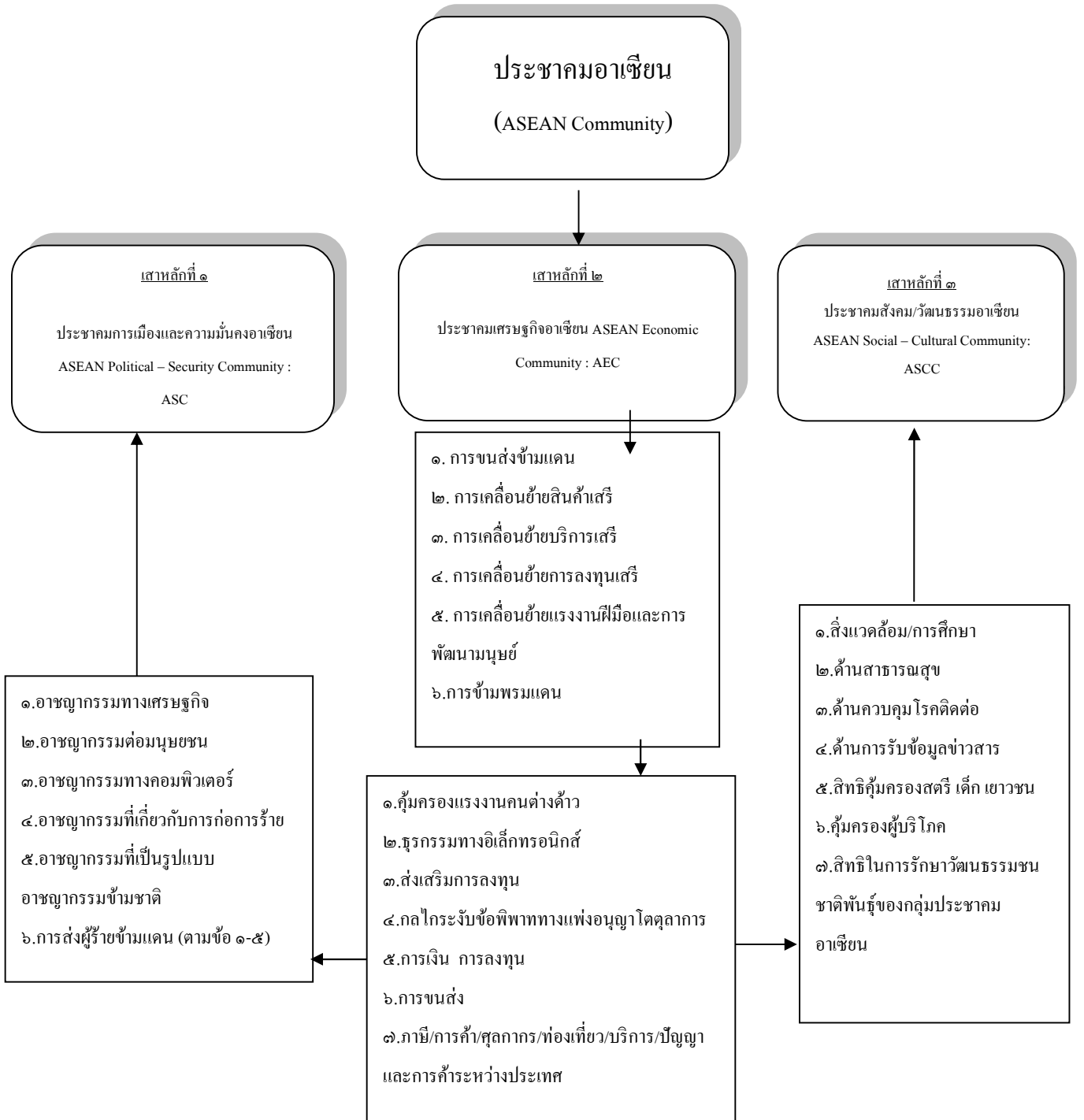
ร่วมในองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.๒๕๕๖ มาตรา ๕ และความผิดฐานฟอกเงินตามพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒”

เมื่อประเทศไทยก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างสมบูรณ์แบบในปีพ.ศ.๒๕๕๘ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเตรียมความพร้อมให้แก่ประชาชน สังคม เศรษฐกิจเพื่อรองรับ การเปลี่ยนแปลงให้มีความเหมาะสมเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในทุกมิติ ตามแนวทางของ ประชาคมอาเซียนต้องรวมตัวในสามด้านพร้อมๆกัน คือ ความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม อย่างไรก็ตามกระแสสังคมในปัจจุบันล้วนแต่มุ่งเน้นความร่วมมือทางเศรษฐกิจ(AEC) เพราะกระทบต่อคนกลุ่มใหญ่ แต่สำหรับนักกฎหมายมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือของ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนด้านความมั่นคง(ASC) มากที่สุด โดยด้านความมั่นคงมีเป้าหมายหลัก ของความร่วมมือเป็นไปตามหมวดที่หนึ่งของกฎบัตรอาเซียน ว่าด้วยวัตถุประสงค์และหลักการของ อาเซียนมีความสำคัญต่ออาเซียน เพื่อธำรงรักษาและเพิ่มพูนสันติภาพความมั่นคงและเสถียรภาพใน เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ให้เป็นเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์และอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงอื่นๆ ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติ และ ร่วมกันสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยจากยาเสพติด ดังนั้น ความเปลี่ยนแปลงในภาพรวมด้าน ความมั่นคงเมื่อประชาคมอาเซียนรวมตัวโดยสมบูรณ์จะส่งผลกระทบต่อกฎหมายอาญาและกระบวนการ ยุติธรรมทางอาญาของแต่ละประเทศรวมทั้งประเทศไทย

การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนโดยสมบูรณ์ในปี พ.ศ.๒๕๕๘ อาจทำให้แต่ละประเทศต้อง แก้ไขกฎหมายที่มีโทษทางอาญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งความผิดร้ายแรง ซึ่งหมายถึง ความผิดอาญา ที่กฎหมายกำหนดโทษจำคุกตั้งแต่ ๔ ปีขึ้นไป หรือโทษสถานหนักกว่านั้นและเพื่อให้เข้าเงื่อนไข อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร เช่น การแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เข้าองค์ประกอบความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กร อาชญากรรมข้ามชาติ (ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วม ในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.๒๕๕๖) เป็นต้น พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และ จำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ.๒๕๓๕ เพื่อสนับสนุนมาตรฐานความปลอดภัยด้านอาหาร รวมถึงเพิ่ม บทลงโทษ พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ.๒๕๔๕ เพื่อให้การป้องกันและควบคุมโรคระบาด ที่เกิดกับสัตว์ และเสริมสร้างศักยภาพในการกำจัดโรคสัตว์ข้ามพรมแดนและโรคติดต่อจากสัตว์ ไปสู่คน พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๒๑ เพื่อไม่ให้เป็นการสกัดกั้นการ เคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ เป็นต้น

ประเทศสมาชิกอาเซียนมีระบบกฎหมายแตกต่างกันแบ่งคร่าวๆได้ ๓ ระบบ คือ ซีวิลลอว์ คอมมอนลอว์ และระบบผสม โดยมีเหตุผลทางประวัติศาสตร์ยุคล่าอาณานิคมเป็นฐานของการเลือกใช้ระบบกฎหมาย เช่น ประเทศทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำโขง คือ ประเทศลาว กัมพูชา เวียดนาม เคยตกเป็นอาณานิคมของประเทศฝรั่งเศส จึงได้รับเอาระบบซีวิลลอว์มาใช้ ส่วนประเทศทางตะวันตกและทางใต้ของประเทศเคยตกเป็นอาณานิคมของประเทศอังกฤษ จึงได้รับเอาระบบคอมมอนลอว์มาใช้ โดยในประเทศบรูไน ดารุสซาราม จึงยึดหลักในคำพิพากษาศาลอังกฤษประกอบการพิจารณาคดีด้วยการมีระบบกฎหมายที่แตกต่างกัน การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีที่แตกต่างกันอาจทำให้ระบบการจับกุม การค้น กุมขัง การประกันตัว การสอบสวนที่แตกต่างกัน มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียนต้องตกลงร่วมมือในการดำเนินคดีอาญาชั้นตำรวจ และชั้นพนักงานอัยการ การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้านการสอบสวน การฟ้องร้องคดีในความผิดทางอาญา รวมถึงความช่วยเหลือในกระบวนการยุติธรรมทุกมิติ โดยมีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งขึ้นในลักษณะองค์กร ค.ศ.๒๐๐๐ เป็นมาตรฐานสากล หรือธรรมเนียมกฎหมายอาญา ซึ่งครอบคลุมถึงอาชญากรรมทุกชนิด เช่น การค้ายาเสพติด การค้ามนุษย์ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

แผนภาพที่ ๓-๑ แผนภูมิแสดงความร่วมมือประชาคมอาเซียนทั้ง ๓ เสาหลัก

สำหรับประเทศไทยได้มีการเตรียมความพร้อมด้านความมั่นคงตามเสาหลักที่ ๑ (ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน :ASC) โดยได้ออกกฎหมายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.๒๕๕๖ อันเป็นมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติที่จะแฝงตัวเข้ามากับการหลั่งไหลของประชากรอาเซียน ทั้ง ๑๐ ประเทศ ซึ่งมีประชากรรวมกันถึงกว่า ๖๐๐ ล้านคน ซึ่งมีอาชญากรรมร้ายแรงที่ต้องเฝ้าระวังเป็นพิเศษ เช่น อาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติด อาชญากรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และตามเสาหลัก ที่ ๑

นอกจากนั้นผู้วิจัยในฐานะพนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด ขอนำเสนอยุทธศาสตร์ของสำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งได้มีคำสั่งจัดตั้งศูนย์พันธกิจประชาคมอาเซียน (ASEAN Community Missions Centre หรือ APMC) เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๕ โดยมีสำนักงานต่างประเทศ สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นผู้รับผิดชอบ อันมีลักษณะเป็นหน่วยงานที่ดำเนินงานด้านอาเซียนเป็นการเฉพาะ อันประกอบด้วยบุคลากรที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายอาเซียน เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอกทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ทั้งเชิงนโยบายและปฏิบัติการเชิงรุก เสริมบทบาทหน้าที่สำคัญของสำนักงานอัยการสูงสุดในเวทีระดับภูมิภาคและระดับระหว่างประเทศ โดยมีระบบติดตามประเมินผลที่มีคุณภาพเพิ่มศักยภาพบุคลากรและประสิทธิภาพของงาน ทั้งนี้ ไม่เพียงเฉพาะเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.๒๕๕๘ อันเร็วนี้ ซึ่งเป็นแผนระยะสั้น แต่เพื่อรองรับภารกิจหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดภายใต้กรอบอาเซียนที่มีเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วและให้เท่าทันต่อภัยคุกคามอาชญากรรมรูปแบบใหม่ คือ อาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร อันจะก่อให้เกิดความปลอดภัยและความมั่นคงแก่ประชาชน และก่อให้เกิดผลประโยชน์ในกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยเป็นที่ยอมรับกับประชาคมอาเซียน

ส่วนการกระทำความผิดอาญาที่มีลักษณะคาบเกี่ยวระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน การขนส่งข้ามแดนที่มีการเชื่อมโยงเส้นทางกันโดยสะดวก การเคลื่อนย้ายสินค้าเสรี การเคลื่อนย้ายบริการเสรี การเคลื่อนย้ายการลงทุนเสรี การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือและการพัฒนามนุษย์ การข้ามพรมแดนง่ายขึ้น การไปมาหาสู่กัน การติดต่อค้าขาย การท่องเที่ยว มีแนวโน้มที่จะมีการกระทำความผิดอาญามากขึ้นและอาจมีการกระทำความผิดซึ่งมิโทษตามกฎหมายไทยได้กระทำลงนอกราชอาณาจักรไทย หรือที่พนักงานอัยการเรียกกันว่าคดีอาญานอกราชอาณาจักร ซึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๐ ที่กำหนดให้อัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทนพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบหรือจะมอบหมายหน้าที่นั้น ให้พนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนคนใดเป็นผู้รับผิดชอบทำการแทนก็ได้ คดีประเภทนี้จะมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น

เป็นภาระหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดต้องรับผิดชอบดำเนินการ ทั้งในส่วนที่อัยการสูงสุดเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ และรับเรื่องร้องทุกข์ อาจจะต้องปรับเพิ่มภารกิจของสำนักงานอัยการจังหวัดตามแนวชายแดนให้ได้รับเรื่องร้องทุกข์ได้ด้วยเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน

อีกทั้งได้มีการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างพนักงานอัยการในอาเซียน สำนักงานอัยการสูงสุดได้ทำบันทึกความเข้าใจ (MOU) กับองค์กรอัยการประเทศสมาชิกอาเซียนบางประเทศบ้างแล้ว ได้แก่ สำนักงานอัยการสูงสุดสาธารณรัฐอินโดนีเซีย องค์กรอัยการประชาชนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสำนักงานอัยการประชาชนสูงสุดสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และทราบถึงโครงการของสำนักงานอัยการสูงสุดในการจัดตั้งศูนย์ความร่วมมืออัยการอาเซียน หากการจัดตั้งศูนย์ดังกล่าวบรรลุตามเป้าหมายก็จะทำให้พนักงานอัยการมีช่องทางที่สามารถเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือขอความร่วมมือกับองค์กรอัยการประเทศสมาชิกอาเซียนได้ง่ายและสะดวกรวดเร็วขึ้นกว่าเดิม และช่วยให้ป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในชั้นพนักงานอัยการสามารถสำเร็จผลอย่างเป็นรูปธรรม

จากการสัมภาษณ์นายรวิ ประจวบเหมาะ ผู้เชี่ยวชาญด้านการก่อการร้ายและองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ สำนักงานข่าวกรองแห่งชาติ ได้ให้ข้อคิดและความเห็นเกี่ยวกับมาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและความมั่นคงของชาติว่าในอดีตที่ผ่านมาการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายและองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเป็นไปด้วยความยากลำบาก ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดดังกล่าวไม่เพียงพอที่จะจัดการกับผู้กระทำความผิด เพราะผู้กระทำความผิดมีความรู้ มีเครือข่าย มีเงินทุนสนับสนุน ประกอบกับไม่มีบทกฎหมายที่จะให้เจ้าพนักงานเข้าไปสืบสวนสอบสวนโดยชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.๒๕๕๖ ได้กำหนดมาตรการพิเศษและมีกฎหมายรองรับ ทำให้การป้องกันปราบปรามเข้ามาตรฐานสากล และสามารถที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพและเข้ามาตรฐานสากล

บทที่ ๔

การป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ และความมั่นคงของชาติ

เนื่องจากเอกสารวิจัยเรื่องนี้ ได้กำหนดชื่อเรื่องว่า “การป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและความมั่นคงของชาติ” โดยมีกรอบเรื่องค่อนข้างกว้างผู้วิจัยจึงได้กำหนดขอบเขตการศึกษาเฉพาะตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.๒๕๕๖ ซึ่งอนุวัฒน์ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วย เพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งขึ้นในลักษณะองค์กร ค.ศ.๒๐๐๐ กล่าวคือ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจและหน้าที่ตามบทกฎหมายในพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

ผลการศึกษาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.๒๕๕๖

ผลการศึกษาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.๒๕๕๖ อันเป็นมาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติล่าสุดที่รัฐบาลไทยได้ตรากฎหมาย ซึ่งเป็นความผิดร้ายแรง คือ ความผิดอาญาที่กฎหมายกำหนดโทษจำคุกขั้นสูงสุดตั้งแต่ ๔ ปีขึ้นไป หรือโทษสถานหนักกว่านั้น

ทำให้รับทราบว่า อาชญากรรมไทยแท้ๆ และอาชญากรรมข้ามชาติที่มีผู้บงการหรือผู้กระทำความผิดเป็นชาวต่างชาติที่มากกระทำความคิดในประเทศไทย หรือใช้ประเทศไทยเป็นที่หลบซ่อนกระบวนกรยุติธรรมไทยยังสามารถจัดการดำเนินคดีได้ ต่อมาภายหลังจากโลกาภิวัตน์ อาชญากรรมข้ามชาติได้เปลี่ยนรูปแบบเป็นอาชญากรรมข้ามชาติในลักษณะที่จัดตั้งเป็นองค์กรเครือข่าย มีความสลับซับซ้อน มีเงินทุนสนับสนุนในการกระทำความผิดหลายประเทศต่อเนื่องกัน จึงทำให้ประเทศไทยประสบปัญหาในเรื่องการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ คือ การรวบรวมพยานหลักฐาน การสืบสวนสอบสวน การคุ้มครองผู้เสียหาย พยาน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ การร่วมมือกับต่างประเทศ การบังคับใช้กฎหมาย และการส่งผู้ร้ายข้ามแดน จนเป็นที่กล่าวขานว่า ประเทศไทยเป็น Save Heaven ของอาชญากรรมข้ามชาติที่มีลักษณะ

จัดตั้งเป็นองค์กร ประกอบกับประเทศไทยได้ลงนามในอนุสัญญาสหประชาชาติ เพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งขึ้นในลักษณะองค์กร รัฐบาลไทยจึงได้ตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.๒๕๕๖ นี้ เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยมีปัญหาเกี่ยวกับการประกอบอาชญากรรมที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของประเทศเป็นอย่างมาก แต่ปรากฏว่ากฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันยังไม่สามารถใช้บังคับเพื่อดำเนินคดีกับการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พระราชบัญญัติดังกล่าวได้มีการกำหนดมาตรการพิเศษที่มีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

๑. กำหนดการสืบสวนสวนพิเศษ ตามมาตรา ๑๗ “ให้อำนาจการได้มาซึ่งเอกสารหรือข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้อง” มาตรา ๑๘ “ให้มีปฏิบัติการอำพราง (undercover operations)” มาตรา ๒๐ “ให้มีการใช้วิธีเคลื่อนย้ายภายใต้การควบคุม (controlled delivery)” และมาตรา ๒๑ “ให้มีการสะกดรอยด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (electronic surveillance)”

๒. กำหนดฐานความผิดเฉพาะ ตามมาตรา ๕ “ความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ” มาตรา ๖ “ความรับผิดชอบในการกระทำนอกราชอาณาจักร” และมาตรา ๒๖ “ความผิดฐานขัดขวางกระบวนการยุติธรรม”

๓. กำหนดมาตรการพิเศษอื่นๆ ตามมาตรา ๒๓ “การให้ความร่วมมือที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินคดี” มาตรา ๒๒ “กำหนดเป็นความผิดมูลฐาน(predicate offence)ตามกฎหมายฟอกเงิน กล่าวคือ ให้การกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติตามมาตรา ๕ เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน” และมาตรา ๑๒ “การร่วมมือกันระหว่าง ๗ หน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ”

คดีที่กระทำความผิดเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เช่น คดีอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ (Cyber Crime) คดีลักลอบค้าสัตว์ป่า หรือสัตว์สงวน เป็นต้น

นอกจากนั้นมาตรการที่เกี่ยวกับความผิดร้ายแรง หรืออาชญากรรมข้ามชาติที่เป็นความผิดเฉพาะ มีดังนี้

๑. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.๒๕๕๑

๒. พระราชบัญญัติมาตรการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

พ.ศ. ๒๕๓๔

๓. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๑

๔. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๕
๕. พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. ๒๕๕๑
๖. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒
๗. พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๕๑

ผลการศึกษาระบบการดำเนินคดีอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖

ข้อดี ดังนี้ ทำให้ทราบว่า มีข้อดีมาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและความมั่นคงของชาติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ ดังนี้

ก. มีการกำหนดฐานความผิดที่มีบทลงโทษรุนแรง เช่น ความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (มาตรา ๕) ซึ่งสอดคล้องกับหลัก Double Criminality โดยมีผู้กระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติมาหลบซ่อนอยู่ในประเทศไทยและรัฐต่างประเทศร้องขอให้ประเทศไทยส่งสมาชิกองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเป็นผู้ร้ายข้ามแดนเพื่อนำตัวไปลงโทษในรัฐที่ร้องขอ ประเทศที่ส่งสมาชิกดังกล่าวเป็นผู้ร้ายข้ามแดนได้ เพราะมีความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทยแล้ว ความผิดฐานขัดขวางกระบวนการยุติธรรม(มาตรา ๒๖) ซึ่งจะต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๔ ปีถึง ๑๕ ปี หรือปรับตั้งแต่ ๘๐,๐๐๐ บาทถึง ๓๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และกำหนดให้ศาลไทยมีเขตอำนาจสากล (มาตรา ๖) ทำให้ผู้มีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติคนใดทำความผิดตามวัตถุประสงค์ขององค์กร ผู้มีส่วนร่วมในการประชุมแต่ไม่คัดค้าน ผู้บงการ หัวหน้าจะต้องรับผิดชอบทุกคนแม้ว่าบุคคลเหล่านั้นจะไม่ได้ลงมือกระทำความผิดเลยก็ตาม

ข. ทำให้ทราบว่าพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวให้อำนาจเจ้าพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสืบสวนสอบสวนผู้กระทำความผิด โดยในมาตรา ๑๗ ให้อำนาจดักข้อมูลทางการสื่อสาร ในมาตรา ๑๕ ให้มีการปฏิบัติการอำพราง (undercover operations) มาตรา ๒๐ ให้มีการใช้วิธีการเคลื่อนย้ายภายใต้การควบคุม (controlled delivery) และในมาตรา ๒๑ ให้มีการใช้การสะกดรอยด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (electronic surveillance) ซึ่งในอดีตประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่สามารถดำเนินการได้ อันเป็นการเพิ่มเงื้อมมือให้เจ้าพนักงานในปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

ค. มีการกำหนดความร่วมมือที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินคดี(มาตรา ๒๓) เป็นกรณีผู้ต้องหาให้ความร่วมมือในการดำเนินคดีต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยให้อำนาจอัยการสูงสุดเป็นผู้มีอำนาจออกคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหานั้นทุกข้อหาหรือบางข้อหาก็ได้ ในกรณีที่ฟ้องแล้ว มีอำนาจออกคำสั่งถอนฟ้อง ถอนอุทธรณ์ ถอนฎีกา ไม่อุทธรณ์ หรือไม่ฎีกา

ข้อเสีย ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ มีบทบัญญัติจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลบางประการ เช่น การดักฟังทางโทรศัพท์ โทรเลข โทรสาร คอมพิวเตอร์ ทางไปรษณีย์ หรือการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ (มาตรา ๑๓) และการกำหนดข้อห้ามมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ได้จากการดำเนินการตาม มาตรา ๑๓ ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องที่ร่วมปฏิบัติงานอาจไม่ทราบว่า การเปิดเผยข้อมูลนั้นเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ อีกทั้งหากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานนำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ของกฎหมายก็อาจจะทำให้เกิดความเสียหายต่อประชาชนและรัฐได้ (มาตรา ๑๘)

ผลการศึกษามาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เมื่อประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.๒๕๕๘

ทำให้ทราบว่า ปัญหาองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเป็นปัญหาสำคัญ เมื่อประเทศไทย ก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี ๒๕๕๘ ประเทศภาคีสมาชิกประชาคมอาเซียน ๑๐ ประเทศ มีประชากรรวมกันกว่า ๖๐๐ ล้านคน แน่นนอนว่าปัญหาองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ การลักลอบค้ายาเสพติด การฟอกเงิน การก่อการร้าย การกระทำอันเป็นโจรสลัด อาชญากรรมทาง เศรษฐกิจระหว่างประเทศ อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ การส่งผู้ร้ายข้ามแดน อาชญากรรมเหล่านี้ ถือเป็นภัยคุกคามความมั่นคงของชาติในรูปแบบใหม่ กระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยได้ สร้างกฎหมายใหม่ คือ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กร อาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.๒๕๕๖ อันเป็นการเพิ่มศักยภาพให้เจ้าพนักงานในการปราบปราม องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ มหันตภัยขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเป็นปัญหาระดับนานาชาติ ไม่มีประเทศใดประเทศหนึ่งที่จะปราบปรามผู้กระทำความผิดทั้งองค์กรอาชญากรรมได้โดยลำพัง เพียงประเทศเดียว องค์การสหประชาชาติจึงเห็นความสำคัญของปัญหานี้และเป็นปัญหาสำคัญ ที่สุดในศตวรรษที่ ๒๑ จึงจัดให้นานาชาติได้กำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กร อาชญากรรมข้ามชาติขึ้นมา เพื่อให้เกิดร่วมมือกันในระดับนานาชาติป้องกันปัญหาดังกล่าวอันจะ ทำให้ประชาคมโลกปลอดภัยจากการคุกคามขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติทางด้านสังคม เศรษฐกิจและความมั่นคง โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ใน ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ คงจะต้องเผชิญกับปัญหาองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ และกระบวนการยุติธรรม ไทยมีความพร้อมที่จะป้องกันองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติอย่างเป็นรูปธรรม

บทที่ ๕

สรุป และข้อเสนอแนะ

สรุป

สหประชาชาติเล็งเห็นถึงความร้ายแรงของการกระทำความผิดในลักษณะที่เป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติต่อมวลมนุษยชาติ จึงได้บัญญัติอนุสัญญาสหประชาชาติ เพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรและให้ประเทศภาคีสมาชิกบัญญัติกฎหมายภายในรองรับอนุสัญญาดังกล่าว อันเป็นเครื่องมือที่จะต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติให้เป็นระบบเดียวกันทุกประเทศหรือใกล้เคียงกัน ซึ่งสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งในระดับระหว่างประเทศหรือระดับภูมิภาคในทุกมิติ ประเทศไทยได้ตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.๒๕๕๖ ซึ่งมีผลบังคับใช้ในเดือนกันยายน พ.ศ.๒๕๕๖ รองรับอนุสัญญาสหประชาชาติดังกล่าว ในปี พ.ศ.๒๕๕๘ ประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ทำให้เกิดการเชื่อมโยงด้านกฎระเบียบต่างๆผ่านการทำการตกลงระหว่างประเทศและความตกลงระหว่างภูมิภาค รวมทั้งพิธีสารต่างๆ ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการทำธุรกรรมทางการค้า สินค้า และสินค้าบริการ ตลอดจนการเคลื่อนย้ายบุคคลข้ามพรมแดน การขนส่งทางน้ำ การขนส่งทางทะเล การขนส่งทางอากาศ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงาน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ทำให้เกิดความร่วมมือในลักษณะที่เป็นองค์กรที่อยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และไม่เอารัดเอาเปรียบกัน ทำให้เกิดความมั่งคั่งในภูมิภาคอาเซียน ดังเช่นในสหภาพยุโรป แต่ในทางกลับกันก็ยังมีบุคคลที่ไม่หวังดีร่วมกันกระทำความผิดเพื่อเอารัดเอาเปรียบและทำให้เกิดความเสียหายต่อประชากรในประชาคมอาเซียนได้อย่างแน่แท้ และจะมาในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติอย่างแน่นอน

ข้อเสนอแนะ

๑. มาตรการป้องกัน

๑.๑ กำหนดให้เป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล เกี่ยวกับปัญหาและความร้ายแรงขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติและเศรษฐกิจ โดยให้ความรู้แก่ประชาชนและส่วนราชการทุกภาคส่วน โดยการประชาสัมพันธ์ออกสื่อทุกประเภท เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงความร้ายแรงของปัญหาดังกล่าว

๑.๒ ประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงความผิดฐานการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ และความผิดฐานการขัดขวางกระบวนการยุติธรรม ซึ่งเป็นโทษตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ เพื่อให้ผู้ที่อาจจะกระทำความผิดนั้น ได้เกิดความเกรงกลัวหรือยับยั้งการกระทำนั้นไปเสีย

๑.๓ จัดสัมมนาอบรมเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่รับราชการอยู่ตามแนวชายแดนเป็นการเร่งด่วน ก่อนที่ประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. ๒๕๕๘

๒. มาตรการปราบปราม

๒.๑ ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจปราบปรามหรือสืบสวนสอบสวนคดีตามพระราชบัญญัตินี้ได้ตระหนักถึงมาตรการการฟอกเงิน ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ เนื่องจากความผิดฐานการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเป็นความผิดมูลฐานตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ อันจะเป็นการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในเรื่องการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน

๒.๒ ให้ประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนคดีได้มีการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลบางประการ รวมถึงมีการกำหนดมาตรการการสืบสวนสอบสวนเป็นพิเศษต่างหาก นอกเหนือจากวิธีการสืบสวนสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อให้เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมที่มีความเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ เป็นต้น ได้เข้าใจถึงเจตนารมณ์ของบทบัญญัติแห่งกฎหมายฉบับนี้ อันจะเป็นการบังคับใช้กฎหมายเพื่ออำนวยความยุติธรรมอย่างโปร่งใสและเข้ามาตรฐานสากล เพื่อลดจำนวนขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่เข้ามาและหลบหนีการกระทำความผิดหรือหลบหนีจากการกระทำความผิดในประเทศไทย

๒.๓ มาตรการอื่นๆ

๒.๓.๑ จัดทำฐานข้อมูลส่วนบุคคลของชาวต่างชาติที่เข้า-ออกตามด่านชายแดนทั่วประเทศโดยใช้ระบบไบโอเมตริกซ์ (Biometric) อย่างเร่งด่วน

๒.๓.๒ จัดศูนย์ป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยให้สำนักข่าวกรองแห่งชาติเป็นผู้ดำเนินการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารของภายในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย

๒.๓.๓ แก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่ ๔ ปีขึ้นไป

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

เกียรติขจร วจินะสวัสดิ์,ดร. กฎหมายอาญา ภาคความผิด เล่ม ๒ ลักษณะ ๕. พิมพ์ครั้งที่ ๕,
กรุงเทพฯ, ๒๕๕๐.

ปกป้อง ศรีสนิท, คำอธิบายกฎหมายอาญาระหว่างประเทศ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, ๒๕๕๖.

พรสวรรค์ วัฒนางกูร, ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติและนโยบายความมั่นคง, ศูนย์ยุโรปศึกษาแห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ, ๒๕๔๔.

สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด, บทบาทของพนักงานอัยการกับการ
เตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน, หลักรัฐธรรมนูญนักบริหารงานยุติธรรมระดับสูง
รุ่นที่ ๗ สำนักงานอัยการสูงสุด, กรุงเทพฯ, ๒๕๕๖.

สำนักงานวิชาการ สำนักงานอัยการสูงสุด, รายงานของประเทศไทย “มาตรการป้องกันและ
ปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ” ,การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการ
ป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา ครั้งที่ ๑๑, กรุงเทพฯ, ๒๕๔๘.

สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายพัฒนากฎหมาย, สำนักงานวิชาการ, สำนักงานอัยการสูงสุด, สัมมนาทาง
วิชาการอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะ
องค์กร, กรุงเทพฯ, ๒๕๕๖.

สำนักงานอัยการสูงสุด, ที่ระลึกพระภิกษุพระราชาทาน สำนักงานอัยการสูงสุด วัดปริณายกวรวิหาร,
กรุงเทพฯ, ๒๕๕๖.

ศูนย์พันธกิจประชาคมอาเซียน สำนักงานต่างประเทศ สำนักงานอัยการสูงสุด กับสถาบันเพื่อการ
ยุติธรรมแห่งประเทศไทย (TIJ) , โครงการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับอาชญากรรม
ข้ามชาติเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ,การประชุมเชิงปฏิบัติการของสำนักงานอัยการ
สูงสุดร่วมกับสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย, กรุงเทพฯ, ๒๕๕๗.

อรรถพล ใหญ่สว่าง, เอกสารอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมใน
องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.๒๕๕๖, กรุงเทพฯ, ๒๕๕๖.

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารวิจัย

ปรีดา นันท์ดี. “กฎหมายจัดวางกระบวนการยุติธรรม : ศึกษากรณีการพัฒนากฎหมายไทยให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติ เพื่อการต่อต้านองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ค.ศ. ๒๐๐๐”. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต, สาขานิติศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

สิริรักษ์ จรูญโรจน์ ณ อุรุทยา. “ความรับผิดชอบในทางอาญาของผู้เข้าร่วมในองค์การอาชญากรรม”. วิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๗.

กฎหมาย

“ประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๕๑”, ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๒๕, ๓๐ ก, ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑, หน้า ๑๕.

“พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑”, ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๓๖ ก, ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑, หน้า ๒๓.

“พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๖”, ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๒๐ ตอนที่ ๕๘ ก, ๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๖, หน้า ๔.

“พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖”, ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๐ ตอนที่ ๕๕ ก, ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๖, หน้า ๑.

“พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. ๒๕๕๐”, ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๕ ก, ๑๔ มกราคม ๒๕๕๑, หน้า ๔๕.

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐”, ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๔๗ ก, ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐, หน้า ๑.

“ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๔๗”

“อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. ๒๐๐๐”, องค์การสหประชาชาติ, ๒๕๔๓.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

http://www.ratchaburi.m-society.go.th/pm/images/stories/_53____.pdf

ภาษาต่างประเทศ

“United Nations Convention Against Transnational Organized Crime and The Protocols Thereto”

,UNITED NATIONS ,New York ,2004

ภาคผนวก

ผนวก ก

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กร
อาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.๒๕๕๖

พระราชบัญญัติ

ป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

พ.ศ. ๒๕๕๖

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๖

เป็นปีที่ ๖๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ
ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมใน
องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของ
บุคคลซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๕
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ
แห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอม
ของรัฐสภาดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมี
ส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วัน
ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“องค์กรอาชญากรรม” หมายความว่า คณะบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไปที่รวมตัวกัน ช่วงระยะเวลาหนึ่งและร่วมกันกระทำการใด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระทำความผิดร้ายแรง และเพื่อได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่นไม่ว่า โดยทางตรงหรือทางอ้อม “องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ” หมายความว่า องค์กรอาชญากรรมที่มีการ กระทำความผิด

ซึ่งมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

๑. ความผิดที่กระทำในเขตแดนของรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ
๒. ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่การเตรียม การวางแผน การสั่งการ การสนับสนุนหรือการควบคุมการกระทำความผิดได้กระทำในอีกรัฐหนึ่ง
 ๑. ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมที่มีการ กระทำความผิดมากกว่าหนึ่งรัฐ
 ๔. ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่ผลของการกระทำที่สำคัญเกิดขึ้นในอีก รัฐหนึ่ง

“ความผิดร้ายแรง” หมายความว่า ความผิดอาญาที่กฎหมายกำหนดโทษจำคุก ขึ้นสูงตั้งแต่สี่ปีขึ้นไป หรือโทษสถานที่หนักกว่านั้น

“พนักงานสอบสวน” หมายความว่า พนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญา

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งอัยการสูงสุด หรือผู้บัญชาการตำรวจ แห่งชาติแต่งตั้งให้ช่วยเหลือพนักงานสอบสวน ในการสืบสวนสอบสวนและป้องกันปราบปราม การกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และอัยการสูงสุด รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตน

อัยการสูงสุดมีอำนาจออกข้อบังคับเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ข้อบังคับนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
บททั่วไป

มาตรา ๕ ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

๑. เป็นสมาชิกหรือเป็นเครือข่ายดำเนินงานขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ
๒. สมคบกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดร้ายแรงอันเกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

๓. มีส่วนร่วมกระทำการใด ๆ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมในกิจกรรมหรือการดำเนินการขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยรู้ถึงวัตถุประสงค์และการดำเนินกิจกรรมหรือโดยรู้ถึงเจตนาที่จะกระทำความผิดร้ายแรงขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติดังกล่าว

๔. จัดการ สั่งการ ช่วยเหลือ ยุยง อำนวยความสะดวก หรือให้คำปรึกษาในการกระทำความผิดร้ายแรงขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยรู้ถึงวัตถุประสงค์และการดำเนินกิจกรรม หรือโดยรู้ถึงเจตนาที่จะกระทำความผิดร้ายแรงขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติดังกล่าว

ผู้นั้นกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

มาตรา ๖ ผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา ๕ นอกราชอาณาจักร ผู้นั้นจะต้องรับโทษในราชอาณาจักรตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ทั้งนี้ ให้นำมาตรา ๑๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๗ ถ้าผู้กระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติคนหนึ่งคนใดได้ลงมือกระทำความผิดร้ายแรงตามวัตถุประสงค์ขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาตินั้น ผู้กระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ที่อยู่ด้วยในขณะที่กระทำความผิดร้ายแรง หรือร่วมประชุมแต่ไม่ได้คัดค้านในการตกลงให้กระทำความผิดร้ายแรงนั้น รวมทั้งบรรดาหัวหน้า ผู้จัดการ และผู้มีตำแหน่งหน้าที่ในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาตินั้น ต้องระวางโทษตามที่ได้บัญญัติไว้สำหรับความผิดร้ายแรงนั้นทุกคน

มาตรา ๘ ผู้ใดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่นข้าราชการ พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พนักงานองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ กรรมการหรือผู้บริหารหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าพนักงาน กรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของสถาบันการเงิน หรือกรรมการขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ กระทำความผิดตามหมวดนี้ ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา ๙ พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานสอบสวนตามพระราชบัญญัตินี้ผู้ใดกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการอันเนื่องจากการกระทำความผิดตามหมวดนี้ ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

หมวด ๒

การสืบสวนสอบสวนคดีความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบดำเนินคดีต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้ได้ เพียงแต่แจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบการดำเนินการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ตามวรรคหนึ่ง ย่อมไม่ตัดอำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ที่จะดำเนินการ

๑. ใ้สวนข้อเท็จจริงเอง ในกรณีเช่นว่านี้ ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบส่งสำนวนการสอบสวนและพยานหลักฐานที่ได้มาจากการสอบสวนเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไปยังคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติอาจถือสำนวนการสอบสวนดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของการใ้สวนข้อเท็จจริงได้หรือ

๒. มอบหมายให้พนักงานใ้สวนตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเข้าร่วมสอบสวนกับพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบก็ได้

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่ความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนต่อไปได้ เว้นแต่คณะกรรมการคดีพิเศษได้มีมติให้คดีดังกล่าวต้องดำเนินการโดยกรมสอบสวนคดีพิเศษ ให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องใ้กรมสอบสวนคดีพิเศษดำเนินการ

มาตรา ๑๒ เพื่อประโยชน์ในการประสานการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ใ้ัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องตกลงกันเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในคดีระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. วิธีปฏิบัติระหว่างหน่วยงานเกี่ยวกับการรับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ การดำเนินการเกี่ยวกับหมายเรียกและหมายอาญา การจับ การควบคุม การขัง การค้น หรือการปล่อยชั่วคราว การสืบสวนการสอบสวน การเปรียบเทียบ การส่งมอบคดี และการดำเนินการอื่นเกี่ยวกับคดีอาญาในระหว่างหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดอาญา

๒. ขอบเขตความรับผิดชอบของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ พนักงานสอบสวน และพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ในการสืบสวนและสอบสวนคดี ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแต่ละแห่ง ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านผลกระทบของการกระทำความผิด และประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดอาญาได้อย่างทั่วถึง ในการนี้อาจกำหนดให้กรณีใดต้องดำเนินการร่วมกันระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องด้วยก็ได้

๓. การแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

๔. การสนับสนุนของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนและสอบสวนคดี

๕. เรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวนคดีความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

เมื่อมีข้อตกลงตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ปฏิบัติตามข้อตกลงนั้น ถ้าข้อตกลงดังกล่าวเป็นการกำหนดหน้าที่ในระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวนในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้ถือว่าการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวข้องเป็นการดำเนินการของผู้มีอำนาจหน้าที่สืบสวนและสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๓ ในการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณีอาจขอให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน หรือเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ได้ตามความจำเป็นให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐตามวรรคหนึ่งมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน หรือเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๔ เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนและสอบสวนการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้

๑. เข้าไปในเคหสถาน หรือสถานที่อื่นใด เพื่อตรวจค้น เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิด หรือใช้เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการกระทำความผิด หรือมีบุคคล วัตถุ และสิ่งของซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดี ได้ชุกซ่อนอยู่ในเคหสถานหรือสถานที่

ดังกล่าว ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากปล่อยให้เนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้ทรัพย์สินหรือพยานหลักฐานดังกล่าวอาจถูกโยกย้าย ซุกซ่อนทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนสภาพไปจากเดิม

๒. มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งบัญชี เอกสาร หรือวัตถุใดๆมาเพื่อตรวจสอบหรือประกอบการพิจารณา

๓. ค้นบุคคล หรือยานพาหนะที่มีเหตุสงสัยตามสมควรว่ามีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิด หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ซุกซ่อนอยู่

๔. ยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่ค้นพบหรือที่ส่งมาดังกล่าวไว้ใน (๑) (๒) และ (๓)

การใช้อำนาจตามวรรคหนึ่ง (๑) ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ค้นปฏิบัติตามข้อบังคับที่อัยการสูงสุดกำหนด โดยแสดงความบริสุทธิ์ก่อนการเข้าค้นและให้แสดงบัตรประจำตัวและเอกสารที่ให้อำนาจในการตรวจค้น และเหตุอันควรเชื่อที่ทำให้สามารถเข้าค้นได้ เป็นหนังสือให้ไว้แก่ผู้ครอบครองเคหสถานหรือสถานที่ค้นนั้น เว้นแต่ไม่มีผู้ครอบครองอยู่ ณ ที่นั้นก็ให้ค้นต่อหน้าบุคคลอื่นอย่างน้อยสองคนซึ่งพนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ขอรับมาเป็นพยาน ในกรณีดังกล่าวให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ค้นส่งมอบสำเนาเอกสารและหนังสือนั้นให้แก่ผู้ครอบครองเคหสถานหรือสถานที่ดังกล่าวทันทีที่สามารถกระทำได้ และหากเป็นการค้นในเวลากลางคืน จะต้องมีการขอร้องการขึ้น ๓ ชั้น ไป หรือขอร้องการพลเรือนตั้งแต่ระดับชำนาญการขึ้นไป หรือข้าราชการตำรวจตำแหน่งตั้งแต่สารวัตรหรือเทียบเท่าขึ้นไปเป็นหัวหน้าในการดำเนินการ

ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าในการเข้าค้นส่งสำเนาบันทึกเหตุอันควรเชื่อตามวรรคสอง และสำเนาบันทึกการตรวจค้นและบัญชีทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดต่อศาลจังหวัดที่มีอำนาจเหนือท้องที่ที่ทำการค้น หรือศาลอาญาในเขตกรุงเทพมหานครภายในสี่สิบแปดชั่วโมงหลังจากสิ้นสุดการตรวจค้น เพื่อเป็นหลักฐาน

พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตำแหน่งใดหรือระดับใดจะมีอำนาจหน้าที่ตามที่ได้กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือจะต้องได้รับอนุมัติจากบุคคลใดก่อนดำเนินการ ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่อัยการสูงสุดกำหนด โดยทำเอกสารมอบหมายให้ไว้ประจำตัวพนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายนั้น

มาตรา ๑๕ การเก็บรักษาและจัดการทรัพย์สินที่พนักงานสอบสวนได้ยึดหรืออายัดไว้ตามมาตรา ๑๔ ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่อัยการสูงสุดกำหนด

ในกรณีที่ทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งไม่เหมาะสมที่จะเก็บรักษาไว้ หรือหากเก็บรักษาไว้จะเป็นภาระแก่ทางราชการมากกว่าการนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น พนักงานสอบสวนอาจสั่งให้ผู้มีส่วนได้เสียหรือบุคคลใดรับทรัพย์สินนั้นไปดูแลและใช้ประโยชน์โดยมีประกันหรือหลักประกัน

หรือให้นำทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาดหรือนำไปใช้ประโยชน์ของทางราชการแล้วรายงานให้อัยการสูงสุดทราบก็ได้

การให้ผู้มีส่วนได้เสียหรือบุคคลได้รับทรัพย์สินไปดูแลและใช้ประโยชน์ การนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาดหรือการนำทรัพย์สินไปใช้ประโยชน์ของทางราชการตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่อัยการสูงสุดกำหนด

ถ้าความปรากฏในภายหลังว่า ทรัพย์สินที่นำออกขายทอดตลาดหรือนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการตามวรรคสอง มิใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดให้คืนทรัพย์สินนั้นพร้อมทั้งค่าใช้จ่ายและค่าเสื่อมสภาพตามข้อบังคับที่อัยการสูงสุดกำหนด ให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองถ้าไม่อาจคืนทรัพย์สินได้ ให้ชดเชยราคาทรัพย์สินนั้นตามราคาประเมินได้ในวันที่ยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือตามราคาที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้น แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองได้รับดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินในจำนวนเงินที่ได้รับคืนหรือชดเชยราคา แล้วแต่กรณี

การประเมินค่าเสียหายและค่าเสื่อมสภาพตามวรรคสี่ ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่อัยการสูงสุดกำหนด

มาตรา ๑๖ ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน และกฎหมายว่าด้วยการควบคุมยุทธภัณฑ์ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่การสืบสวนสอบสวนความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ให้พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวนและพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้มีและใช้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน ยุทธภัณฑ์ และอุปกรณ์เกี่ยวข้องเพื่อความปลอดภัยเท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ การมีและใช้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน ยุทธภัณฑ์ และอุปกรณ์เกี่ยวข้องดังกล่าว ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่อัยการสูงสุดกำหนด

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่า เอกสารหรือข้อมูลข่าวสารซึ่งส่งทางไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีใด ถูกใช้หรืออาจถูกใช้เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พนักงานสอบสวนซึ่งได้รับอนุมัติจากอัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี อาจยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาเพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้ได้มาซึ่งเอกสารหรือข้อมูลข่าวสารดังกล่าวก็ได้

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้พิจารณาผลกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลหรือสิทธิอื่นใด ประกอบเหตุผลและความจำเป็นดังต่อไปนี้

๑. มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีการกระทำความผิดหรือจะมีการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

๒. มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะได้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติจากการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

๓. ไม่อาจใช้วิธีการอื่นใดที่เหมาะสมหรือมีประสิทธิภาพมากกว่าได้

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาสั่งอนุญาตได้คราวละไม่เกินเก้าสิบวัน โดยกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ก็ได้ และให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารในสิ่งที่สื่อสารตามคำสั่งดังกล่าวจะต้องให้ความร่วมมือเพื่อให้เป็นไปตามความในมาตรานี้ ภายหลังจากที่มีคำสั่งอนุญาต หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าเหตุผลความจำเป็นไม่เป็นไปตามที่ระบุหรือพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาอาจเปลี่ยนแปลงคำสั่งอนุญาตหรือขยายระยะเวลาอนุญาตได้ตามที่เห็นสมควร

เมื่อพนักงานสอบสวนได้ดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตแล้ว ให้รายงานการดำเนินการ ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาทราบ

บรรดาข้อมูลที่ได้มาตามวรรคหนึ่ง ให้เก็บรักษาเฉพาะข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิดซึ่งได้รับอนุญาตตามวรรคหนึ่งและให้ใช้ประโยชน์ในการสืบสวน หรือใช้เป็นพยานหลักฐานเฉพาะในการดำเนินคดีดังกล่าวเท่านั้น ส่วนข้อมูลข่าวสารอื่นให้ทำลายเสียทั้งสิ้น ทั้งนี้ ตามข้อบังคับที่อัยการสูงสุดกำหนด

มาตรา ๑๘ ห้ามมิให้บุคคลใดที่ดำเนินการตามมาตรา ๑๗ เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ได้มา เว้นแต่เป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๗ และเป็นการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่หรือตามกฎหมายหรือตามคำสั่งศาล

มาตรา ๑๙ ในกรณีจำเป็นและเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ให้อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายแล้วแต่กรณี มอบหมายให้บุคคลใดจัดทำเอกสารหรือหลักฐานใดขึ้นหรือปฏิบัติการอำพราง เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อัยการสูงสุดกำหนดในข้อบังคับ

การปฏิบัติการอำพราง หมายความว่า การดำเนินการทั้งหลายเพื่อปิดบังสถานะหรือวัตถุประสงค์ของการดำเนินการ โดยลวงผู้อื่นให้เข้าใจไปในทางอื่น หรือเพื่อมิให้รู้ความจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน

การจัดทำเอกสารหรือหลักฐานใด หรือการปฏิบัติการอำพรางตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๒๐ ในกรณีจำเป็นและเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี มีอำนาจให้มีการเคลื่อนย้ายภายใต้การควบคุม

การเคลื่อนย้ายภายใต้การควบคุม หมายความว่า วิธีการอนุญาตให้ของผิดกฎหมายหรือต้องสงสัยผ่านออกไปจาก ผ่าน หรือเข้าไปสู่เขตแดนของรัฐหนึ่งหรือมากกว่ารัฐหนึ่ง โดยการรับรู้และอยู่ภายใต้การติดตามดูแลของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ เพื่อการสืบสวนสอบสวนความผิดและเพื่อระบุตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดนั้น

หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการขออนุญาต การอนุญาต และการเคลื่อนย้ายภายใต้การควบคุม ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่อัยการสูงสุดกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ในข้อบังคับดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจด้วยการกระทำและพยานหลักฐานที่ได้มาจากการกระทำของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา นี้ ให้รับฟังเป็นพยานหลักฐานได้

มาตรา ๒๑ พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่อาจใช้เครื่องมือสื่อสาร โทรคมนาคม เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ หรือด้วยวิธีการอื่นใด เฉพาะในการสะกดรอยผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดหรือจะกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เพื่อสืบสวนจับกุม แสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐาน ทั้งนี้ ตามข้อบังคับที่อัยการสูงสุดกำหนด

มาตรา ๒๒ ให้การกระทำ ความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

หมวด ๓

ความร่วมมือที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินคดี

มาตรา ๒๓ ในระหว่างการสอบสวนคดีความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติหากผู้ต้องหาให้ข้อมูลเองโดยสมัครใจต่อพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการ ซึ่งเป็นข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับกิจกรรมและการกระทำ ความผิดขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดี ต่อหัวหน้าหรือผู้มีบทบาทสำคัญในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ให้พนักงานสอบสวนบันทึก ข้อมูลดังกล่าวไว้ในสำนวนการสอบสวนแล้วเสนอสำนวนการสอบสวนต่ออัยการสูงสุด

ถ้าอัยการสูงสุดเห็นว่าข้อมูลที่ได้รับจากผู้ต้องหาเป็นข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์ อย่างยิ่งตามความในวรรคหนึ่ง ให้อัยการสูงสุดมีอำนาจใช้ดุลพินิจออกคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา นั้น ทุกข้อหาหรือบางข้อหาก็ได้

ในกรณีที่มีการฟ้องคดีแล้ว หากการให้ข้อมูลดังกล่าวในวรรคหนึ่งได้กระทำใน ระหว่างการพิจารณาคดีของศาล ให้อัยการสูงสุดมีอำนาจออกคำสั่งถอนฟ้อง ถอนอุทธรณ์ ถอนฎีกา หรือไม่อุทธรณ์ ไม่ฎีกาในความผิดนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ภายใต้อำนาจของ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๒๔ ถ้าศาลเห็นว่าผู้กระทำความผิดผู้ใดได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์ อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ต่อพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ พนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการ ศาลจะลงโทษผู้นั้น น้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ได้

หมวด ๔ บทกำหนดโทษ

มาตรา ๒๕ ผู้ใดกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงสิบห้าปี หรือปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๖ ผู้ใดขัดขวางการสืบสวน การสอบสวน การฟ้องร้อง หรือการดำเนินคดี ความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เพื่อมิให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถ้าเป็นการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๑. ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ผู้เสียหายหรือพยาน เพื่อจูงใจให้ผู้นั้นไม่ไปพบพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการหรือไม่ไปศาล เพื่อให้ข้อเท็จจริงหรือเบาะแส หรือเพื่อให้ข้อเท็จจริงหรือเบาะแสมันเป็นเท็จหรือไม่ให้ข้อเท็จจริงหรือเบาะแสมันในการดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด

๒. ใช้กำลังบังคับ ชูเชิญ ช่มชู้ ช่มขืนใจ หลอกลวง หรือกระทำการอันมิชอบประการอื่น เพื่อมิให้ผู้เสียหายหรือพยานไปพบพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือไม่ไปศาลเพื่อให้ข้อเท็จจริงหรือเบาะแส หรือเพื่อให้ผู้นั้นให้ข้อเท็จจริงหรือเบาะแสมันเป็นเท็จ หรือไม่ให้ข้อเท็จจริงหรือเบาะแสมันในการดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด

๓. ทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้สูญหาย หรือไร้ประโยชน์ เอาไปเสีย แก้ไข เปลี่ยนแปลงปกปิด หรือซ่อนเร้นเอกสารหรือพยานหลักฐานใด ๆ หรือปลอม ทำ หรือใช้เอกสารหรือพยานหลักฐานใด ๆ อันเป็นเท็จในการดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด

๔. ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ หรือพนักงานสอบสวน หรือเรียก รับหรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ หรือ

๕. ใช้กำลังบังคับ ชูเชิญ ช่มชู้ ช่มขืนใจ หรือกระทำการอันมิชอบประการอื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ หรือพนักงานสอบสวนเพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการหรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่

มาตรา ๒๗ เจ้าของหรือผู้ครอบครองเคหสถานหรือสถานที่อื่นใด ตามมาตรา ๑๔ (๑) ซึ่งขัดขึ้นไม่ยินยอมโดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่อื่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๘ ผู้ใดไม่มาให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งบัญชี เอกสารหรือวัตถุใด ๆ ตามมาตรา ๑๔ (๒) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำโดยพนักงานสอบสวน พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานอัยการซึ่งเข้าร่วมสอบสวนหรือเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ หรือผู้ซึ่งเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๗ ผู้กระทำต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง

มาตรา ๓๐ ผู้ใดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๕ หรือมาตรา ๒๑ กระทำการนอกเหนือวัตถุประสงค์ในการสืบสวนสอบสวนตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อแสวงหาประโยชน์อันมิชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่นให้ผู้อื่นไม่ได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าการกระทำนั้นเป็นความผิดอาญา ให้ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา ๓๑ ผู้ใดชักย้าย ทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย ทำให้สูญหายหรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งเอกสารหรือบันทึกข้อมูล หรือทรัพย์สินที่พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ยึดหรืออายัดไว้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๒ นิติบุคคลใดกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท

ในกรณีที่การกระทำความผิดของนิติบุคคลตามวรรคหนึ่งเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของบุคคลใด หรือไม่สั่งการ หรือไม่กระทำการอันเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำของกรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น บุคคลดังกล่าวต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงสิบห้าปี หรือปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

ผนวก ข

อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ
ที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

ข้อ ๑

คำประกาศความประสงค์

ความมุ่งประสงค์ของอนุสัญญานี้คือเพื่อส่งเสริมความร่วมมือที่จะป้องกัน และต่อต้าน
อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นซึ่งอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

ข้อ ๒

การใช้คำเฉพาะ

เพื่อความมุ่งประสงค์แห่งอนุสัญญานี้

(ก) “กลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร” หมายถึงกลุ่มที่มีการจัดโครงสร้าง
ของบุคคลสามคนหรือมากกว่าที่ดำรงอยู่เป็นระยะเวลาหนึ่งและที่มีการประสานการดำเนินงาน
ระหว่างกัน โดยมีเป้าหมายในการกระทำอาชญากรรมร้ายแรงหนึ่งอย่างหรือมากกว่า หรือในการ
กระทำความผิดตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือ
ประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

(ข) “อาชญากรรมร้ายแรง” หมายถึงกระทำการที่เป็นความผิดซึ่งสามารถลงโทษโดย
การทำให้สูญเสียเสรีภาพขั้นสูงสุดเป็นเวลาอย่างน้อย ๔ ปี หรือโดยโทษที่รุนแรงกว่าได้

(ค) “กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้าง” หมายถึงกลุ่มที่ไม่ได้จัดตั้งขึ้น โดยความบังเอิญ
เพื่อกระทำความผิดโดนทันที และไม่จำเป็นต้องมีการกำหนดบทบาทของสมาชิกอย่างเป็นทางการ
ไม่จำเป็นต้องมีความต่อเนื่องของการเป็นสมาชิก หรือมีโครงสร้างที่พัฒนาแล้ว

(ง) “ทรัพย์สิน” หมายถึงสินทรัพย์ทุกชนิด ไม่ว่ามีรูปร่างหรือไม่มีรูปร่างเคลื่อนย้าย
ไม่ได้ จับต้องได้หรือจับต้องไม่ได้ และหมายถึงเอกสารหรือตราสารทางกฎหมายที่เป็นหลักฐาน
กรรมสิทธิ์หรือผลประโยชน์ในสินทรัพย์ดังกล่าว

(จ) “ทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรม” หมายถึงทรัพย์สินใดที่เกิดจากหรือได้
รับมาไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมจากการกระทำความผิด

(ฉ) ครอบครอง หรือเคลื่อนย้ายทรัพย์สิน เป็นการชั่วคราวหรือหมายถ่วงการเข้าเก็บรักษาหรือควบคุมทรัพย์สินเป็นการชั่วคราวตามคำสั่งที่ออกโดยศาลหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอื่น

(ช) “การริบ” ซึ่งรวมการเสียดิทธิด้วยในบางกรณีที่ใช้ได้ หมายถึงการทำให้สูญเสียทรัพย์สินอย่างถาวรโดยคำสั่งของศาลหรือโดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอื่น

(ซ) “ความผิดมูลฐาน” หมายถึงความผิดใดๆ ซึ่งเป็นเหตุก่อให้เกิดรายได้ที่อาจกลายเป็นสาธารณณะของความผิดตามที่ระบุไว้ในข้อ ๖ ของอนุสัญญา

(ฅ) “การเคลื่อนย้ายภายใต้การควบคุม หมายถึงวิธีการอนุญาตให้ของผิดกฎหมายหรือต้องสงสัยผ่านออกไปจาก ผ่าน หรือเข้าไปสู่เขตแดนของรัฐหนึ่งหรือมากกว่ารัฐหนึ่ง โดยการรับรู้และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ เพื่อการสืบสวนสอบสวนความผิดเพื่อระบุตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดนั้น

(ณ) “องค์การบูรณาการด้านเศรษฐกิจระดับภูมิภาค” หมายถึงองค์การที่ก่อตั้งโดยรัฐอธิปไตยของภูมิภาคหนึ่ง ซึ่งรัฐสมาชิกได้มอบ โอนอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวกับเรื่องที่ครอบคลุมโดยอนุสัญญานี้ไว้ และองค์การนี้ได้รับมอบอำนาจโดยชอบตามกระบวนการภายในของประเทศสมาชิกให้ลงนาม ให้สัตยาบัน ยอมรับ รับรอง หรือภาคยานุวัติอนุสัญญานี้ การอ้างอิงถึง “รัฐภาคี” ภายใต้อนุสัญญานี้จะหมายถึง องค์การดังกล่าวภายในของเขตของอำนาจหน้าที่ขององค์การนั้นด้วย

ข้อ ๓

ขอบเขตของการใช้บังคับ

๑. เว้นแต่ที่ระบุไว้เป็นอย่างอื่นในอนุสัญญานี้ อนุสัญญานี้จะใช้บังคับในการป้องกันการสืบสวน สอบสวน และการฟ้องร้องดำเนินคดีใน

(ก) ความผิดตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๕ ข้อ ๖ ข้อ ๘ และข้อ ๒๓ ของอนุสัญญานี้ และ

(ข) อาชญากรรมร้ายแรงตามที่ระบุในข้อ ๒ ของอนุสัญญานี้ เมื่อความผิดดังกล่าวมีลักษณะข้ามชาติและเกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

๒. เพื่อความประสงค์ของวรรค ๑ ของข้อนี้ ความผิดมีลักษณะข้ามชาติ หาก

(ก) ความผิดกระทำในรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ

(ข) ความผิดกระทำในรัฐหนึ่ง แต่มีส่วนที่สำคัญของการเตรียมการ การวางแผน การตั้งการ หรือการควบคุมเกิดขึ้นในอีกรัฐหนึ่ง

(ค) ความผิดกระทำในรัฐหนึ่ง แต่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่เป็นความผิดอาญาในรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ หรือ

(ง) ความผิดกระทำในรัฐหนึ่งแต่มีผลกระทบอย่างสำคัญในอีกรัฐหนึ่ง

ข้อ ๔

การคุ้มครองอธิปไตย

๑. รัฐภาคีจะต้องปฏิบัติตามพันธกรณีของตนภายใต้อนุสัญญานี้ ในลักษณะที่สอดคล้องกับหลักการเรื่องความเสมอภาคทางด้านอธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดนของรัฐ และในลักษณะที่ไม่แทรกแซงกิจการภายในของรัฐอื่น

๒. ไม่มีสิ่งใดในอนุสัญญานี้ที่ให้สิทธิแก่รัฐภาคีที่จะดำเนินการในดินแดนของรัฐอื่นหนึ่งในการใช้เขตอำนาจและการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งสงวนไว้โดยเฉพาะสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นนั้น ตามกฎหมายภายในของรัฐดังกล่าว

ข้อ ๕

การกำหนดให้มีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากร
ที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรเป็นความผิดอาญา

๑. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องรับเอามาตรการทางกฎหมายและมาตรการอื่น ตามที่เห็นจำเป็นมาใช้เพื่อกำหนดให้การกระทำต่อไปนี้ เป็นความผิดอาญาเมื่อกระทำโดยเจตนา

(ก) กรณีอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างดังกล่าวต่อไปนี้ เป็นความผิดอาญาแตกต่างจากความผิดอาญาที่เกี่ยวข้องกับการพยายามกระทำหรือการกระทำสำเร็จในกิจกรรมที่เป็นความผิดอาญา

๑. การตกลงกับบุคคลหนึ่งหรือมากกว่าเพื่อกระทำอาชญากรรมร้ายแรงเพื่อความมุ่งประสงค์ซึ่งเกี่ยวข้องกับโดยตรงหรือโดยอ้อมกับการได้รับผลประโยชน์ทางการเงินหรือทางวัตถุอย่างอื่น และหากกฎหมายภายในกำหนดไว้ การตกลงดังกล่าวต้องประกอบกับการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการกระทำตามที่ได้ตกลงกัน โดยหนึ่งในบุคคลที่มีส่วนร่วมให้การตกลงนั้นเป็นผลสืบหน้าไป หรือประกอบการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

๒. โดยรู้ถึงเป้าหมายและกิจกรรมทั่วไปที่เป็นความผิดอาญาของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรหรือ โดยรู้ถึงเจตนาของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรที่จะกระทำอาชญากรรมดังกล่าว การดำเนินการของบุคคลผู้มีส่วนร่วมกระทำกรใน

ก. กิจกรรมที่เป็นความผิดอาญาของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

ข. กิจกรรมอื่นๆ ของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร โดยรู้ว่าการเข้ามีส่วนร่วมของบุคคลนั้นจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายในการกระทำความผิดอาญาที่กล่าวถึงข้างต้น

(ข) การจัดการ การสั่งการ การช่วยเหลือ การยุยง การอำนวยความสะดวกหรือการให้คำปรึกษาในการทำอาชญากรรมร้ายแรงที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

๑. ความรู้ เจตนา เป้าหมาย ความมุ่งประสงค์หรือการตกลงที่อ้างถึงในวรรค ๑ ของข้อนี้ อาจจะอนุมานได้จากพฤติการณ์ของข้อเท็จจริงที่เป็นภาวะวิสัย

๒. รัฐภาคีที่กฎหมายภายในของตนกำหนดให้ต้องมีส่วนเกี่ยวข้องของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร เพื่อความมุ่งประสงค์ของความผิดตามที่กำหนดไว้ในวรรค ๑ (ก) ของข้อนี้จะต้องทำให้แน่ใจว่ากฎหมายภายในของตนครอบคลุมอาชญากรรมร้ายแรงทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรภาคีดังกล่าวรวมถึงรัฐภาคีที่ปรากฏกฎหมายภายในของตนกำหนดให้มีการกระทำให้การตกลงนั้นเป็นผลสืบหน้าไปเพื่อความมุ่งประสงค์ความผิดตามที่กำหนดไว้ในวรรค ๑ (ก) (๑) ของข้อนี้จะต้องแจ้งให้เรื่องดังกล่าวต่อเลขาธิการสหประชาชาติในเวลาที่มีการลงนามหรือมอบสัตยาบันสาร หรือสารยอมรับให้ความเห็นชอบ หรือภาคยานุวัติสารของอนุสัญญา

ข้อ ๖

การกำหนดให้การฟอกทรัพย์สิน

ที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมเป็นความผิดอาญา

๑. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องรับเอามาใช้ในลักษณะที่สอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของกฎหมายภายในของตนซึ่งมาตรการทางกฎหมายและมาตรการอื่น ตามที่จำเป็นเพื่อกำหนดให้การกระทำต่อไปนี้เป็นความผิดทางอาญาเมื่อกระทำโดยเจตนา

(ก) (๑) การแปรสภาพหรือโอนทรัพย์สินโดยรู้ว่าทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมเพื่อความมุ่งประสงค์ในการปกปิดหรืออำพรางแหล่งกำเนิดซึ่งผิดกฎหมายของทรัพย์สิน หรือเพื่อช่วยบุคคลใด ๆ ซึ่งเกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐานเพื่อหลบเลี่ยงผลตามกฎหมายอันเกิดจากการกระทำของตน

(๒) การปกปิดหรืออำพรางลักษณะอันแท้จริง แหล่งที่มา สถานที่ตั้ง การเคลื่อนย้ายหรือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินหรือสิทธิที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน โดยรู้ว่าทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรม

(ข) ภายใต้นี้แนวความคิดพื้นฐานของระบบกฎหมายของรัฐภาคีนั้น

๑. การได้มา การครอบครอง หรือการใช้ทรัพย์สิน โดยขณะที่รับทรัพย์สินนั้นรู้ว่าทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรม

๒. การมีส่วนร่วม การมีส่วนเกี่ยวข้อง หรือการสมคบกันกระทำ พยายาม กระทำและช่วยเหลือ ยุยงสนับสนุน ให้ความสะดวกให้คำปรึกษาแนะนำในการกระทำความผิดใดๆ ที่กำหนดไว้ตามข้อนี้

๒. เพื่อความมุ่งประสงค์ในการนำไปปฏิบัติหรือใช้บังคับวรรค ๑ ของข้อนี้

(ก) รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องพยายามใช้บังคับวรรค ๑ ของข้อนี้กับกลุ่มความผิดมูลฐานโดยกว้างที่สุด

(ข) รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องรวมความผิดร้ายแรงทั้งหมดตามที่ระบุในข้อ ๒ ของอนุสัญญาฯ และความผิดตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๕ ข้อ ๘ และข้อ ๒๓ ของอนุสัญญาฯ ให้เป็นความผิดมูลฐานด้วย ในกรณีที่กฎหมายของรัฐภาคีกำหนดรายชื่อฐานความผิดของความผิดมูลฐานที่เจาะจง รัฐภาคีเหล่านั้นจะต้องรวมกลุ่มความผิดทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรไว้ในรายชื่อฐานความผิดดังกล่าว

(ค) เพื่อความมุ่งประสงค์ของอนุวรรค (ข) ความผิดมูลฐานจะต้องรวมถึงความผิดที่กระทำทั้งในและนอกเขตอำนาจของรัฐภาคีนั้น อย่างไรก็ตาม ความผิดที่กระทำนอกเขตอำนาจของรัฐภาคีจะเป็นความผิดอาญาภายใต้กฎหมายภายในของรัฐที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น และจะเป็นความผิดอาญาภายใต้กฎหมายภายในของรัฐภาคีที่นำข้อบทนี้ไปปฏิบัติใช้บังคับหากกระทำความผิดดังกล่าวเกิดขึ้นในรัฐภาคีนั้น

(ง) รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องจัดส่งสำเนาตัวบทกฎหมายของตนซึ่งทำให้ข้อนี้มีผลใช้บังคับ รวมทั้งสำเนาของการแก้ไขใด ๆ ของกฎหมายที่เกิดขึ้นในภายหลัง หรือคำอธิบายดังกล่าวแก่เลขาธิการสหประชาชาติ

(จ) ถ้าถูกกำหนดโดยหลักกฎหมายภายในชั้นพื้นฐานของรัฐภาคี กฎหมายภายในของรัฐสภานั้นอาจกำหนดว่าความผิดตามที่ระบุไว้ในวรรค ๑ ของข้อนี้ใช้บังคับกับบุคคลผู้กระทำความผิดมูลฐาน

(ฉ) ความรู้ เจตนา หรือความมุ่งประสงค์ ที่กำหนดไว้เป็นองค์ประกอบของความผิดตามที่ระบุในวรรค ๑ ของข้อนี้ อาจจะอนุมานได้จากพฤติการณ์ของข้อเท็จจริงที่เป็นภาวะวิสัย

ข้อ ๓

มาตรการต่อต้านการฟอกเงิน

๑. รัฐภาคีแต่ละรัฐ

(ก) จะต้องจัดตั้งระบบการควบคุมและกำกับดูแลภายในประเทศอย่างครบถ้วนสำหรับธนาคารและสถาบันการเงินที่มีใช้ธนาคาร และในกรณีที่เหมาะสมสำหรับองค์กรอื่น โดยเฉพาะองค์กรที่อาจเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินได้ง่าย เท่าที่จะสามารถกระทำได้เพื่อป้องปรามและตรวจพบการฟอกเงินทุกรูปแบบ ซึ่งระบบดังกล่าวจะต้องเน้นข้อกำหนดเรื่องการแสดงตัวของลูกค้า การเก็บรักษาบันทึกและการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

(ข) โดยไม่กระทบต่อบทบัญญัติข้อ ๑๘ และข้อ ๒๗ ของอนุสัญญาฯ นี้ จะต้องทำให้แน่ใจว่าเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่บริหารควบคุม บังคับใช้กฎหมายและเจ้าหน้าที่อื่นที่มีหน้าที่ต่อต้านการฟอกเงิน (และในกรณีที่เหมาะสมให้รวมถึงเจ้าหน้าที่ฝ่ายตุลาการตามกฎหมายภายใน) มีความสามารถที่จะร่วมมือ และแลกเปลี่ยนข้อมูลในระดับประเทศและระหว่างประเทศภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายภายใน และเพื่อจุดหมายดังกล่าวจะต้องพิจารณาจัดตั้งหน่วยงานข่าวกรองทางการเงิน เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางระดับประเทศ สำหรับการรวบรวมวิเคราะห์ และแจกจ่ายข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำที่อาจเป็นการฟอกเงิน

๒. รัฐภาคีจะต้องพิจารณานำมาปฏิบัติซึ่งมาตรการที่เป็นไปได้เพื่อตรวจพบและเฝ้าดูการเคลื่อนย้ายข้ามเขตแดนของตนซึ่งเงินสด และตราสารเปลี่ยนมือได้ที่เหมาะสม ภายใต้การป้องกันและเพื่อประกันการใช้ข้อมูลอย่างเหมาะสม และโดยไม่ขัดขวางในทางใดต่อการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่ชอบด้วยกฎหมาย มาตรการเหล่านั้นอาจรวมถึงข้อกำหนดที่ให้กับบุคคลและธุรกิจรายงานการโอนข้ามเขตแดน ซึ่งเงินสดและตราสารเปลี่ยนมือได้ที่เหมาะสมในปริมาณมากข้ามเขตแดน

๓. ในการจัดตั้งระบบการควบคุมและกำกับดูแลภายในประเทศภายใต้ข้อกำหนดของข้อนี้ และโดยไม่กระทบต่อข้ออื่นใดของอนุสัญญาฉบับนี้ ขอให้รัฐภาคีนำการกระทำริเริ่มที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการฟอกเงินขององค์การระดับภูมิภาค ระดับระหว่างภูมิภาคและองค์การพหุภาคีมาใช้เป็นแนวทาง

๔. รัฐภาคีจะต้องพยายามพัฒนาและส่งเสริมความร่วมมือระดับโลก ระดับภูมิภาค ระดับอนุภูมิภาคและระดับทวิภาคีระหว่างเจ้าหน้าที่ฝ่ายตุลาการ ฝ่ายบังคับใช้กฎหมาย และฝ่ายควบคุมดูแล เรื่องการเงินเพื่อที่จะต่อต้านการฟอกเงิน

ข้อ ๘

การกำหนดให้การถือราชฎ์บังหลวงเป็นความผิดอาญา

๑. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องรับเอามาตรการทางกฎหมายและมาตรการอื่นมาใช้ตามความจำเป็นเพื่อกำหนดให้การกระทำดังต่อไปนี้เป็นความผิดอาญา เมื่อกระทำโดยเจตนา

(ก) การสัญญา การเสนอให้หรือการให้ผลประโยชน์ที่ไม่พึงได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยตรงหรือโดยอ้อมสำหรับตัวเจ้าหน้าที่เอง หรือบุคคลอื่นหรือหน่วยงานอื่น เพื่อให้เจ้าหน้าที่นั้นกระทำหรือละเว้นกระทำการในการปฏิบัติหน้าที่

(ข) การเรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์ที่ไม่พึงได้รับของตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยตรงหรือโดยอ้อมสำหรับเจ้าหน้าที่เองหรือบุคคลอื่นหรือหน่วยงานอื่น ให้เจ้าหน้าที่นั้นกระทำการหรือละเว้นกระทำการในการปฏิบัติหน้าที่

๒. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องพิจารณารับเอามาตรการทางกฎหมายและมาตรการอื่น เช่นว่า ตามความจำเป็นเพื่อกำหนดให้การดำเนินการตามวรรค ๑ ของข้อนี้ที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศหรือข้าราชการพลเรือนระหว่างประเทศเป็นความผิดอาญา ในทำนองเดียวกันรัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องพิจารณากำหนดให้ความผิดฐานถือราชฎ์บังหลวงในรูปแบบอื่นเป็นความผิดอาญาคด้วย

๓. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องรับเอามาตรการเช่นว่าตามความจำเป็นด้วย เพื่อกำหนดให้การมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดที่กำหนดไว้ในข้อนี้เป็นความผิดอาญาในฐานะเป็นตัวการร่วม

๔. เพื่อความมุ่งประสงค์ของวรรค ๑ ของข้อนี้และข้อ ๕ ของอนุสัญญานี้ให้ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายถึง เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลผู้ให้บริการสาธารณะตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายภายในและตามที่ใช้อยู่ในกฎหมายอาญาของรัฐภาคีซึ่งบุคคลนั้นปฏิบัติหน้าที่

ข้อ ๕

มาตรการต่อต้านการฉ้อราษฎร์บังหลวง

๑. นอกจากมาตรการที่กำหนดไว้ในข้อ ๘ ของอนุสัญญาฯ รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องรับเอามาตรการทางกฎหมาย ทางบริหาร หรือทางอื่นที่มีประสิทธิภาพ เท่าที่เหมาะสมและสอดคล้องกับระบบกฎหมายเพื่อส่งเสริมความซื่อสัตย์ และเพื่อป้องกัน ตรวจสอบและลงโทษการฉ้อราษฎร์บังหลวงโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๒. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องใช้มาตรการเพื่อให้แน่ใจได้ถึงการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยหน่วยงานของตนในการป้องกันการตรวจสอบและการลงโทษการฉ้อราษฎร์บังหลวงของเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งการจัดให้หน่วยงานเช่นว่ามีความเป็นอิสระอย่างเพียงพอเพื่อสกัดกั้นการแทรกแซงจากอิทธิพลที่ไม่เหมาะสมในการดำเนินการของหน่วยงานเหล่านั้น

ข้อ ๑๐

ความรับผิดชอบของนิติบุคคล

๑. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องรับเอามาตรการเช่นว่าตามความจำเป็นซึ่งสอดคล้องกับหลักการทางกฎหมายของตน เพื่อกำหนดความรับผิดชอบของนิติบุคคล สำหรับการมีส่วนร่วมในอาชญากรรมร้ายแรงที่เกี่ยวกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรและสำหรับความผิดที่บัญญัติไว้โดย สอดคล้องกับข้อ ๕, ๖, ๘ และ ๒๑ ของอนุสัญญาฯ

๒. ภายใต้บังคับของหลักกฎหมายของรัฐภาคี ความรับผิดชอบของนิติบุคคลอาจเป็นความรับผิดทางอาญา ทางแพ่งหรือทางปกครอง

๓. ความรับผิดเช่นว่าจะต้องไม่กระทบกระเทือนความรับผิดทางอาญาของบุคคลธรรมดา ซึ่งกระทำความผิดดังกล่าว

๔. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องทำให้แน่ใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งว่านิติบุคคลซึ่งรับผิดตามข้อนี้ อยู่ภายใต้บทลงโทษทางอาญาหรือมิใช่ทางอาญา รวมทั้งบทลงโทษทางการเงินที่มีประสิทธิภาพ ได้สัดส่วนและที่ปรามการกระทำผิดได้

ข้อ ๑๑

การฟ้องร้องดำเนินคดี การพิจารณาคดีและการลงโทษ

๑. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องทำให้การกระทำความผิดตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๕, ๖, ๘ และ ๒๓ ของอนุสัญญานี้เป็นความผิดที่ต้องลงโทษที่ค้ำประกันถึงความหนักเบาของความผิดนั้น

๒. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องพยายามเพื่อให้แน่ใจว่า อำนาจในการใช้ดุลพินิจทางกฎหมาย ภายใต้กฎหมายภายในของตนเกี่ยวกับการฟ้องร้องดำเนินคดีต่อบุคคลสำหรับความผิดที่ครอบคลุมโดยอนุสัญญานี้ได้ใช้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อมาตรการบังคับใช้ทางกฎหมายในความผิดเหล่านั้น และโดยค้ำประกันถึงความจำเป็นที่จะป้องกันการกระทำความผิดเช่นว่า

๓. ในกรณีเป็นความผิดตามที่กำหนดตามข้อ ๕, ๖, ๘ และ ๒๓ ของอนุสัญญานี้ รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องใช้มาตรการที่เหมาะสมโดยสอดคล้องกับกฎหมายภายในของตนและโดยค้ำประกันถึงสิทธิในการต่อสู้คดี เพื่อพยายามที่จะให้แน่ใจว่าเงื่อนไขที่กำหนดไว้อย่างเกี่ยวข้องกับคำตัดสินให้ปล่อยตัวระหว่างการพิจารณาหรืออุทธรณ์ได้ค้ำประกันความจำเป็นที่จะให้แน่ใจได้ว่าการปรากฏตัวของจำเลยในกระบวนการพิจารณาความอาญาในภายหลัง

๔. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องทำให้แน่ใจได้ว่าศาลหรือหน่วยงานอื่นที่มีหน้าที่รับผิดชอบค้ำประกันถึงลักษณะที่รุนแรงของความผิดที่ครอบคลุมโดยอนุสัญญานี้ เมื่อพิจารณาผลที่จะเกิดขึ้นตามมาของการปล่อยตัวหรือการให้ทัณฑ์บนแต่เนิ่น ๆ ต่อบุคคลที่ตัดสินว่าผิดในความผิดดังกล่าว

๕. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องกำหนดให้มีระยะเวลาของอายุความยาวนานไว้ ภายใต้กฎหมายภายในของตนตามความเหมาะสม เพื่อเริ่มกระบวนการพิจารณาคดีสำหรับความผิดใด ๆ ที่ครอบคลุม โดยอนุสัญญานี้และกำหนดให้มีระยะเวลาของอายุความที่ยาวนานยิ่งขึ้น หากผู้ต้องหาหลบหนีการบริหารงานยุติธรรม

๖. ไม่มีสิ่งใดในอนุสัญญานี้กระทบต่อหลักการที่ว่าลักษณะของความผิดที่กำหนดไว้ตามอนุสัญญานี้ และลักษณะของข้อต่อสู้ทางกฎหมายที่นำมาใช้หรือหลักการอื่นทางกฎหมายที่ควบคุมความถูกต้องตามกฎหมายของพฤติกรรมจะต้องคงไว้ตามกฎหมายภายในของรัฐภาคี และว่าจะต้องฟ้องร้องดำเนินคดีและลงโทษในความผิดเช่นว่าตามกฎหมายนั้น

ข้อ ๑๒

การริบและการยึดทรัพย์

๑. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องรับเอามาตรการเช่นว่ามาใช้ตามความจำเป็นในขอบเขตที่มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ภายใต้ระบบกฎหมายภายในของตนเพื่อให้สามารถริบ

(ก) รายได้จากอาชญากรรมที่ได้รับมาจากความผิดที่ครอบคลุมโดยอนุสัญญานี้ หรือทรัพย์สินที่มีมูลค่าเทียบได้กับรายได้เช่นว่า

(ข) ทรัพย์สิน อุปกรณ์หรือเครื่องมือเครื่องใช้อื่นที่ใช้หรือเพื่อจะใช้ในความผิดทั้งหลายที่ครอบคลุมโดยอนุสัญญา

๒. รัฐภาคีทั้งหลายจะต้องรับเอามาตรการเช่นว่ามาใช้ตามความจำเป็นเพื่อให้สามารถพิสูจน์รูปพรรณสัณฐาน ติดตามร่องรอยอาชัณฑ์หรือยึดรายการใด ๆ ที่อ้างถึงในวรรค ๑ ของข้อนี้ เพื่อความมุ่งประสงค์ของการริบในท้ายที่สุด

๓. หากรายได้จากอาชญากรรมถูกเปลี่ยนรูปหรือแปรสภาพบางส่วนหรือทั้งหมดเป็นทรัพย์สินอื่น ทรัพย์สินเช่นว่าจะอยู่ในความรับผิดชอบตามมาตรการที่อ้างถึงในข้อนี้แทนรายได้

๔. หากรายได้จากอาชญากรรมถูกนำไปปะปนกับทรัพย์สินที่ได้รับมาจากแหล่งที่ถูกต้องตามกฎหมาย ทรัพย์สินเช่นว่าจะอยู่ในความรับผิดชอบที่จะต้องถูกริบไม่เกินมูลค่าที่ประเมินจากรายได้นำไปปะปนโดยไม่กระทบกระเทือนต่ออำนาจใดที่เกี่ยวกับการยึดหรืออายัดทรัพย์

๕. เงินหรือผลประโยชน์อื่นที่ได้รับมารายได้จากอาชญากรรมจากทรัพย์สินซึ่งเปลี่ยนรูปหรือแปรสภาพมารายได้จากอาชญากรรม หรือจากทรัพย์สินซึ่งรายได้จากอาชญากรรมถูกนำไปปะปนต้องอยู่ในความรับผิดชอบในลักษณะและขอบเขตเดียวกันกับที่ใช้กับรายได้จากอาชญากรรมตามมาตรการ ทั้งหมดที่อ้างถึงในข้อนี้

๖. เพื่อความมุ่งประสงค์ของข้อนี้และข้อ ๑๓ ของอนุสัญญา รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องมอบอำนาจให้ศาลหรือหน่วยงานอื่นที่มีหน้าที่รับผิดชอบ สั่งให้มีการจัดหาบันทึกทางธนาคาร สถาบันทางการเงิน หรือการค้า หรือสั่งให้ยึดบันทึกเหล่านั้น รัฐภาคีทั้งหลายจะต้องไม่ปฏิเสธที่จะปฏิบัติตามบทบัญญัติของวรรคนี้โดยอ้างเหตุผลเรื่องความลับทางธนาคาร

๗. รัฐภาคีทั้งหลายอาจพิจารณาความเป็นไปได้ของการกำหนดให้ผู้กระทำผิดแสดงแหล่งกำเนิดโดยชอบด้วยกฎหมายของรายได้จากอาชญากรรมที่ถูกกล่าวหา หรือทรัพย์สินอื่นซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบที่จะถูกริบ ภายในขอบเขตที่ว่ากำหนดเช่นนั้นสอดคล้องกับหลักการของกฎหมายภายในของตน และสอดคล้องกับลักษณะของการดำเนินการต่าง ๆ ทางศาลหรือทางอื่น

๘. จะต้องไม่ตีความบทบัญญัติข้อนี้ให้กระทบกระเทือนสิทธิต่างๆ ของบุคคลที่สาม ซึ่งกระทำการโดยสุจริต

๙. ไม่มีสิ่งใดในข้อนี้จะกระทบกระเทือนต่อหลักการที่ว่ามาตรการทั้งหลายซึ่งข้อนี้ อ้างถึงจะได้รับการนิยามและดำเนินการ โดยสอดคล้องและอยู่ภายใต้บังคับของบทบัญญัติของ กฎหมายภายในของรัฐภาคี

ข้อ ๑๓

ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อมุ่งประสงค์ในการริบทรัพย์

๑. ภายในขอบเขตที่กว้างขวางที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ภายใต้ระบบกฎหมายภายใน ของตน รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอจากอีกรัฐภาคีหนึ่งที่มีเขตอำนาจเหนือความผิดที่ครอบคลุม โดยอนุสัญญานี้ เพื่อการริบทรัพย์สินจากการกระทำอาชญากรรม ทรัพย์สิน อุปกรณ์ หรือเครื่องมือ เครื่องใช้อื่นที่อ้างถึงในข้อ ๑๒ วรรค ๑ ของอนุสัญญานี้ซึ่งอยู่ภายในดินแดนของตนจะต้อง

(ก) ยื่นคำร้องขอแก่หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ โดยมีความประสงค์ เพื่อให้ได้มาซึ่งคำสั่งริบทรัพย์ และหากมีคำสั่งเช่นว่าให้ดำเนินการเพื่อให้เกิดผลตามนั้น หรือ

(ข) ยื่นคำสั่งเพื่อการริบทรัพย์ที่ออกโดยศาลในดินแดนของรัฐผู้ร้องขอตามข้อ ๑๒ วรรค ๑ ของอนุสัญญานี้ต่อหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ เพื่อดำเนินการให้เกิดผลตาม ขอบเขตที่ได้รับการร้องขอ เท่าที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินจากการกระทำอาชญากรรมทรัพย์สิน อุปกรณ์ หรือเครื่องมือเครื่องใช้อื่นที่อ้างถึงในข้อ ๑๒ วรรค ๑ ซึ่งอยู่ในดินแดนของรัฐที่ได้รับการร้องขอ

๒. หลังจากรัฐภาคีอีกรัฐหนึ่งที่มีขอบเขตอำนาจเหนือความผิดครอบคลุมโดยอนุสัญญานี้ ได้มีคำร้องขอให้รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอดำเนินมาตรการ เพื่อระบุ สืบหาแหล่งที่มา และอายัด หรือยึดทรัพย์สินจากการกระทำอาชญากรรม ทรัพย์สิน อุปกรณ์ หรือเครื่องมือเครื่องใช้อื่นที่อ้างถึง ในข้อ ๑๒ อนุวรรค ๑ ของอนุสัญญานี้ เพื่อความมุ่งประสงค์ที่จะให้มีการริบทรัพย์สิน ในภายหลัง โดยคำสั่งของรัฐผู้ร้องขอหรือตามคำร้องขอภายใต้วรรค ๑ ของข้อนี้โดยรัฐผู้ได้รับการร้องขอ

๓. ให้นำบทบัญญัติข้อ ๑๘ ของอนุสัญญานี้จะนำมาใช้โดยอนุโลมนอกเหนือจาก ข้อสนเทศที่ระบุไว้ในข้อ ๑๘ วรรค ๑๕ แล้ว คำร้องขอตามข้อนี้จะต้องประกอบด้วย

(ก) กรณีคำร้องขอตามวรรค ๑ (ก) ของข้อนี้ คำอธิบายลักษณะของทรัพย์สินที่จะ ถูกริบและเอกสารแสดงข้อเท็จจริงที่รัฐผู้ร้องขอเชื่อถือ ซึ่งเพียงพอที่จะทำให้รัฐที่ได้รับการร้องขอ สามารถขอให้มีการริบทรัพย์สินภายใต้กฎหมายภายในของตนได้

(ข) กรณีคำร้องขอตามวรรค ๑ (ข) ของข้อนี้ ตำเนาของคำสั่งรับทรัพย์สินที่รับฟังได้ตามกฎหมายซึ่งเป็นหลักฐานของคำร้องขอที่ออกโดยรัฐภาคีที่ร้องขอ เอกสารแสดงข้อเท็จจริง และข้อสนเทศเกี่ยวกับขอบเขตของการที่จะให้ปฏิบัติตามคำสั่งนั้น

(ค) กรณีคำร้องขอตามวรรค ๒ ของข้อนี้ เอกสารแสดงข้อเท็จจริงตามที่รัฐภาคีที่ร้องขอยอมรับและคำอธิบายการดำเนินการที่ร้องขอ

๔. คำวินิจฉัยหรือการดำเนินการตามวรรค ๑ และ ๒ ของข้อนี้จะกระทำโดยรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอ โดยสอดคล้องและภายใต้บังคับบทบัญญัติของกฎหมายภายในและวิธีพิจารณาความของตนหรือสนธิสัญญา ความตกลง หรือข้อตกลงทวิภาคีหรือพหุภาคีซึ่งคนอาจมีพันธกรณีเกี่ยวข้องกับรัฐภาคีที่ร้องขอ

๕. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องจัดสำเนาส่งตัวบทกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของตนซึ่งทำให้ข้อนี้มีผลบังคับรวมทั้งสำเนาของการแก้ไขใดๆ ของกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกิดขึ้นในภายหลังหรือคำอธิบายดังกล่าวแก่เลขาธิการสหประชาชาติ

๖. หากรัฐภาคีเลือกที่จะดำเนินการที่อ้างถึงในวรรค ๑ และ ๒ ของข้อนี้ เมื่อมีสนธิสัญญาที่เกี่ยวข้องบังคับอยู่ให้รัฐภาคีนั้นพิจารณาข้อเสนอสัญญานี้เสมือนเป็นพื้นฐานที่จำเป็นและเพียงพอ

๗. ความร่วมมือภายใต้ข้อนี้อาจได้รับการปฏิเสธโดยรัฐภาคี หากความผิดซึ่งคำร้องขอเกี่ยวข้องกับไม่ใช่ความผิดที่ครอบคลุมโดยอนุสัญญานี้

๘. บทบัญญัติของข้อนี้จะไม่ตีความในทางที่กระทบกระเทือนสิทธิของบุคคลที่สามซึ่งสุจริต

๙. รัฐภาคีจะพิจารณาจัดทำสนธิสัญญาทวิภาคีหรือพหุภาคีความตกลง หรือข้อตกลงเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิผลของความร่วมมือระหว่างประเทศที่ดำเนินการตามข้อนี้

ข้อ ๑๔

การจำหน่ายทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรม หรือทรัพย์สินที่ถูกริบ

๑. ทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมหรือทรัพย์สินที่รัฐภาคีได้รับไว้ตามข้อ ๑๒ หรือ ข้อ ๑๓ วรรค ๑ ของอนุสัญญานี้จะต้องถูกจำหน่ายโดยรัฐภาคีนั้นตามกฎหมายภายในและกระบวนวิธีการบริหารของตน

๒. เมื่อดำเนินการตามคำร้องขอของรัฐภาคีอีกรัฐหนึ่งตามข้อ ๑๓ ของอนุสัญญานี้ รัฐภาคีจะให้ความสำคัญแก่การพิจารณาคืนทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมหรือทรัพย์สินแก่รัฐภาคี ผู้ร้องขอเพื่อให้รัฐผู้ร้องขอสามารถชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายของอาชญากรรม หรือคืนทรัพย์สินดังกล่าวแก่เจ้าของโดยชอบธรรมตามขอบเขตที่อนุญาตโดยกฎหมายภายในและหากได้รับการร้องขอ

๓. เมื่อดำเนินการตามคำร้องขอโดยรัฐภาคีอีกรัฐหนึ่งตามข้อ ๑๒ และ ๑๓ ของอนุสัญญานี้ รัฐภาคีอาจให้การพิจารณาเป็นพิเศษแก่การจัดทำความตกลงหรือข้อตกลงในเรื่อง

(ก) การชำระมูลค่าของทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรม หรือทรัพย์สิน เช่นว่า หรือกองทุนที่ได้จากการขายทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมหรือทรัพย์สินเช่นว่า ดังกล่าวหรือส่วนหนึ่งส่วนใดเข้าบัญชีที่จัดตั้งขึ้นตามข้อ ๓๐ วรรค ๒ (ค) ของอนุสัญญานี้ และให้แก่องค์กรระหว่างประเทศระดับรัฐบาลที่มีความเชี่ยวชาญพิเศษในการต่อสู้กับอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

(ข) การแบ่งปันทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมหรือทรัพย์สินเช่นว่า หรือกองทุนที่ได้จากการขายทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมหรือทรัพย์สินเช่นว่ากับรัฐภาคีอื่น เป็นปกติกรณีหรือรายการกรณี โดยสอดคล้องกับกฎหมายภายในหรือวิธีการทางบริหาร

ข้อ ๑๕

เขตอำนาจ

๑. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องรับเอามาตรการตามที่อาจจำเป็นที่จะบัญญัติให้คนมีเขตอำนาจเหนือความผิดที่บัญญัติไว้ในข้อ ๕ ข้อ ๖ ข้อ ๘ และข้อ ๒๑ ของอนุสัญญาฉบับนี้เมื่อ

(ก) ความผิดนั้นได้กระทำในดินแดนของรัฐภาคีนั้นหรือ

(ข) ความผิดนั้นได้กระทำบนเรือที่ชักธงของรัฐภาคีนั้น หรือบนอากาศยานที่ได้รับการจดทะเบียนตามกฎหมายภายในของรัฐภาคีนั้นในขณะที่มีการกระทำความผิดดังกล่าว

๒. ภายใต้ข้อ ๔ ของอนุสัญญาฉบับนี้ รัฐภาคีอาจกำหนดเขตอำนาจของตนเหนือความผิดใดๆ เมื่อ

(ก) ความผิดนั้นกระทำต่อคนชาติของรัฐภาคีนั้น

(ข) ความผิดนั้นกระทำโดยคนชาติของรัฐภาคีนั้นหรือโดยบุคคลไร้สัญชาติซึ่งมีถิ่นที่อยู่ปกติในดินแดนของตน หรือ

(ค) เมื่อความผิดนั้นเป็น

๑. หนึ่งในบรรดาความผิดที่บัญญัติไว้ในข้อ ๕ วรรค ๑ ของอนุสัญญาฉบับนี้และเป็นความผิดที่กระทำนอกดินแดนของตน โดยมีวัตถุประสงค์ให้เกิดการกระทำอาชญากรรมร้ายแรงภายในดินแดนของตน

๒. หนึ่งในบรรดาความผิดที่บัญญัติไว้ในข้อ ๖ วรรค ๑ (ข) (๒) ของอนุสัญญาฉบับนี้ และเป็นความผิดที่กระทำนอกดินแดนของตน โดยมีวัตถุประสงค์ให้เกิดการกระทำความผิดที่บัญญัติไว้ในข้อ ๖ วรรค ๑ (ก) (๑) หรือ (๒) หรือ (ข) (๑) ของอนุสัญญาฉบับนี้ในดินแดนของตน

๓. เพื่อความมุ่งประสงค์ของข้อ ๑๖ วรรค ๑๐ ของอนุสัญญาฉบับนี้ รัฐภาคีและรัฐจะยอมรับเอามาตรการตามที่อาจจำเป็นให้คนมีเขตอำนาจเหนือความผิดตามที่อนุสัญญาฉบับนี้ครอบคลุมถึง เมื่อผู้ถูกกล่าวหาที่ปรากฏตัวอยู่ในดินแดนของตน และรัฐภาคีนั้นมิได้ส่งตัวผู้นั้นในฐานะผู้ร้ายข้ามแดนด้วยสาเหตุเพียงประการเดียวว่าผู้นั้นเป็นหนึ่งในบรรดาคนชาติของตน

๔. รัฐภาคีและรัฐอาจรับเอามาตรการตามที่อาจจำเป็นด้วยที่จะบัญญัติให้คนมีเขตอำนาจเหนือความผิดตามที่อนุสัญญาฉบับนี้ครอบคลุมถึง เมื่อผู้ถูกกล่าวหาที่ปรากฏตัวอยู่ในดินแดนของตน และรัฐภาคีนั้นมิได้ส่งตัว ผู้นั้นในฐานะผู้ร้ายข้ามแดน

๕. หากรัฐภาคีที่ใช้หรืออำนาจภายในเขตอำนาจของตนตามที่กำหนดในวรรคที่ ๑ หรือ ๒ ของข้อนี้ได้รับแจ้ง หรือทราบในทางอื่นว่ารัฐภาคีอื่นรัฐใดรัฐหนึ่งมากกว่ากำลังทำการสืบสวนสอบสวน ฟ้องร้องดำเนินคดีหรือการดำเนินการต่างๆ ทางศาลในการกระทำเดียวกัน เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของรัฐภาคีเหล่านั้นจะหารือกันตามความเหมาะสมเพื่อมุ่งให้เกิดการประสานการดำเนินงานร่วมกัน

๖. โดยไม่กระทบต่อแนวปฏิบัติของกฎหมายระหว่างประเทศทั่วไป อนุสัญญานี้ไม่กีดกันการใช้อำนาจในเขตอำนาจพิจารณาคดีอาญาที่รัฐภาคีบัญญัติไว้ตามกฎหมายภายในของตน

ข้อ ๑๖

การส่งผู้ร้ายข้ามแดน

๑. บทบัญญัติของข้อนี้จะต้องใช้บังคับกับความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึงหรือกรณีความผิดที่กำหนดในข้อ ๓ วรรคที่ ๑ (ก) หรือ (ข) เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรและผู้ซึ่งถูกร้องขอให้ส่งตัวเป็นผู้ร้ายข้ามแดนอยู่ในดินแดนของรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอ ทั้งนี้ความผิดที่จะขอให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนนั้นจะต้องสามารถลงโทษได้ตามกฎหมายภายในของรัฐผู้ร้องขอและรัฐที่ได้รับการร้องขอ

๒. หากการร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนรวมถึงอาชญากรรมร้ายแรงซึ่งแยกจากกันได้หลายความผิด ซึ่งบางความผิดข้อนี้ไม่ครอบคลุมถึง รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขออาจนำข้อนี้มาใช้บังคับกับความผิดในกรณีหลังด้วย

๓. แต่ละความผิดซึ่งข้อนี้ใช้บังคับจะต้องถือว่ารวมอยู่ในความผิดที่สามารถส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ตามสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนใดๆ ที่มีอยู่ระหว่างรัฐภาคี รัฐภาคีจะดำเนินการรวมเอาความผิดดังกล่าวเป็นความผิดที่สามารถส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ในสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดน ทุกฉบับที่จะจัดทำขึ้นระหว่างกัน

๔. ถ้ารัฐภาคีใดจะส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ก็ต่อเมื่อมีสนธิสัญญาได้รับการร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนจากอีกรัฐภาคีหนึ่ง ซึ่งไม่มีสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดน รัฐภาคีนั้นอาจพิจารณาให้อนุสัญญานี้เป็นพื้นฐานทางกฎหมายสำหรับการส่งผู้ร้ายข้ามแดนในเรื่องความผิดใดๆ ซึ่งในข้อนี้ใช้บังคับอยู่

๕. รัฐภาคีซึ่งให้การส่งผู้ร้ายข้ามแดนขึ้นอยู่กับการมีอยู่ของสนธิสัญญา จะต้อง

(ก) ในเวลาที่มีการมอบสัตยาบันสาร สารยอมรับ สารเห็นชอบหรือภาคยานุวัติสารของอนุสัญญานี้ แจ้งต่อเลขาธิการสหประชาชาติว่าตนจะถือเอาอนุสัญญานี้เป็นพื้นฐานทางกฎหมายสำหรับความร่วมมือในการส่งผู้ร้ายข้ามแดนกับรัฐภาคีอื่น ของอนุสัญญานี้หรือไม่ และ

(ข) หากรัฐภาคีไม่ถือเอาอนุสัญญานี้เป็นฐานทางกฎหมายสำหรับความร่วมมือในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน พยายามตามความเหมาะสมเพื่อทำสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนกับรัฐภาคีอื่นของอนุสัญญานี้เพื่อที่จะปฏิบัติตามข้อนี้

๖. รัฐภาคีซึ่งมิได้กำหนดว่าการส่งผู้ร้ายข้ามแดนกระทำได้ต่อเมื่อสนธิสัญญา จะต้องถือว่าความผิดซึ่งข้อนี้ใช้บังคับอยู่เป็นความผิดที่สามารถส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ระหว่างรัฐภาคีด้วยกัน

๗. การส่งผู้ร้ายข้ามแดนจะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่บัญญัติไว้โดยกฎหมายภายในของรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอหรือโดยสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนที่ใช้บังคับ รวมทั้งเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับโทษขั้นต่ำสำหรับความผิดที่มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนและสาเหตุต่างๆ ที่รัฐภาคีผู้ได้รับคำร้องขออาจปฏิเสธการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

๘. ภายใต้กฎหมายภายใน รัฐภาคีจะต้องพยายามดำเนินขั้นตอนการส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้เร็วขึ้นและพยายามลดความยุ่งยากของข้อกำหนดในการจัดหาหลักฐานอันเกี่ยวกับการส่งผู้ร้ายข้ามแดนในเรื่องความผิดใดๆ ที่ข้อนี้นำมาใช้บังคับ

๙. ภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายภายในและสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนของตน หากเชื่อว่าสถานการณ์ต่างๆ จำเป็นและรีบด่วนและเมื่อได้รับการร้องขอจากรัฐภาคีอื่น รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขออาจคุมขังบุคคลหนึ่งบุคคลใดซึ่งถูกขอให้ส่งตัวในฐานะผู้ร้ายข้ามแดนและปรากฏตัวในดินแดนของรัฐภาคีนั้น หรืออาจดำเนินมาตรการอื่นที่เหมาะสม เพื่อที่จะประกันให้มีการปรากฏตัวของบุคคลนั้นในการดำเนินการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

๑๐. รัฐภาคีซึ่งพบตัวผู้กระทำผิดอยู่ในดินแดนของตน หากรัฐนั้นไม่ส่งตัวบุคคลนั้นเป็นผู้ร้ายข้ามแดนในความผิดที่ข้อนี้ใช้บังคับโดยเหตุเพียงประการเดียวว่าบุคคลนั้นเป็นคนชาติของตน จะต้องถูกผูกพันที่จะเสนอคดีดังกล่าวไปยังเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจด้วยความมุ่งประสงค์เพื่อฟ้องร้องดำเนินคดีโดยไม่ชักช้าเกินควร ตามการร้องขอของรัฐภาคีที่ขอให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดน เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดังกล่าวจะต้องวินิจฉัยและดำเนินการต่างๆ ในลักษณะเดียวกับคดีความผิดที่มีลักษณะร้ายแรงอื่นใดตามกฎหมายภายในของรัฐภาคีนั้น รัฐภาคีที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมมือซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะในด้านวิธีพิจารณาและพยานหลักฐานเพื่อประกันสิทธิภาพการฟ้องร้องดำเนินคดี ดังกล่าว

๑๑. ในกรณีที่กฎหมายภายในให้รัฐภาคีส่งผู้ร้ายข้ามแดนหรือส่งตัวคนชาติของตนได้ภายใต้เงื่อนไขเฉพาะว่าบุคคลนั้นจะถูกส่งตัวกลับมายังรัฐภาคี เพื่อรับโทษที่กำหนดโดยผลของการพิจารณาคดีหรือการดำเนินการต่างๆ ซึ่งได้มีการขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนหรือส่งตัวบุคคลนั้น และรัฐภาคีนั้นกับรัฐภาคีที่ร้องขอให้ส่งตัวบุคคลเป็นผู้ร้ายข้ามแดนเห็นชอบกับทางเลือกนี้และข้อตกลง

อื่นที่ทั้งสองฝ่ายอาจเห็นว่าเหมาะสม การส่งผู้ร้ายข้ามแดนหรือการส่งตัวโดยมีเงื่อนไขดังกล่าว จะต้องถือว่าเพียงพอที่จะปลดพันธกรณีตามที่ระบุไว้ในวรรค ๑๐ ของข้อนี้

๑๒. ถ้าการส่งผู้ร้ายข้ามแดนซึ่งมุ่งประสงค์ในการดำเนินการตามคำพิพากษาได้ถูกปฏิเสธเพราะบุคคลที่ได้รับการร้องขอนั้นเป็นพลเมืองของรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอ รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอจะต้องพิจารณาบังคับให้เป็นไปตามโทษซึ่งได้กำหนดตามกฎหมายภายในของรัฐภาคีที่ร้องขอ หรือพิจารณาบังคับโทษส่วนที่เหลือ ถ้ากฎหมายภายในของตนอนุญาตและโดยสอดคล้องกับข้อกำหนดของกฎหมายดังกล่าวเมื่อมีการยื่นคำขอจากรัฐผู้ร้องขอ

๑๓. ผู้ใดซึ่งถูกดำเนินการอันเกี่ยวข้องกับความคิดที่ข้อนี้ใช้บังคับ จะต้องได้รับการประกันการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมในทุกขั้นตอนของการดำเนินการ รวมทั้งสิทธิและการประกันที่พึงตามที่กำหนดไว้โดยกฎหมายภายในของรัฐภาคีที่บุคคลดังกล่าวอยู่ในดินแดน

๑๔. ไม่มีสิ่งใดในอนุสัญญานี้ที่จะตีความว่าเป็นการกำหนดพันธกรณีที่จะส่งผู้ร้ายข้ามแดน หากรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขามีเหตุผลเพียงพอที่จะเชื่อว่า การร้องขอได้ทำขึ้นเพื่อความมุ่งประสงค์ในการฟ้องร้องดำเนินคดีหรือการลงโทษบุคคลเพราะเหตุแห่งเชื้อชาติ ศาสนา สัญชาติ แหล่งกำเนิดเผ่าพันธุ์ หรือความคิดเห็นทางการเมืองของบุคคลนั้น หรือการปฏิบัติตามการร้องขอนั้นจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสถานะของบุคคลผู้นั้นด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังที่ได้กล่าวข้างต้น

๑๕. รัฐภาคีไม่อาจปฏิเสธการร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนด้วยเหตุผลเพียงประการเดียวว่าความคิดนั้นถูกพิจารณาว่าเกี่ยวข้องกับเรื่องการเงินด้วย

๑๖. ก่อนการปฏิเสธการส่งผู้ร้ายข้ามแดน รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอจะต้องหารือกับรัฐภาคีที่ร้องขอตามความเหมาะสมเพื่อจัดให้รัฐภาคีที่ร้องขามีโอกาสเพียงพอที่จะเสนอความคิดเห็นของตนและจัดหาข้อสนเทศที่เกี่ยวข้องกับข้อกล่าวหาของตน

๑๗. รัฐภาคีจะต้องพยายามจัดทำความตกลงหรือข้อตกลงทวิภาคีและพหุภาคีเพื่อดำเนินการหรือเพิ่มพูนประสิทธิผลในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ข้อ ๑๓

การโอนตัวนักโทษ

รัฐภาคีอาจพิจารณาเข้าร่วมความตกลงหรือข้อตกลงทวิภาคีหรือพหุภาคีว่าด้วยการโอนตัวไปยังดินแดนของตน ซึ่งบุคคลที่ถูกพิพากษาหรือปราศจากเสรีภาพในรูปแบบอื่น สำหรับความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึงเพื่อที่บุคคลเหล่านั้นอาจรับโทษทั้งหมด ณ ดินแดนของตน

ข้อ ๑๔

ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกัน

๑. รัฐภาคีจะต้องจัดให้มีมาตรการความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันที่ครอบคลุมกว้างที่สุดในการสืบสวนสอบสวน การฟ้องร้องดำเนินคดีและการดำเนินการต่างๆ ทางศาลที่เกี่ยวข้องกับความผิดภายใต้อนุสัญญานี้ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑ และจะต้องให้ความช่วยเหลือต่างตอบแทนแก่กันในการทำนองเดียวกัน เมื่อรัฐภาคีที่ร้องขอมีเหตุอันสมควรสงสัยว่าความผิดตามที่อ้างถึงในข้อ ๑ วรรค ๑ (ก) หรือ (ข) มีลักษณะข้ามชาติ รวมทั้งผู้เสียหายและพยานทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรม เครื่องมือเครื่องใช้อื่น หรือหลักฐานแห่งการกระทำ ความผิดดังกล่าวอยู่ในรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอและความผิดนั้นเกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

๒. รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอจะต้องจัดให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันในขอบเขตที่กว้างที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ภายใต้กฎหมาย สนธิสัญญา ความตกลง และข้อตกลงที่เกี่ยวข้องของรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอในเรื่องเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวน การฟ้องร้องดำเนินคดี และการดำเนินการต่างๆ ทางศาลที่เกี่ยวข้องกับความผิดอาญาซึ่งนิติบุคคลอาจต้องรับผิดชอบข้อ ๑๐ ของอนุสัญญานี้ในรัฐภาคีที่ร้องขอ

๓. ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันซึ่งจะมีตามข้อนี้ อาจได้รับการร้องขอเพื่อความมุ่งประสงค์ใด ๆ ดังต่อไปนี้

- (ก) การรวบรวมพยานหลักฐานหรือการสอบปากคำบุคคล
- (ข) การส่งเอกสารของศาล
- (ค) การค้นและยึด และการอายัด
- (ง) การตรวจวัตถุและสถานที่
- (จ) การให้ข้อมูล สิ่งที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานได้และความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

(ฉ) การให้เอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งหลักฐานของรัฐบาลหลักฐานทางธนาคาร หลักฐานทางการเงิน หลักฐานของบริษัทหรือธุรกิจ ทั้งที่เป็นต้นฉบับหรือสำเนาที่ได้รับรองแล้ว

(ช) การระบุหรือสืบให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินได้จากการกระทำอาชญากรรม ทรัพย์สินเครื่องมือเครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นๆ เพื่อความมุ่งประสงค์ในการใช้เป็นพยานหลักฐาน

(ซ) การอำนวยความสะดวกในการปรากฏตัวโดยสมัครใจของบุคคลในรัฐภาคีที่ร้องขอ

(ฅ) ความช่วยเหลืออื่นใดที่ไม่ขัดกับกฎหมายภายในของรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอ

๔. โดยไม่กระทบต่อกฎหมายภายใน เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของรัฐภาคีหนึ่ง อาจส่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทางอาญาให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในอีกรัฐภาคีหนึ่ง โดยไม่ต้องมีคำร้องขอก่อน เมื่อรัฐภาคีผู้ส่งเชื่อว่าข้อมูลเหล่านั้นสามารถช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการหรือการสรุปการสอบสวนและการดำเนินการต่าง ๆ ทางอาญาได้สำเร็จหรือสามารถส่งผลให้มีคำร้องขอที่จัดทำโดยรัฐภาคีผู้รับข้อมูลตามอนุสัญญา

๕. การส่งข้อมูลตามวรรค ๔ ของข้อนี้ จะไม่กระทบต่อการสอบสวนและการดำเนินการต่าง ๆ ทางอาญาในรัฐของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจผู้จัดให้ซึ่งข้อมูล เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจซึ่งรับข้อมูลจะต้องปฏิบัติตามคำร้องขอให้ข้อมูลดังกล่าวเป็นความลับ แม้ว่าเป็นการชั่วคราว หรือตามข้อจำกัดในการใช้ข้อมูลนั้น อย่างไรก็ตามกรณีนี้จะต้องไม่ห้ามรัฐภาคีผู้รับข้อมูลในการเปิดเผยในการดำเนินคดีซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อจำเลยในกรณีดังกล่าวรัฐภาคีผู้รับข้อมูลจะต้องแจ้งรัฐภาคีผู้ส่งก่อนการเปิดเผย และหากได้รับการร้องขอจะต้องหารือกับรัฐภาคีผู้ส่งในกรณีไม่ปกติ ซึ่งการแจ้งล่วงหน้าไม่อาจกระทำได้ รัฐภาคีผู้รับจะต้องแจ้งรัฐภาคีผู้ส่งถึงการเปิดเผยนั้น โดยไม่ชักช้า

๖. บทบัญญัติของข้อนี้จะไม่กระทบต่อพันธกรณีภายใต้สนธิสัญญาอื่นใด ทั้งในลักษณะทวิภาคีหรือพหุภาคีที่กำหนดให้มีหรือจะกำหนดให้มีความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันในคดีอาญา ไม่ว่าทั้งหมดหรือในบางส่วน

๗. วรรค ๕ ถึง ๒๕ ของข้อนี้จะต้องนำมาใช้บังคับกับการร้องขอซึ่งได้กระทำตามข้อนี้ หากรัฐภาคีที่เกี่ยวข้องมิได้ผูกพันกันโดยสนธิสัญญาเกี่ยวกับความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกัน แต่รัฐภาคีเหล่านี้ผูกพันกันโดยสนธิสัญญาดังกล่าว ให้นำบทบัญญัติในเรื่องดังกล่าวของสนธิสัญญานั้นมาใช้บังคับ เว้นแต่รัฐภาคีตกลงกันที่จะนำวรรค ๕ ถึง ๒๕ ของข้อนี้มาใช้บังคับแทน ทั้งนี้จะส่งเสริมอย่างแข็งขันให้รัฐภาคีนำวรรคต่าง ๆ เหล่านี้มาใช้บังคับหากจะช่วยให้ความร่วมมือ

๘. รัฐภาคีจะต้องไม่ปฏิเสธที่จะให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันตามข้อนี้ โดยอ้างว่าเป็นการรักษาความลับทางราชการ

๙. รัฐภาคีอาจปฏิเสธที่จะให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันตามข้อนี้ด้วย เหตุที่การกระทำความผิดดังกล่าวไม่เป็นความผิดตามกฎหมายของทั้งสองประเทศ อย่างไรก็ตามในกรณี que เห็นสมควรรัฐภาคีผู้ได้รับการร้องขออาจให้ความช่วยเหลือภายในขอบเขตซึ่งตัดลิตตามดุลพินิจของรัฐภาคีนั้น โดยไม่ต้องคำนึงว่าการกระทำความผิดเป็นความผิดตามกฎหมายภายในของรัฐผู้ได้รับการร้องขอหรือไม่

๑๐. บุคคลผู้ถูกควบคุมตัวอยู่หรือกำลังรับโทษตามคำพิพากษาในดินแดนของรัฐภาคีหนึ่งรัฐภาคีอีกรัฐหนึ่งได้ร้องขอให้ปรากฏตัวในรัฐนั้นเพื่อความมุ่งประสงค์ในการระบุตัวบุคคล การเบิกความหรือให้ความช่วยเหลือในการได้มาซึ่งพยานหลักฐานสำหรับการสืบสวนสอบสวน การฟ้องร้องดำเนินคดี หรือการดำเนินการต่าง ๆ ทางศาลที่เกี่ยวกับความผิดที่อนุสัญญาี้ครอบคลุมถึง อาจถูกโอนตัวไปได้ หากเป็นไปตามเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(ก) บุคคลนั้นได้ให้ความยินยอมโดยรู้ข้อเท็จจริงและโดยสมัครใจ

(ข) เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของรัฐภาคีทั้งสองฝ่ายตกลงกันภายใต้เงื่อนไขตามที่รัฐภาคีเหล่านั้นอาจเห็นสมควร

๑๑. เพื่อความมุ่งประสงค์ของวรรค ๑๐ ของข้อนี้

(ก) รัฐภาคีซึ่งบุคคลนั้นถูกโอนตัวไปจะต้องมีอำนาจและพันธกรณีที่จะต้องคุมตัวบุคคลที่ถูกโอนตัวมาเว้นแต่ได้รับการร้องขอ หรือได้รับมอบอำนาจเป็นอย่างอื่นจากรัฐภาคีซึ่งโอนตัวบุคคลนั้นมา

(ข) รัฐภาคีซึ่งรับโอนตัวบุคคลดังกล่าวจะต้องปฏิบัติตามพันธกรณีของตนโดยไม่ชักช้าเพื่อส่งตัวบุคคลนั้นคืนไปให้อยู่ในการคุมตัวของรัฐภาคีซึ่งโอนตัวบุคคลนั้นมาตามที่ได้ตกลงกันไว้ก่อนแล้ว หรือตามที่ตกลงกันเป็นอย่างอื่น โดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของรัฐภาคีทั้งสองเว้นแต่จะตกลงกันเป็นอย่างอื่น โดยหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบของรัฐภาคีทั้งสองฝ่าย

(ค) รัฐภาคีซึ่งรับโอนตัวบุคคลนั้นจะต้องไม่กำหนดให้รัฐภาคีที่โอนตัวบุคคลนั้นมาต้องเริ่มกระบวนการส่งผู้ร้ายข้ามแดนเพื่อการส่งคืนตัวบุคคลนั้น

(ง) บุคคลผู้ถูกโอนตัวจะต้องได้รับการนับโทษเพื่อการรับโทษตามคำพิพากษาในรัฐที่โอนตัวบุคคลนั้นมา สำหรับระยะเวลาที่ถูกคุมตัวในรัฐภาคีซึ่งเขาถูกโอนตัวไป

๑๒. เว้นแต่รัฐภาคีซึ่งส่งตัวบุคคลดังกล่าวตามวรรค ๑๐ และ ๑๑ จะตกลงด้วย บุคคลนั้นไม่ว่าจะถือสัญชาติใด จะต้องไม่ถูกฟ้องร้อง กักขัง ลงโทษ หรือถูกจำกัดเสรีภาพส่วนบุคคลในดินแดนของรัฐซึ่งรับตัวบุคคลนั้นในเรื่องที่เกี่ยวกับการกระทำ การละเว้นการกระทำหรือคำพิพากษาลงโทษที่มีก่อนการเดินทางออกจากดินแดนของรัฐที่ส่งตัวบุคคลนั้น

๑๓. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องกำหนดหน่วยงานกลางซึ่งจะต้องมีความรับผิดชอบและอำนาจที่จะรับคำร้องขอความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกัน และที่จะปฏิบัติตามคำร้องขอเหล่านั้นหรือส่งคำร้องขอเหล่านั้นให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเพื่อดำเนินการ หากรัฐภาคีมีดินแดนหรือเขตการปกครองพิเศษที่มีระบบของการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันแยกต่างหาก รัฐภาคีนั้นอาจกำหนดให้มีหน่วยงานกลางต่างหากโดยให้มีเจ้าหน้าที่เช่นเดียวกันกับดังกล่าวข้างต้นสำหรับดินแดนหรือเขตการปกครองนั้น หน่วยงานกลางจะประกันการดำเนินการหรือการจัดส่งคำร้องขอที่ได้รับอย่างรวดเร็วและเหมาะสม ในกรณีที่หน่วยงานกลางส่งคำร้องขอไปยังเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเพื่อดำเนินการ หน่วยงานกลางจะต้องเร่งรัดให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการตามคำร้องขออย่างรวดเร็วและเหมาะสม เลขานุการสหประชาชาติจะต้องได้รับแจ้งเกี่ยวกับหน่วยงานกลางที่กำหนดขึ้นเพื่อการนี้ เมื่อรัฐภาคีแต่ละรัฐได้มอบสัตยาบัน สารยอมรับ หรือสารให้ความเห็นชอบหรือภาคยานุวัติสาร คำร้องขอความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกัน และการสื่อสารใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับคำร้องขอนั้น จะต้องถูกส่งต่อหน่วยงานกลางที่กำหนดโดยรัฐภาคี ข้อกำหนดนี้จะต้องไม่กระทบต่อสิทธิของรัฐภาคีใดที่กำหนดว่า คำร้องขอและการสื่อสารที่มาถึงตนให้ดำเนินโดยผ่านช่องทางทางการทูต และในกรณีเร่งด่วนและเมื่อรัฐภาคีเห็นพ้องโดยผ่านช่องทางขององค์การตำรวจสากลถ้าเป็นไปได้

๑๔. คำร้องขอจะต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร หรือในกรณีที่เป็นไปได้ โดยวิธีการอื่นใดที่จะสามารถผลิตเป็นหลักฐานลายลักษณ์อักษรได้ ในภาษาที่รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอยอมรับ ภายใต้เงื่อนไขที่รัฐภาคีนั้นสามารถรับรองความถูกต้องได้ ภาษาใดภาษาหนึ่งหรือหลายภาษา ซึ่งรัฐภาคีแต่ละรัฐให้การยอมรับนั้นจะต้องแจ้งให้เลขานุการสหประชาชาติทราบในเวลาที่ยอมรับนั้นมอบสัตยาบันสาร สารยอมรับ หรือสารให้ความเห็นชอบ หรือภาคยานุวัติสารของอนุสัญญาฯ นี้ ในกรณีเร่งด่วนและเมื่อรัฐภาคีได้เห็นพ้องกัน การร้องขออาจกระทำได้ด้วยวาจา แต่จะต้องยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรในภายหลัง

๑๕. คำร้องขอความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันจะต้องประกอบด้วย

(ก) การระบุให้ทราบถึงสถานะของหน่วยงานที่ทำคำร้องขอ

(ข) สารระสำคัญและลักษณะของการสืบสวนสอบสวน การฟ้องร้องดำเนินคดีหรือการดำเนินการต่าง ๆ ทางศาลซึ่งเกี่ยวข้องกับคำร้องขอ รวมทั้งชื่อและหน้าที่ของหน่วยงานที่ดำเนินการสืบสวนสอบสวนฟ้องร้องดำเนินคดี หรือดำเนินการต่าง ๆ ทางศาลดังกล่าว

(ค) สรุปข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง เว้นแต่กรณีเป็นคำร้องขอโดยมีความมุ่งประสงค์เพื่อการจัดส่งเอกสารทางศาล

(ง) การอธิบายลักษณะของความช่วยเหลือที่ร้องขอและรายละเอียดของขั้นตอนเฉพาะ ซึ่งรัฐภาคีที่ร้องขอปรารถนาให้ได้รับการปฏิบัติตาม

(จ) รูปพรรณสัณฐาน สถานที่อยู่และสัญชาติของบุคคลที่เกี่ยวข้องในกรณีที่จะหาได้

(ฉ) ความมุ่งประสงค์ที่ขอพยานหลักฐาน ข้อมูล หรือขอให้มีการดำเนินการ

๑๖. รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขออาจขอข้อมูลเพิ่มเติมเมื่อข้อมูลเพิ่มเติมนั้นจำเป็นสำหรับการปฏิบัติตามคำร้องขอตามกฎหมายภายในของตน หรือเมื่อข้อมูลเพิ่มเติมนั้นสามารถช่วยให้มีการปฏิบัติตามดังกล่าว

๑๗. การปฏิบัติตามคำร้องขอจะต้องสอดคล้องกับกฎหมายภายในของรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอและเท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมายภายในของรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอ และหากเป็นไปได้ให้สอดคล้องกับขั้นตอนที่กำหนดไว้ในคำร้องขอนั้น

๑๘. เมื่อใดก็ตามที่เป็นไปได้และสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของกฎหมายภายในเมื่อบุคคลอยู่ในดินแดนของรัฐภาคีรัฐหนึ่ง และจะต้องให้ปากคำในฐานะพยานหรือผู้เชี่ยวชาญของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจด้านคดีของรัฐภาคีอีกรัฐหนึ่งด้วยคำขอของอีกฝ่ายหนึ่ง รัฐภาคีแรกอาจอนุญาตให้การให้ปากคำนั้นกระทำโดยการประชุมด้วย วิดีทัศน์ หากเป็นกรณีที่บุคคลนั้นไม่สามารถหรือไม่ปรารถนาที่จะปรากฏตัวในดินแดนของรัฐภาคี ผู้ร้องขอและรัฐภาคีอาจตกลงกันว่าการให้ปากคำจะดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจด้านคดีของรัฐภาคี ผู้ร้องขอและเข้าร่วมรับฟังโดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจด้านคดีของรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอ

๑๙. รัฐภาคีที่ร้องขอจะต้องไม่จัดส่งหรือใช้ข้อมูลหรือพยานหลักฐานที่ได้รับจากรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอเพื่อการสืบสวนสอบสวนการฟ้องร้องดำเนินคดี หรือการดำเนินการต่าง ๆ ทางศาล นอกเหนือไปจากที่ได้ระบุไว้ในคำร้องขอโดยปราศจากความยินยอมล่วงหน้าของรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอ ไม่มีข้อความใดในวรรคนี้ จะห้ามมิให้รัฐภาคีที่ร้องขอเปิดเผยข้อมูลหรือหลักฐานที่จะลบเลือนความผิดให้แก่จำเลยในการพิจารณาคดีในศาล ในกรณีหลังนี้ รัฐภาคีที่ร้องขอจะต้องแจ้งให้รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอทราบก่อนการเปิดเผยและหากได้รับการร้องขอจะปรึกษา

กับรัฐภาคีผู้รับคำร้องขอก่อน เว้นแต่การแจ้งล่วงหน้าดังกล่าวไม่อาจกระทำได้รัฐภาคีที่ร้องขอ จะต้องแจ้งให้รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอทราบเกี่ยวกับการเปิดเผยโดยไม่ชักช้า

๒๐. รัฐภาคีที่ร้องขออาจกำหนดให้รัฐภาคีผู้ได้รับการคำร้องขอรักษาข้อเท็จจริงและสาระของคำร้องขอเป็นความลับ เว้นแต่เท่าที่จำเป็นที่จะดำเนินการตามคำร้องขอนั้น หากรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอไม่สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดในการรักษาความลับนั้น จะต้องแจ้งให้รัฐภาคีที่ร้องขอทราบทันที

๒๑. ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันอาจถูกปฏิเสธ เมื่อ

(ก) การร้องขอมิได้กระทำโดยสอดคล้องกับบทบัญญัติของข้อนี้

(ข) รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอพิจารณาเห็นว่า การปฏิบัติตามคำร้องขอนั้นน่าจะกระทบต่ออธิปไตย ความมั่นคง ความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือผลประโยชน์อันจำเป็นยิ่งอื่น ๆ ของตน

(ค) กฎหมายภายในของรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอห้ามหน่วยงานของตนมิให้ปฏิบัติในสิ่งที่ได้มีการร้องขอในความผิดที่คล้ายคลึงกันนั้น หากความผิดดังกล่าวอยู่ในการสืบสวนสอบสวน การฟ้องร้องดำเนินคดีหรือดำเนินการต่าง ๆ ทางศาลภายใต้เขตอำนาจของตน

(ง) การปฏิบัติตามคำขอขัดต่อระบบกฎหมายของรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอ เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกัน

๒๒. รัฐภาคีไม่อาจปฏิเสธที่จะให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันด้วยเหตุผลเพียงอย่างเดียวว่าการกระทำความคิดนั้นถือได้ว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องทางการเงิน

๒๓. จะต้องให้เหตุผลของการปฏิเสธความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันใด ๆ

๒๔. รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอจะต้องปฏิบัติตามคำร้องขอความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกัน โดยเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และจะต้องคำนึงถึงกำหนดเวลาที่เสนอแนะ โดยรัฐภาคีที่ร้องขอให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้และที่ตามเหตุผลซึ่งได้ให้ไว้ในคำร้องขอ รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอจะสนองตอบต่อคำร้องขอที่เหมาะสมของรัฐภาคีที่ร้องขอเกี่ยวกับความคืบหน้าในการปฏิบัติตามคำร้องขอ รัฐภาคีที่ร้องขอจะต้องให้รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอทราบทันทีเมื่อไม่ต้องการความช่วยเหลือที่ร้องขออีกต่อไป

๒๕. รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขออาจเลื่อนความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกัน โดยเหตุที่ว่าความช่วยเหลือดังกล่าวแทรกแซง การสืบสวนสอบสวน การฟ้องร้องดำเนินคดี หรือการดำเนินการต่าง ๆ ทางศาลที่กำลังดำเนินอยู่

๒๖. ก่อนที่จะปฏิเสธคำร้องขอตามวรรค ๒๑ ของข้อนี้หรือเลื่อนการปฏิบัติคำร้องขอตามวรรค ๒๕ ของข้อนี้ รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอจะต้องปรึกษากับรัฐภาคีที่ร้องขอเพื่อตัดสินใจว่าความช่วยเหลือดังกล่าวจะยังคงสามารถจัดให้ได้หรือไม่ ภายใต้ข้อกำหนดและเงื่อนไขที่รัฐภาคีได้รับการร้องขอพิจารณาว่าจำเป็น หากรัฐภาคีที่ร้องขอยอมรับความช่วยเหลือภายใต้ข้อกำหนดและเงื่อนไขเหล่านั้นได้ รัฐภาคีที่ร้องขอจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดและเงื่อนไขนั้น

๒๗. โดยไม่กระทบต่อการบังคับใช้วรรค ๑๒ ของข้อนี้ พยาน ผู้ชำนาญการ หรือบุคคลอื่นใด ผู้ซึ่งยินยอมตามคำร้องขอของรัฐภาคีที่ร้องขอที่จะเบิกความในการดำเนินคดี หรือยินยอมที่จะช่วยเหลือในการสืบสวนสอบสวน การฟ้องร้องดำเนินคดีหรือการดำเนินการต่าง ๆ ทางศาลในดินแดนของรัฐภาคีที่ร้องขอ ไม่อาจถูกฟ้องร้อง กักขัง ลงโทษ หรือถูกจำกัดเสรีภาพส่วนบุคคลในดินแดนของรัฐภาคีที่ร้องขอในเรื่องที่เกี่ยวกับการกระทำ การละเว้นการกระทำ หรือคำพิพากษาลงโทษซึ่งมีก่อนการเดินทางของบุคคลนั้นออกจากดินแดนของรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอ อนึ่ง การให้ความคุ้มครองแก่บุคคลเหล่านั้นจะสิ้นสุดลงเมื่อพยานผู้ชำนาญการ หรือบุคคลอื่น เช่นว่านั้นยังคงอยู่ในดินแดนของรัฐภาคีที่ร้องขอต่อโดยสมัครใจเป็นเวลา ๑๕ วันติดต่อกัน หรือระยะเวลาอื่นตามที่รัฐภาคีตกลงกันนับแต่วันที่ผู้นั้นได้รับแจ้งอย่างเป็นทางการแล้วว่าหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมไม่ต้องการให้บุคคลนั้นปรากฏตัวอีกต่อไป หรือจะสิ้นสุดเช่นกันเมื่อพยานผู้ชำนาญการ หรือบุคคลอื่นใด เช่นว่านั้นเดินทางกลับเข้ามาอีกโดยสมัครใจหลังจากได้เดินทางออกนอกดินแดนของรัฐภาคีที่ร้องขอแล้ว

๒๘. ค่าใช้จ่ายปกติในการดำเนินการตามคำร้องขอนั้นจะต้องตกอยู่กับรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอ เว้นแต่บรรดารัฐภาคีที่เกี่ยวข้องได้ตกลงกันเป็นอย่างอื่น หากมีค่าใช้จ่ายซึ่งสูงมากหรือที่มีลักษณะพิเศษเป็นสิ่งจำเป็น หรือจะเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อการปฏิบัติตามคำร้องขอแล้ว รัฐภาคีจะต้องปรึกษากันเพื่อกำหนดข้อกำหนดและเงื่อนไขที่คำร้องขอจะได้รับการปฏิบัติตามและกำหนดลักษณะการรับภาระค่าใช้จ่าย

๒๙. รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอ

(ก) จะต้องจัดหาสำเนาของบันทึก เอกสาร หรือข้อสนเทศของราชการที่อยู่ในความครอบครองของตนให้แก่รัฐภาคีที่ร้องขอ ซึ่งตามกฎหมายภายในของตนสามารถเปิดเผยต่อสาธารณชนได้

(ข) อาจใช้ดุลพินิจในการจัดหาสำเนาของบันทึกเอกสาร หรือข้อสนเทศของราชการที่อยู่ในความครอบครองของตนให้แก่รัฐภาคีที่ร้องขอทั้งหมด หรือบางส่วน หรือภายใต้เงื่อนไขที่เห็นเหมาะสม ซึ่งตามกฎหมายภายในของตนไม่สามารถเปิดเผยต่อสาธารณชนได้

๑๐. รัฐภาคีจะต้องพิจารณาความเป็นไปได้ที่จะจัดทำความตกลง หรือข้อตกลงในลักษณะทวิภาคีหรือพหุภาคีตามที่อาจจำเป็นในอันที่จะบรรลุความมุ่งประสงค์ของข้อนี้ ให้ข้อนี้มีผลในทางปฏิบัติหรือส่งเสริมบทบาทผู้締ของข้อนี้

ข้อ ๑๙

การสืบสวนสอบสวนร่วม

รัฐภาคีจะพิจารณาทำความตกลงหรือข้อตกลงทวิภาคีหรือพหุภาคี ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องภายใต้การสืบสวนสอบสวน การฟ้องร้องดำเนินคดี หรือการดำเนินการต่าง ๆ ทางศาลในรัฐภาคีหนึ่งรัฐหรือมากกว่า เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจที่เกี่ยวข้องอาจจัดตั้งหน่วยสืบสวนสอบสวนร่วมขึ้นในกรณีที่ไม่มีความตกลงหรือข้อตกลงดังกล่าว การสืบสวนสอบสวนร่วมอาจดำเนินการได้โดยความตกลงเป็นรายกรณี รัฐภาคีที่เกี่ยวข้องจะต้องทำให้แน่ใจว่าอธิปไตยของรัฐภาคีเจ้าของดินแดนซึ่งการสอบสวนสอบสวนร่วมดังกล่าวจะมีขึ้นจะได้รับความปลอดภัยอย่างเต็มที่

ข้อ ๒๐

เทคนิคการสืบสวนสอบสวนพิเศษ

๑. หากการกระทำได้ตามหลักการพื้นฐานของระบบกฎหมายภายใน รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องใช้มาตรการที่จำเป็นเพื่อให้มีการใช้อย่างเหมาะสมซึ่งการจัดส่งภายใต้การควบคุมภายในความเป็นไปได้และภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมายภายในของรัฐภาคีนั้น และเมื่อเห็นสมควรเพื่อให้มีการใช้เทคนิคการสืบสวนสอบสวนพิเศษอย่างอื่น เช่น การเฝ้าติดตามโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ หรือการเฝ้าติดตามในรูปแบบอื่น ๆ และการปฏิบัติกลับโดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของรัฐนั้นภายในดินแดนของตนเพื่อความมุ่งประสงค์ในการต่อต้านอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพก็ได้

๒. เพื่อความมุ่งประสงค์ในการสืบสวนสอบสวนความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง รัฐภาคีจะได้รับการส่งเสริมให้ทำความตกลงหรือข้อตกลงทวิภาคีหรือพหุภาคีที่เหมาะสมตามความจำเป็น เพื่อใช้เทคนิคการสืบสวนสอบสวนพิเศษเหล่านั้น ในบริบทของความร่วมมือในระดับระหว่างประเทศ จะต้องจัดทำและถือปฏิบัติตามความตกลงหรือข้อตกลงนั้น โดยสอดคล้องกับหลักการความเท่าเทียมกันของอธิปไตยแห่งรัฐอย่างเต็มที่ และจะต้องมีการดำเนินการอย่างเคร่งครัดตามข้อกำหนดของความตกลงหรือข้อตกลงเหล่านั้น

๓. ในกรณีที่ไม่มีความตกลงหรือการจัดการดังที่ระบุไว้ในวรรค ๒ ของข้อนี้ การตัดสินใจที่จะใช้เทคนิคการสืบสวนสอบสวนพิเศษดังกล่าวในระดับระหว่างประเทศจะต้องกระทำเป็นรายการกรณีไป และหากมีความจำเป็นอาจนำข้อตกลงและความเข้าใจระหว่างกันในเรื่องทางการเงินมาพิจารณาด้วย โดยคำนึงถึงเขตอำนาจของรัฐภาคีที่เกี่ยวข้อง

๔. การตัดสินใจที่จะใช้การจัดส่งภายใต้การควบคุมในระดับระหว่างประเทศอาจให้รวมถึงวิธีการ เช่น การสกัดและอนุญาตให้สิ่งของยังคงสภาพเดิม หรือมีการเคลื่อนย้ายหรือสับเปลี่ยนทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้ด้วยความยินยอมของรัฐภาคีที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๒๑

การโอนการดำเนินคดีอาญา

รัฐภาคีจะต้องพิจารณาความเป็นไปได้สำหรับการโอนการดำเนินคดีแก่กัน สำหรับการฟ้องคดีอาญาในความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง หากพิจารณาว่าการโอนเช่นว่านั้นจะเป็นเพื่อประโยชน์ของกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะในกรณีที่เกี่ยวข้องกับเขตอำนาจหลายเขต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความสำคัญแก่การฟ้องคดี

ข้อ ๒๒

การจัดทำทะเบียนประวัติทางอาชญากรรม

ภายใต้ข้อกำหนดและเพื่อความมุ่งประสงค์ที่เห็นว่าเหมาะสม รัฐภาคีแต่ละรัฐอาจรับเอามาตรการทางกฎหมายหรือมาตรการอื่นเช่นว่าเท่าที่จำเป็น เพื่อนำคำตัดสินว่ากระทำผิดที่เคยได้รับครั้งใด ๆ ในอีกรัฐหนึ่งของผู้กระทำผิดที่ถูกกล่าวหามาคำนึงถึงด้วย เพื่อความมุ่งประสงค์ในการใช้เป็นข้อสนเทศในการดำเนินคดีอาญาที่เกี่ยวข้องกับความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง

ข้อ ๒๓

การกำหนดให้การขัดขวางความยุติธรรมเป็นความผิดอาญา

รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องรับเอามาตรการทางกฎหมายหรืออื่น ๆ เท่าที่จำเป็นเพื่อกำหนดให้เป็นความผิดอาญา เมื่อกระทำโดยเจตนา ซึ่ง

(ก) การใช้กำลังทางกายภาพ การข่มขู่หรือการทำให้กลัว หรือการให้สัญญา ยื่นข้อเสนอหรือให้ประโยชน์ที่สมควรได้เพื่อจูงใจให้ให้การเท็จ หรือเพื่อแทรกแซงการให้การหรือ

การเสนอพยานหลักฐานในการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง

(ข) การใช้กำลังทางกายภาพ การข่มขู่ หรือการทำให้กลัวเพื่อแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในงานยุติธรรม หรือเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง ไม่มีข้อความใดในอนุวรรคนี้ที่จะทำเสื่อมสิทธิของรัฐภาคีที่จะมีกฎหมายคุ้มครองเจ้าหน้าที่ประเภทอื่นของรัฐ

ข้อ ๒๔

การคุ้มครองพยาน

๑. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องใช้มาตรการทั้งหลายที่เหมาะสมภายในวิถีทางของตนหรือให้ความคุ้มครองอย่างมีประสิทธิภาพแก่พยาน จากการแก้แค้นหรือข่มขู่ที่อาจเกิดขึ้นได้ในการดำเนินคดีซึ่งพยานผู้นั้นเป็นผู้ให้การที่เกี่ยวข้องกับความผิดที่ครอบคลุมภายใต้อนุสัญญา และแก่ญาติและบุคคลอื่นที่ใกล้ชิดกับพยานผู้นั้นตามความเหมาะสม

๒. มาตรการทั้งหลายที่อาจเป็นไปได้ตามวรรค ๑ ของข้อนี้ จะรวมถึงสิทธิ นอกจากนี้ประการอื่นแล้ว และโดยไม่ทำให้เสื่อมสิทธิของจำเลย รวมทั้งสิทธิที่พึงมีโดยชอบ

(ก) การกำหนดวิธีการให้ความคุ้มครองทางกายภาพแก่ตัวบุคคลเช่นว่า เช่นภายในขอบเขตที่จำเป็นและกระทำได้ การย้ายบุคคลเหล่านั้นไปอยู่ที่อื่น และเท่าที่เห็นจำเป็น การไม่เปิดเผยหรือจำกัดการเปิดเผยข้อสนเทศเกี่ยวกับรูปพรรณและที่อยู่ของบุคคลเช่นว่า

(ข) จัดให้มีกฎหมายทางพยานหลักฐานที่อนุญาตให้คำให้การของพยานสามารถกระทำได้ในลักษณะที่ทำให้แน่ใจว่าพยานได้รับความปลอดภัย เช่น อนุญาตให้เบิกความผ่านการใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสาร เช่น การติดต่อผ่านวิดีโอทัศน์ หรือวิธีการอื่นที่เพียงพอ

๓. รัฐภาคีจะต้องพิจารณาจัดทำความตกลงหรือข้อตกลงกับรัฐอื่นเพื่อย้ายบุคคลที่อ้างถึงในวรรคที่ ๑ ของข้อนี้ ไปอยู่ที่อื่น

๔. บทบัญญัติของข้อนี้จะนำไปใช้กับผู้เสียหายเท่าที่บุคคลเหล่านั้นต้องเป็นพยานด้วย

ข้อ ๒๕

การให้ความช่วยเหลือและการคุ้มครองผู้เสียหาย

๑. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องใช้มาตรการที่เหมาะสมภายในวิถีทางของตนที่จะให้ความช่วยเหลือและความคุ้มครองแก่ผู้เสียหายของการกระทำความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง โดยเฉพาะในกรณีที่มีการคุกคามที่จะแก่แค้นหรือข่มขู่

๒. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะกำหนดวิธีการที่เหมาะสมเพื่อให้สามารถเข้าถึงการใช้ค่าทดแทนและการกลับคืนสู่ฐานะเดิมแก่ผู้เสียหายของการกระทำความผิดที่ครอบคลุมภายใต้อนุสัญญานี้

๓. ภายใต้กฎหมายภายในของตน รัฐภาคีแต่ละรัฐจะทำความเห็นและความกังวลของผู้เสียหายได้รับการนำเสนอและพิจารณาในขั้นตอนที่เหมาะสมของการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำความผิดในลักษณะที่ไม่ทำให้เสื่อมสิทธิของจำเลย

ข้อ ๒๖

มาตรการที่จะขยายความร่วมมือกับหน่วยงานที่ใช้บังคับกฎหมาย

๑. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องใช้มาตรการที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมให้บุคคลผู้เข้าร่วมหรือที่ได้เข้าร่วมในกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

(ก) ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่หน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อความมุ่งประสงค์ในการสืบสวนและใช้เป็นพยานหลักฐานในเรื่องต่าง ๆ เช่น

๑. รูปพรรณ ลักษณะ องค์กรประกอบ โครงสร้าง ที่อยู่หรือกิจกรรมของกลุ่มอาชญากร ที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

๒. ความเกี่ยวข้อง รวมทั้งความเกี่ยวข้องในระดับระหว่างประเทศกับกลุ่มอาชญากรอื่นๆ ที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

๓. ความผิดต่างๆ ที่กลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรได้กระทำหรืออาจกระทำ

(ข) ให้ความช่วยเหลือตามข้อเท็จจริงอย่างเป็นรูปธรรมแก่หน่วยงานที่รับผิดชอบ ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อการคัดถอนทรัพยากรหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

๒. ในกรณีที่เหมาะสม รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องพิจารณาให้มีความเป็นไปได้ที่จะลดโทษบุคคลที่ถูกกล่าวหา ซึ่งให้ความร่วมมือที่สำคัญต่อการสืบสวนหรือการฟ้องต่อความผิดที่ครอบคลุมภายใต้อนุสัญญา

๓. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องพิจารณาให้มีความเป็นไปได้ที่จะให้ความคุ้มกันจากการฟ้องร้องคดีต่อบุคคลผู้ให้ความร่วมมือที่สำคัญต่อการสืบสวน หรือการฟ้องคดีต่อความผิดที่ครอบคลุมภายใต้อนุสัญญานี้ ตามหลักการพื้นฐานของกฎหมายภายใต้ของตน

๔. ความคุ้มครองบุคคลเช่นว่านั้นจะต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒๔ ของอนุสัญญานี้

๕. หากบุคคลที่อ้างถึงในวรรค ๑ ของข้อนี้ซึ่งถูกพบตัวในรัฐภาคีหนึ่งเป็นผู้ที่สามารถให้ความช่วยเหลือที่สำคัญแก่หน่วยงานที่รับผิดชอบของอีกรัฐภาคีหนึ่ง รัฐภาคีที่เกี่ยวข้องทั้งหลายอาจพิจารณาจัดทำความตกลงหรือข้อตกลงเกี่ยวกับการจัดให้รัฐภาคีอื่นมีการปฏิบัติที่เป็นไปตามที่ระบุในวรรค ๒ และ ๓ ของข้อบทนี้ ตามกฎหมายภายในของตน

ข้อ ๒๗

ความร่วมมือด้านการบังคับใช้กฎหมาย

๑. รัฐภาคีจะร่วมมือซึ่งกันและกันอย่างใกล้ชิด โดยสอดคล้องกับระบบกฎหมายและการปกครองภายในของตนเพื่อขยายประสิทธิผลของการดำเนินการใช้บังคับกฎหมายที่จะต่อสู้กับความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง รัฐภาคีแต่ละรัฐจะรับเอามาตรการที่มีประสิทธิภาพโดยเฉพาะ

(ก) เพื่อขยายและหากจำเป็น เพื่อจัดตั้งช่องทางของการติดต่อระหว่างหน่วยงานที่มีอำนาจ ตัวแทนและหน่วยงานให้บริการของตนเพื่ออำนวยความสะดวกให้มีการแลกเปลี่ยนปลอดภัยและรวดเร็วซึ่งสนเทศที่เกี่ยวข้องกับทุกแง่มุมของทุกความผิดที่ครอบคลุมภายใต้อนุสัญญานี้ รวมทั้งการเชื่อมโยงกับกิจกรรมที่เป็นความผิดอาญาอื่นๆ หากรัฐภาคีที่เกี่ยวข้องทั้งหลายเห็นว่าเหมาะสม

(ข) เพื่อร่วมมือกับรัฐภาคีอื่นในการดำเนินการสอบสวนที่เกี่ยวกับความผิดต่างๆ ที่ครอบคลุมภายใต้อนุสัญญานี้ในเรื่อง

๑. รูปพรรณ ที่อยู่ และกิจกรรมของบุคคลผู้ต้องสงสัยว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับ ความผิดเช่นว่า หรือที่อยู่ของบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง

๒. การเคลื่อนย้ายทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดอาชญากรรมหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเช่นว่า

๑. การเคลื่อนย้ายทรัพย์สิน อุปกรณ์ หรือเครื่องมือเครื่องใช้อื่นที่ได้ตั้งใจจะใช้ในการกระทำความผิดเช่นว่า

(ค) เพื่อให้สิ่งของหรือปริมาณของวัตถุที่จำเป็นเพื่อความมุ่งประสงค์ในการวิเคราะห์หรือการสืบสวนสอบสวน

(ง) เพื่ออำนวยความสะดวกในการประสานงานหรืออย่างมีประสิทธิภาพระหว่างหน่วยงานที่มีอำนาจตัวแทนและหน่วยงานให้บริการของรัฐภาคีเหล่านั้น และเพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนบุคลากรและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ รวมทั้งการส่งเจ้าหน้าที่ติดต่อประสานงานไปประจำการภายใต้ข้อบังคับของความตกลงทวิภาคีหรือข้อตกลงย่อยระหว่างรัฐภาคีที่เกี่ยวข้อง

(จ) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อสนเทศรัฐภาคีอื่นในเรื่องวิถีทางและวิธีการที่ใช้โดยกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร รวมทั้งในกรณีที่เกี่ยวข้อง เส้นทาง ยานพาหนะ และการใช้หลักการแสดงตัวปลอม เอกสารที่แก้ไขหรือปลอมแปลงหรือวิถีทางอื่นในการปกปิดกิจกรรมของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

(ฉ) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อสนเทศและระสานมาตรการด้านการปกครองและมาตรการอื่นที่ได้นำมาใช้ตามความเหมาะสมเพื่อความมุ่งประสงค์ของการชี้ความผิดที่อนุสัญญาครอบคลุมได้แต่เนิ่นๆ

๒. เพื่อที่จะทำให้มีผลต่ออนุสัญญานี้ รัฐภาคีจะพิจารณาจัดทำความตกลงหรือข้อตกลงแบบทวิภาคีหรือพหุภาคี ว่าด้วยความร่วมมือโดยตรงระหว่างหน่วยงานด้านการบังคับใช้กฎหมาย และหากความตกลงหรือข้อตกลงย่อยดังกล่าวมีอยู่แล้ว ก็ให้พิจารณาแก้ไขในกรณีที่ไม่มีความตกลงหรือข้อตกลงย่อยดังกล่าวระหว่างรัฐภาคีที่เกี่ยวข้อง รัฐภาคีดังกล่าวอาจพิจารณาให้อนุสัญญานี้เป็นพื้นฐานสำหรับความร่วมมือด้านการบังคับใช้กฎหมายระหว่างกันในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความผิดที่ครอบคลุมภายใต้อนุสัญญานี้ เมื่อใดที่เหมาะสมรัฐภาคีจะต้องใช้ประโยชน์จากความตกลงหรือข้อตกลงย่อยอย่างเต็มที่ รวมทั้งองค์กระระหว่างประเทศหรือองค์การระดับภูมิภาคด้วย เพื่อขยายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานด้านการบังคับใช้กฎหมายของตน

๓. รัฐภาคีจะต้องพยายามที่จะร่วมมือภายใต้วิถีทางของตนเพื่อตอบโต้กับอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรที่กระทำการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย

ข้อ ๒๘

การเก็บรวบรวม การแลกเปลี่ยน และการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ
เกี่ยวกับลักษณะของอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

๑. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องพิจารณาที่วิเคราะห์แนวโน้มของอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรในอาณาเขตของตน สภาว่าการที่อาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรปฏิบัติงานรวมทั้งกลุ่มสาขาอาชีพและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องโดยหรือกับประชาคมด้านวิทยาศาสตร์และวิชาการ

๒. รัฐภาคีจะต้องพิจารณาที่จะพัฒนาและแบ่งปันความชำนาญในเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับกิจกรรมของอาชญากรรมที่มีการจัดตั้งเป็นองค์กรซึ่งกันและกัน และผ่านองค์การระหว่างประเทศหรือองค์กรระดับภูมิภาคเพื่อความมุ่งประสงค์ดังกล่าว คำนิยาม มาตรการและระเบียบที่เป็นเช่นเดียวกันควรได้รับการพัฒนาและนำมาใช้ตามความเหมาะสม

๓. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องพิจารณาที่จะติดตามนโยบายและมาตรการที่ทำอยู่จริงของตนเพื่อต่อสู้กับอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรและทำการประเมินประสิทธิภาพและสมรรถภาพของตน

ข้อ ๒๙

ความช่วยเหลือด้านการฝึกอบรมและวิชาการ

๑. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องริเริ่มพัฒนา หรือปรับปรุงแผนงานฝึกอบรมเฉพาะด้านเท่าที่จำเป็นสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายรวมถึงพนักงานอัยการ ได้สวนคดีและเจ้าหน้าที่ศุลกากร และเจ้าหน้าที่อื่นๆ ผู้มีหน้าที่ในการป้องกัน สืบสวนและควบคุมความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง แผนงานฝึกอบรมดังกล่าวอาจรวมถึงการช่วยปฏิบัติงานและการแลกเปลี่ยนผู้ปฏิบัติงาน ภายในขอบเขตที่ทำได้ตามกฎหมายภายใน แผนงานฝึกอบรมดังกล่าวจะต้องเกี่ยวข้องโดยเฉพาะเรื่องดังต่อไปนี้

- (ก) วิธีการที่ใช้ในการป้องกัน สืบสวนและควบคุมความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง
- (ข) เส้นทางและเทคนิคที่ใช้โดยบุคคลผู้ต้องสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึงรวมถึงในรัฐผ่านแดนและมาตรการตอบโต้ที่เหมาะสม
- (ค) การเฝ้าระวังการเคลื่อนไหวกของสินค้าที่นำเข้าหรือส่งออกโดยผิดกฎหมาย

(ง) การสืบสวนและการเฝ้าระวังการเคลื่อนย้ายทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรม ทรัพย์สิน อุปกรณ์ หรือเครื่องใช้อื่น และวิธีการที่ใช้สำหรับการโน้มน้าวหรืออำพรางทรัพย์สินที่ได้จากอาชญากรรม ทรัพย์สิน อุปกรณ์ หรือเครื่องมือเครื่องใช้อื่นดังกล่าว รวมทั้งวิธีการที่ใช้ในการต่อต้านการฟอกเงินและอาชญากรรมทางการเงินอื่น

(จ) การรวบรวมพยานหลักฐาน

(ฉ) เทคนิคการควบคุมในเขตการค้าเสรีและเมืองท่าปลอดภาษี

(ช) เทคนิคและอุปกรณ์ในการบังคับใช้กฎหมายที่ทันสมัยรวมทั้งการเฝ้าติดตามโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ การจัดตั้งภายใต้การควบคุมและการปฏิบัติการลับ

(ซ) วิธีการที่ใช้ในการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรที่กระทำโดยการใช้อินเทอร์เน็ต เครื่องข่ายโทรคมนาคม หรือเทคโนโลยีทันสมัยในรูปแบบอื่น และ

(ณ) วิธีการที่ใช้ในการคุ้มครองผู้เสียหายและพยาน

๒. รัฐภาคีจะต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการวางแผนและการนำไปปฏิบัติ ซึ่งงานวิจัยและแผนงานฝึกอบรมที่จัดทำขึ้นเพื่อแลกเปลี่ยนความชำนาญในด้านที่อ้างถึงในวรรค ๑ ของข้อนี้ และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้นที่เหมาะสม จะต้องใช้ในกรณีที่เหมาะสมซึ่งการประชุมและการสัมมนาในระดับภูมิภาคและระดับระหว่างประเทศด้วย เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและเพื่อกระตุ้นให้มีการอภิปรายในปัญหาที่ห่วงใยร่วมกัน รวมทั้งปัญหาและความต้องการพิเศษของรัฐผ่านแดน

๓. รัฐภาคีจะส่งเสริมความช่วยเหลือด้านการฝึกอบรมและวิชาการที่จะอำนวยความสะดวกแก่การส่งผู้ร้ายข้ามแดน และความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกัน ความช่วยเหลือด้านฝึกอบรมและวิชาการดังกล่าวอาจถึงการฝึกอบรมด้านภาษา การช่วยปฏิบัติงานและการแลกเปลี่ยนระหว่างเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานหรือผู้ประสานงานกลางที่มีความรับผิดชอบเกี่ยวข้อง

๔. ในกรณีที่มีความตกลงหรือข้อตกลงในระดับทวิภาคีและพหุภาคีอยู่แล้ว รัฐภาคีจะต้องเสริมสร้างภายในขอบเขตที่จำเป็นซึ่งความพยายามที่จะให้มีกิจกรรมด้านการฝึกอบรมและการปฏิบัติการให้มากที่สุดภายในองค์การระดับภูมิภาคและระดับระหว่างประเทศและภายในความตกลงหรือข้อตกลงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในระดับทวิภาคีและพหุภาคี

ข้อ ๓๐

มาตรการอื่น : การปฏิบัติตามอนุสัญญา

ผ่านการพัฒนาทางเศรษฐกิจและความช่วยเหลือทางวิชาการ

๑. รัฐภาคีจะต้องใช้มาตรการที่นำไปสู่การปฏิบัติตามอนุสัญญาฉบับนี้อย่างสูงเท่าที่จะเป็นไปได้ผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศโดยคำนึงถึงผลกระทบในทางลบของอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรต่อสังคมโดยรวม โดยเฉพาะต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

๒. รัฐภาคีจะให้ความพยายามอย่างเป็นรูปธรรมเท่าที่เป็นไปได้ และในการประสานงานซึ่งกันและกัน รวมทั้งองค์การระหว่างประเทศและองค์การระดับภูมิภาค

(ก) เพื่อเพิ่มความร่วมมือของตนในระดับต่างๆ กับประเทศกำลังพัฒนาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความสามารถของประเทศเหล่านั้น ที่จะป้องกันและต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

(ข) เพื่อเพิ่มความช่วยเหลือด้านการเงินและด้านวัตถุเพื่อสนับสนุนความพยายามของประเทศกำลังพัฒนาที่จะต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อช่วยเหลือประเทศเหล่านั้นในการปฏิบัติตามอนุสัญญาอย่างสัมฤทธิ์ผล

(ค) เพื่อจัดความช่วยเหลือด้านวิชาการให้แก่ประเทศกำลังพัฒนาและประเทศที่อยู่ระหว่างการเปลี่ยนผ่านทางด้านเศรษฐกิจ เพื่อช่วยเหลือประเทศเหล่านั้นในการตอบสนองความต้องการสำหรับการปฏิบัติตามอนุสัญญานี้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวรัฐภาคีจะต้องพยายามที่จะบริจาคโดยสมัครใจอย่างพอเพียงและสม่ำเสมอให้กับบัญชีที่ได้จัดไว้เฉพาะเพื่อความมุ่งประสงค์ในกลไกการจัดหาทุนขององค์การสหประชาชาติ รัฐภาคีอาจให้การพิจารณาเป็นพิเศษโดยสอดคล้องกับกฎหมายภายในและบทบัญญัติแห่งอนุสัญญานี้ที่จะบริจาคให้กับบัญชีดังกล่าวเป็นจำนวนร้อยละของเงิน หรือมูลค่าที่เทียบเท่าของทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรม หรือทรัพย์สินที่ยึดมาได้ตามบทบัญญัติของอนุสัญญานี้ด้วย

(ง) เพื่อส่งเสริมและเชิญชวนรัฐและสถาบันการเงินอื่น ตามที่เหมาะสมให้เข้าร่วมกับตนในความหมายตามข้อนี้ โดยเฉพาะด้วยการจัดให้มีแผนงานฝึกอบรมและอุปกรณ์ที่ทันสมัยแก่ประเทศกำลังพัฒนาให้มากขึ้น เพื่อที่จะช่วยเหลือประเทศเหล่านั้น ในการบรรลุถึงความมุ่งประสงค์ของอนุสัญญานี้

๒. เท่าที่จะเป็นไปได้ มาตรการเหล่านี้จะต้องไม่กระทบต่อข้อผูกพันด้านความช่วยเหลือต่างประเทศที่มีอยู่ หรือต่อข้อตกลงด้านความร่วมมือทางการเงินอื่นในระดับทวิภาคี ระดับภูมิภาค หรือระดับระหว่างประเทศ

๑. รัฐภาคีอาจจัดทำความตกลงหรือข้อตกลงทวิภาคีหรือพหุภาคีว่าด้วยเรื่องความช่วยเหลือด้านวัตถุและการจัดการ โดยคำนึงถึงข้อตกลงด้านการเงินที่จำเป็นสำหรับวิธีการของความร่วมมือระหว่างประเทศที่กำหนดไว้โดยอนุสัญญานี้เพื่อให้เกิดประโยชน์ประสิทธิผลและสำหรับการป้องกันการสืบสวนและการควบคุมอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

ข้อ ๑๑

การป้องกัน

๑. รัฐภาคีจะพยายามพัฒนาและประเมินผลโครงการระดับชาติ และจะพยายามจัดตั้งและส่งเสริมแนวปฏิบัติและนโยบายที่ดีที่สุด โดยมีเป้าหมายในการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

๒. รัฐภาคีจะพยายาม โดยสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของกฎหมายในของคนที่จะลดโอกาสที่มีอยู่หรือที่จะมีในอนาคตสำหรับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรที่จะมีส่วนร่วมในตลาดการค้าที่ชอบด้วยกฎหมายด้วยทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมด้วยมาตรการนิติบัญญัติ มาตรการบริหารหรือมาตรการอื่นตามความเหมาะสม มาตรการเหล่านี้ควรจะมีดังนี้

(ก) การส่งเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานด้านการบังคับใช้กฎหมายหรืออัยการ และกับกิจการเอกชนที่เกี่ยวข้องรวมทั้งภาคอุตสาหกรรม

(ข) การส่งเสริมการพัฒนามาตรฐานและกระบวนการที่กำหนดขึ้น เพื่อพิทักษ์ความซื่อสัตย์สุจริตของกิจการของรัฐและกิจการเอกชนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประมวลกฎหมายประพฤติปฏิบัติสำหรับวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสำหรับทนายความ เจ้าหน้าที่รับรองเอกสาร ที่ปรึกษาด้านภาษีอากรและนักบัญชี

(ค) การป้องกันการใช้โยมิชอบของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรซึ่งกระบวนการประกวดราคาที่ตั้งโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ และซึ่งเงินอุดหนุนและการอนุญาตที่อนุมัติโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อกิจกรรมด้านการพาณิชย์

(ง) การป้องกันการใช้โดยมิชอบซึ่งนิติบุคคล โดยกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร มาตรการดังกล่าวนี้สามารถรวมถึง

๑. การจัดตั้งให้มีบันทึกสาธารณะของนิติบุคคลและบุคคลธรรมดาซึ่งเกี่ยวข้องในการจัดการและการลงทุนในนิติบุคคล

๒. การแนะนำความเป็นไปได้ในการกำหนดให้บุคคลซึ่งถูกพิพากษาว่ากระทำความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึงขาดคุณสมบัติโดยคำสั่งศาล หรือโดยวิธีการอื่นใดที่เหมาะสม จากการทำหน้าที่เป็นกรรมการของนิติบุคคลที่ก่อตั้งภายในเขตอำนาจของรัฐภาคีนั้นเป็นระยะเวลาตามสมควร

๓. การจัดตั้งให้มีบันทึกแห่งชาติของบุคคลซึ่งขาดคุณสมบัติจากการกระทำหน้าที่เป็นกรรมการของนิติบุคคลและ

๔. การแลกเปลี่ยนข้อสนเทศที่อยู่ในบันทึกที่อ้างถึงในอนุวรรค (๑) และ (๓) กับเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของรัฐภาคีอื่น

๒. รัฐภาคีจะพยายามส่งเสริมการกลับคืนสู่สังคมของบุคคลซึ่งถูกพิพากษาว่ากระทำความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง

๔. รัฐภาคีจะพยายามประเมินตราสารทางกฎหมายและแนวทางปฏิบัติด้านการบริหารที่มีอยู่และเกี่ยวข้องเป็นระยะ ด้วยจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจพบจุดอ่อนของกฎหมายและแนวทางปฏิบัตินั้นต่อการใช้ในทางมิชอบโดยกลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

๕. รัฐภาคีจะพยายามส่งเสริมความตระหนักรู้ของสาธารณะเกี่ยวกับการมีอยู่ สาเหตุ ความร้ายแรงและภัยคุกคามที่เกิดขึ้นของอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร อาจมีการเผยแพร่ข้อสนเทศในกรณีที่เหมาะสมผ่านสื่อมวลชน และข้อสนเทศนั้นจะต้องรวมถึงมาตรการที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและต่อต้านอาชญากรรมดังกล่าว

๖. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องแจ้งต่อเลขาธิการสหประชาชาติซึ่งชื่อและที่อยู่ของเจ้าหน้าที่ซึ่งสามารถช่วยรัฐภาคีอื่นในการพัฒนามาตรการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

๗. ในกรณีที่เหมาะสมรัฐภาคีจะต้องประสานงานซึ่งกันและกันและประสานงานกับองค์กรที่เกี่ยวข้องในระดับระหว่างประเทศและระดับภูมิภาค ในการส่งเสริมและการพัฒนามาตรการที่อ้างถึงในข้อนี้การประสานงานนี้รวมถึงการมีส่วนร่วมในโครงการระหว่างประเทศที่มีเป้าหมายในการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ตัวอย่างเช่น โดยการลดความรุนแรงของสถานการณ์ที่ทำให้กลุ่มซึ่งถูกละเลยทางสังคม อ่อนแอต่อการกระทำอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

ข้อ ๑๒

การประชุมของภาคีแห่งอนุสัญญา

๑. การประชุมของภาคีแห่งอนุสัญญาที่ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อปรับปรุงความสามารถของรัฐภาคีที่จะต่อสู้กับอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร และเพื่อส่งเสริมและทบทวนการปฏิบัติตามอนุสัญญานี้

๒. เลขาธิการสหประชาชาติจะต้องจัดให้มีการประชุมภาคีช้ากว่าหนึ่งปี หลังจากที่อนุสัญญานี้มีผลใช้บังคับ ที่ประชุมของภาคีจะรับรองข้อบังคับ วิธีการดำเนินการ และข้อบังคับที่ควบคุมกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในวรรค ๓ และ ๔ ของข้อนี้ (รวมถึงระเบียบเกี่ยวกับการชำระค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการดำเนินกิจกรรมเหล่านั้น)

๓. ที่ประชุมของภาคีจะต้องตกลงเห็นชอบด้วยกันเกี่ยวกับกลไกเพื่อบรรลุความมุ่งประสงค์ที่อ้างในวรรค ๑ ของข้อนี้ รวมทั้ง

(ก) อำนาจความสะดวกแก่กิจกรรมที่ทำโดยรัฐภาคีภายใต้ข้อ ๒๕, ๓๐ และ ๓๑ ของอนุสัญญานี้ รวมทั้งโดยส่งเสริมการระดมการบริจาคโดยสมัครใจ

(ข) อำนาจความสะดวกการแลกเปลี่ยนข้อสนเทศระหว่างรัฐภาคีในเรื่องรูปแบบและแนวโน้มของอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร และในเรื่องการปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จในการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

(ค) ร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศ องค์กรระดับภูมิภาคและองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้อง

(ง) ทบทวนการปฏิบัติตามอนุสัญญานี้เป็นระยะ

(จ) จัดทำข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงอนุสัญญานี้ และการปฏิบัติตามอนุสัญญา

๔. เพื่อความมุ่งประสงค์ในวรรค ๓ (ง) และ (จ) ของข้อนี้ที่ประชุมภาคีจะต้องได้ความรู้ที่จำเป็นเกี่ยวกับมาตรการที่รัฐภาคีใช้ในการปฏิบัติตามอนุสัญญานี้ และความยากลำบาก รัฐภาคีจะต้องเผชิญในการดำเนินการดังกล่าว โดยผ่านข้อสนเทศที่รัฐภาคีจัดให้ และโดยผ่านกลไกการทบทวนเพิ่มเติมที่อาจจัดตั้งขึ้น โดยที่ประชุมของภาคี

๕. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะจัดให้ที่ประชุมของภาคีซึ่งข้อสนเทศเกี่ยวกับโครงการ แผนงาน และการปฏิบัติของตน รวมทั้งมาตรการทางกฎหมายและทางบริหารเพื่อปฏิบัติตามอนุสัญญานี้ ตามที่ที่ประชุมของภาคีกำหนด

ข้อ ๓๓

ฝ่ายเลขานุการ

๑. เลขานุการสหประชาชาติจะต้องจัดให้มีบริการด้านเลขานุการที่จำเป็นแก่ที่ประชุมของภาคีแห่งอนุสัญญา

๒. ฝ่ายเลขานุการจะต้อง

(ก) ช่วยที่ประชุมของภาคีในการดำเนินกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๓๒ ของอนุสัญญานี้ และเตรียมการและจัดให้มีบริการที่จำเป็นสำหรับการประชุมของที่ประชุมของภาคี

(ข) เมื่อได้รับการร้องขอ ช่วยรัฐภาคีในการจัดซื้อสนเทศให้แก่ที่ประชุมของภาคีตามที่ได้คาดไว้ในข้อ ๓๒ วรรค ๕ ของอนุสัญญานี้ และ

(ค) ทำให้แน่ใจว่าจะมีการประสานงานที่จำเป็นกับฝ่ายเลขานุการขององค์การระหว่างประเทศและระดับภูมิภาคที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๓๔

การปฏิบัติตามอนุสัญญา

๑. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องใช้มาตรการที่จำเป็น รวมทั้งมาตรการทางกฎหมายและทางบริหารที่สอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของกฎหมายภายในของตน เพื่อประกันการปฏิบัติตามพันธกรณีของตนภายใต้อนุสัญญานี้

๒. จะต้องกำหนดความผิดตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๕, ๖, ๘ และ ๒๑ ของอนุสัญญานี้ไว้ในกฎหมายภายในของรัฐภาคีแต่ละรัฐ โดยมีต้องมีลักษณะข้ามชาติหรือความเกี่ยวข้องของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรตามที่ระบุไว้ในข้อ ๓ วรรค ๑ ของอนุสัญญานี้เว้นแต่ในกรณีแต่ในกรณีที่ข้อ ๕ ของอนุสัญญานี้กำหนดให้ต้องมีความเกี่ยวข้องของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

๓. รัฐภาคีแต่ละรัฐอาจรับเอามาตรการที่เคร่งครัดและรุนแรงกว่ามาตรการที่กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้เพื่อการป้องกันและต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

ข้อ ๓๕

การระงับข้อพิพาท

๑. รัฐภาคีจะต้องพยายามระงับข้อพิพาทที่เกี่ยวกับการตีความหรือการใช้บังคับอนุสัญญาฯ โดยการเจรจา

๒. ข้อพิพาทใดๆ ระหว่างรัฐภาคีสองรัฐหรือมากกว่าเกี่ยวกับการตีความหรือการใช้บังคับอนุสัญญาฯ ซึ่งไม่สามารถระงับได้โดยการเจรจาภายในระยะเวลาอันสมควร จะต้องส่งไปเพื่อการอนุญาโตตุลาการ ตามคำร้องขอของรัฐภาคีคู่พิพาทฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด หากพ้นระยะเวลาหกเดือนหลักจากวันที่มีคำร้องขอให้มีการอนุญาโตตุลาการ รัฐภาคีคู่พิพาทยังไม่สามารถตกลงกันได้ ในการจัดตั้งคณะอนุญาโตตุลาการ รัฐภาคีคู่พิพาทรัฐใดรัฐหนึ่งอาจส่งข้อพิพาทดังกล่าวต่อศาลยุติธรรมระหว่างประเทศโดยการร้องขอตามธรรมนูญของศาลนั้น

๓. ในเวลาที่มีการลงนาม การให้สัตยาบัน การยอมรับ หรือการเห็นชอบ หรือการภาคยานุวัติ อนุสัญญาฯ รัฐภาคีแต่ละรัฐอาจประกาศว่าไม่ถือว่าตนถูกผูกพันโดยวรรค ๒ ของข้อนี้ รัฐภาคีอื่นจะต้องไม่ถูกผูกพันโดยวรรค ๒ ของข้อนี้ในส่วนที่เกี่ยวกับรัฐภาคีที่ได้ทำข้อสงวนดังกล่าว

๔. รัฐภาคีใดที่ได้ทำข้อสงวนไว้ตามวรรค ๓ ของข้อนี้ อาจถอนข้อสงวนนั้นเมื่อใดก็ได้โดยแจ้งไปยังเลขาธิการสหประชาชาติ

ข้อ ๓๖

การลงนาม การให้สัตยาบัน การยอมรับ

การให้ความเห็นชอบและการภาคยานุวัติ

๑. อนุสัญญาฯ จะเปิดให้ทุกรัฐลงนามตั้งแต่วันที่ ๑๒ ถึง ๑๕ ธันวาคม ค.ศ. ๒๐๐๐ ที่เมืองปาเลอร์โม ประเทศอิตาลี และภายหลัง จากนั้นที่สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก จนถึงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ค.ศ. ๒๐๐๐

๒. อนุสัญญาฯ จะเปิดให้ลงนาม โดยองค์การการรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจระดับภูมิภาคด้วย โดยเงื่อนไขว่าจะต้องมีรัฐสมาชิกขององค์การนั้นอย่างน้อยหนึ่งรัฐได้ลงนามอนุสัญญาตามวรรค ๑ ของข้อนี้แล้ว

๓. อนุสัญญาฯ จะต้องได้รับให้สัตยาบัน การยอมรับ หรือการให้ความเห็นชอบ สัตยาบัน สารยอมรับ หรือสารให้ความเห็นชอบจะต้องมอบให้กับเลขาธิการสหประชาชาติ องค์การรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจระดับภูมิภาคอาจมอบสัตยาบันสาร สารยอมรับ หรือสารให้ความเห็นชอบ

ของตน หากมีรัฐสมาชิกขององค์การนั้นอย่างน้อยหนึ่งรัฐได้กระทำเช่นเดียวกันในสัตยาบันสาร สารยอมรับ หรือสารให้ความเห็นชอบนั้น องค์การเช่นว่าจะต้องประกาศขอบเขตของอำนาจหน้าที่ของตนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องต่างๆ ที่อยู่ภายใต้บังคับของอนุสัญญานี้ องค์การเช่นว่าจะต้องแจ้งผู้เก็บรักษาซึ่งการเปลี่ยนแปลงใดๆ ที่เกี่ยวข้องกันขอบเขตของอำนาจหน้าที่ของตนด้วย

๔. อนุสัญญานี้เปิดให้มีการภาคยานุวัติโดยรัฐใดๆ หรือองค์การการรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจระดับภูมิภาคใดๆ ที่มีรัฐสมาชิกอย่างน้อยหนึ่งรัฐเป็นภาคีอนุสัญญานี้ ภาคยานุวัติสารจะต้องมอบให้กับเลขาธิการสหประชาชาติ ในเวลาที่ภาคยานุวัติ องค์การการรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจระดับภูมิภาคจะต้องประกาศขอบเขตของอำนาจหน้าที่ของตนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องต่างๆ ที่อยู่ภายใต้บังคับของอนุสัญญานี้ องค์การเช่นว่าจะต้องแจ้งผู้เก็บรักษาซึ่งการเปลี่ยนแปลงใดๆ ที่เกี่ยวข้องกันขอบเขตของอำนาจหน้าที่ของตนด้วย

ข้อ ๓๗

ความสัมพันธ์กับพิธีสาร

๑. อนุสัญญานี้อาจเพิ่มเติมด้วยพิธีสารหนึ่งฉบับหรือมากกว่าก็ได้
๒. เพื่อที่จะเป็นภาคีของพิธีสารฉบับหนึ่ง รัฐหรือองค์การการรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจระดับภูมิภาคจะต้องเป็นภาคีอนุสัญญานี้ด้วย
๓. รัฐภาคีอนุสัญญานี้จะไม่ผูกพันโดยพิธีสารเว้นแต่รัฐนั้นได้เป็นภาคีพิธีสารตามบทบัญญัติของพิธีสารนั้น
๔. พิธีสารใดๆ ของอนุสัญญานี้จะได้รับการตีความร่วมกับอนุสัญญานี้ โดยคำนึงถึงความมุ่งประสงค์ของพิธีสารนั้น

ข้อ ๓๘

การมีผลใช้บังคับ

๑. อนุสัญญานี้จะมีผลใช้บังคับในวันที่เก้าสิบ ภายหลังจากวันที่มีการมอบสัตยาบันสาร สารยอมรับ หรือสารให้ความเห็นชอบหรือภาคยานุวัติสาร ฉบับที่ ๔๐ เพื่อความมุ่งประสงค์ของวรรคนี้ สารใดที่มอบโดยองค์การการรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจระดับภูมิภาคจะไม่นับเป็นเพิ่มจากสารที่ได้มอบไว้แล้ว โดยรัฐสมาชิกขององค์การเช่นว่า
๒. สำหรับรัฐแต่ละรัฐหรือองค์การการรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจระดับภูมิภาคแต่ละองค์การที่ให้สัตยาบัน ยอมรับ เห็นชอบหรือภาคยานุวัติอนุสัญญานี้หลังจากมอบฉบับที่ ๔๐ ดังกล่าว อนุสัญญานี้จะมีผลใช้บังคับในวันที่สามสิบ หลังจากวันที่มอบสารที่เกี่ยวข้องของรัฐหรือองค์การเช่นว่า

ข้อ ๓๕
การแก้ไข

๑. หลังจากครบห้าปีจากการมีผลใช้บังคับของอนุสัญญา^๑ รัฐภาคีรัฐหนึ่งอาจเสนอข้อแก้ไขและยื่นเสนอต่อเลขาธิการสหประชาชาติผู้ซึ่งภายหลังจากนั้นจะแจ้งข้อแก้ไขที่ได้รับการเสนอไปยังรัฐภาคีทั้งหลายและไปยังที่ประชุมของภาคีของอนุสัญญา เพื่อความมุ่งประสงค์ในการพิจารณาและตัดสินใจข้อเสนอนั้น ที่ประชุมของภาคีจะใช้ความพยายามทุกทางที่จะบรรลุฉันทามติในข้อแก้ไขแต่ละข้อ หากความพยายามทั้งหมดที่จะบรรลุฉันทามติได้ถูกใช้จนหมดและไม่สามารถบรรลุข้อตกลงใดๆ ได้ ข้อแก้ไขจะได้รับการรับรองด้วยคะแนนเสียงข้างมากสองในสามของรัฐภาคีที่เข้าร่วมประชุม และลงคะแนนเสียงในการประชุมของที่ประชุมภาคีเป็นวิธีการสุดท้าย

๒. องค์การการรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจระดับภูมิภาคในเรื่องที่อยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ของตนจะใช้สิทธิลงคะแนนเสียงภายใต้ข้อนี้ด้วยจำนวนคะแนนเสียงเท่ากับจำนวนของรัฐสมาชิกขององค์การที่เป็นรัฐภาคีของอนุสัญญา^๑ องค์การเช่นว่าจะต้องไม่ใช้สิทธิลงคะแนนเสียงหากสมาชิกขององค์การนั้นใช้สิทธิของตนและกลับกันฉันใดก็ฉันนั้น

๓. ข้อแก้ไขที่ได้รับการรับรองตามวรรค ๑ ของข้อนี้^๑ต้องได้รับการให้สัตยาบัน การยอมรับ หรือการให้ความเห็นชอบโดยรัฐภาคี

๔. ข้อแก้ไขที่ได้รับการรับรองตามวรรค ๑ ของข้อนี้จะมีผลใช้บังคับต่อรัฐภาคีในวันที่เก้าสิบหลังจากวันที่ได้มอบสัตยาบันสาร สารยอมรับ หรือสารให้ความเห็นชอบต่อข้อแก้ไขเช่นว่าแก่เลขาธิการสหประชาชาติ

๕. เมื่อข้อแก้ไขมีผลใช้บังคับ จะมีผลผูกพันกับรัฐภาคีทั้งหลายที่ได้แสดงความยินยอมของตนที่จะผูกพันตามข้อแก้ไขนั้น รัฐภาคีอื่นจะยังผูกพันด้วยข้อบทของอนุสัญญา^๑ และข้อแก้ไขอื่นๆ ก่อนหน้าที่ที่รัฐภาคีเหล่านี้ได้ให้สัตยาบันสาร สารยอมรับ หรือสารให้ความเห็นชอบแล้ว

ข้อ ๔๐

การเพิกถอน

๑. รัฐภาคีอาจถอนตัวจากอนุสัญญา^๑ โดยการแจ้งอย่างเป็นทางการเป็นลายลักษณ์อักษรถึงเลขาธิการสหประชาชาติ การเพิกถอนเช่นว่าจะมีผลหนึ่งปีหลังจากวันที่เลขาธิการสหประชาชาติได้รับการแจ้งนั้น

๒. องค์การการรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจระดับภูมิภาคจะยุติการเป็นภาคีของอนุสัญญา^๑ เมื่อรัฐสมาชิกทั้งหมดขององค์การนั้น ได้เพิกถอนตัวแล้ว

๓. การเพิกถอนตัวจากอนุสัญญาตามวรรค ๑ ของข้อนี้จะก่อให้เกิดการเพิกถอนจากพิธีสารของอนุสัญญา^๑นี้ด้วย

ข้อ ๔๑

การเก็บรักษาและภาษา

๑. เลขาธิการสหประชาชาติได้รับมอบหมายให้เป็นผู้เก็บรักษาอนุสัญญา^๑นี้

๒. ต้นฉบับของอนุสัญญา^๑นี้ ซึ่งตัวบทภาษาอาหรับ ภาษาจีน ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษารัสเซีย และภาษาสเปน มีความถูกต้องเท่าเทียมกัน จะต้องมอบไว้ที่เลขาธิการสหประชาชาติ

๓. เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มที่ลงนามข้างท้ายนี้ซึ่งได้รับมอบอำนาจโดยถูกต้อง โดยรัฐบาลของผู้ลงนามเหล่านั้น ได้ลงนามในอนุสัญญา^๑นี้

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นายกรุณา พันธุ์เพชร
วัน เดือน ปี เกิด	๑๒ มีนาคม ๒๕๐๔
ประวัติการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง - เนติบัณฑิตไทย รุ่นที่ ๓๗ จากสำนักอบรมกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ไทย - ปริญญาโท กฎหมายเปรียบเทียบ (M.C.I.) มหาวิทยาลัย Howard University Washington, DC. USA - ปริญญาโทกฎหมายเปรียบเทียบ (M.C.L.) มหาวิทยาลัย California Western School of Law, San Diego, California U.S.A.
ประวัติการทำงานโดยย่อ	<ul style="list-style-type: none"> - อัยการผู้ช่วย สำนักงานอัยการสูงสุด - อัยการผู้ช่วย จังหวัดลำพูน - อัยการประจำกองสำนักงานคดีศาลแขวงพระโขนง - อัยการประจำกรม สำนักงานที่ปรึกษากฎหมาย - อัยการประจำกรม สำนักงานคดีต่างประเทศ - อัยการจังหวัดฝ่ายคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือกฎหมายประชาชน สำนักงานอัยการจังหวัดแม่สอด - อัยการจังหวัด สำนักงานคดีพิเศษ สำนักงานอัยการสูงสุด (เลขานุการอธิบดีอัยการฝ่ายคดีพิเศษ) - อัยการจังหวัดเกาะสมุย - เลขานุการผู้ตรวจการอัยการ (นายตรระกูล วินิจนัยภาค) - อัยการจังหวัดเชียงใหม่ - ผู้ช่วยเลขานุการรองอัยการสูงสุด (นายตรระกูล วินิจนัยภาค)
ตำแหน่งปัจจุบัน	อัยการผู้เชี่ยวชาญ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายอาคารและที่ดิน สำนักงานอัยการ สูงสุด

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา ยุทธศาสตร์

เรื่อง การป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและความมั่นคงของชาติ

ผู้วิจัย นายกรุณา พันธุ์เพชร หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๖

ตำแหน่ง อัยการผู้เชี่ยวชาญ สำนักงานอัยการสูงสุด

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกาภิวัตน์ (Globalization) คือ การที่โลกเชื่อมและรวมกันเป็นหนึ่งเดียวมากขึ้นในมิติต่างๆ ที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็นสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม โดยมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการสื่อสารที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความร่วมมือและเชื่อมโยงระหว่างประเทศได้สะดวกถึงกัน อย่างไรก็ตาม โลกาภิวัตน์ก็เปรียบเหมือนเหรียญสองด้าน เมื่อให้ประโยชน์แล้วก็ย่อมก่อให้เกิดผลเสียหรือปัญหาตามมา คำตอบหนึ่งคือ “อาชญากรรมข้ามชาติ” (Transnational Crime)

Dr. Louise Shelly ผู้ก่อตั้งและเป็นผู้อำนวยการศูนย์การเรียนรู้การก่อการร้ายอาชญากรรมข้ามชาติ และทุจริต ของมหาวิทยาลัยจอร์จเมสัน กรุงวอชิงตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา กล่าวว่า “อาชญากรรมข้ามชาติจะเป็นประเด็นสำคัญที่อธิบายความเป็นไปและภาพลักษณ์ของศตวรรษที่ ๒๑ เหมือนกับสงครามเย็น (Cold War) ที่เคยเป็นประเด็นสำคัญและอธิบายถึงภาพลักษณ์ของศตวรรษที่ ๒๐ และการล่าอาณานิคม (Colonialism) ที่อธิบายว่าอะไรเกิดขึ้นในศตวรรษที่ ๑๙”^๑

องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นปัญหาสำคัญของทุกประเทศจนทำให้องค์การสหประชาชาติ (United Nation) ได้จัดทำอนุสัญญาสหประชาชาติ เพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งเป็นองค์กร เมื่อปี ค.ศ.๒๐๐๐ (United Nation Convention Against Transnational Organized Crime And The Protocols Thereto) และประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาติ ได้ลงนามในอนุสัญญาดังกล่าว ประเทศไทยในฐานะประเทศภาคีสมาชิกและได้ลงนามในอนุสัญญาดังกล่าว จึงมีพันธกรณีที่จะต้องตรากฎหมายภายในประเทศเพื่อรองรับอนุสัญญาดังกล่าว ซึ่งสำนักงาน

^๑ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ อ.พ.๒๑/๒๕๕๕ สมัยสามัญทั่วไป, กลุ่มงานบริการวิชาการ สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

อัยการสูงสุด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ได้มีมติให้เป็นผู้กร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๑ และสำนักงานอัยการสูงสุดได้ดำเนินการทุกขั้นตอนตามกระบวนการยกร่างกฎหมายเสนอคณะรัฐมนตรีผ่านการพิจารณาทางรัฐสภาจนประกาศในราชกิจจานุเบกษาและมีผลบังคับใช้แล้ว เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๖ ทำให้ประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ในวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๖ มีผลให้ประเทศไทยสามารถร่วมมือและขอความช่วยเหลือในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติกับประเทศภาคีอนุสัญญา จำนวน ๑๗๓ ประเทศ สำหรับรายละเอียดกฎหมายฉบับนี้ นอกจากเป็นที่น่าสนใจอย่างยิ่งแล้ว ยังเป็นมาตรการในการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและความมั่นคงของชาติล่าสุด และถ้าทุกประเทศภาคีสมาชิกขององค์การสหประชาชาติได้ออกกฎหมายแบบเดียวกันก็จะไม่มีผู้ที่เป็นเครือข่ายขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติใช้ประเทศไทยเป็นที่หลบภัยหรือหลบซ่อนตัวจากการถูกดำเนินคดีอีกต่อไป

เนื่องจากความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเป็นลักษณะความผิดทางอาญาที่มีลักษณะแตกต่างจากความผิดอาญาทั่วไป ซึ่งก่อนที่จะมีพระราชบัญญัติฉบับนี้ ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายใดที่จะสามารถเอาผิดกับผู้กระทำผิดที่เป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้ คงดำเนินคดีได้เป็นรายบุคคลเป็นรายไป การรวบรวมพยานหลักฐาน การสืบสวนสอบสวนมีข้อจำกัดมากมายเนื่องจากต้องปฏิบัติตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอย่างเคร่งครัด, เจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติไม่ได้รับการคุ้มครอง, การข่มขู่พยาน, บุคคลที่เกี่ยวข้องไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ, การรับฟังพยานหลักฐาน, การร่วมมือกับต่างประเทศมีข้อจำกัด และเครื่องมือและอุปกรณ์การทำงานไม่เพียงพอ ปัญหาต่างๆเหล่านี้ จึงไม่อาจจัดการกับผู้กระทำผิดที่มีเครือข่ายที่อยู่ในต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดวิธีการสืบสวนสอบสวนซึ่งแตกต่างจากวิธีสืบสวนสอบสวนคดีอาญาทั่วไป เช่น กำหนดให้มีความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (มาตรา ๕) และความผิดฐานขัดขวางการสืบสวน สอบสวน การฟ้องร้อง หรือการดำเนินคดีความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (มาตรา ๒๖) และมาตรการคุ้มครองบุคคลผู้ให้ความร่วมมือที่สำคัญจากการถูกดำเนินคดี (มาตรา ๒๗) ซึ่งไม่เคยมีฐานความผิดเหล่านี้ในประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายที่มีลักษณะโทษทางอาญา นอกจากนั้นพระราชบัญญัติฉบับนี้ยังมีมาตรการพิเศษเพื่อให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนสอบสวนสามารถปฏิบัติการได้โดยชอบด้วยกฎหมาย กล่าวคือ การดักฟังโทรศัพท์ การปฏิบัติการอำพราง การใช้วิธีการเคลื่อนย้ายภายใต้การ

ควบคุม และการระงับข้อพิพาทผู้ต้องสงสัยด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ อันเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน รวมทั้งการคุ้มครองพยาน การกำหนดให้ความผิดฐานการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเป็นความผิดฐานของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน การส่งผู้ร้ายข้ามแดน และความร่วมมือที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินคดี(มาตรา ๒๓) เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมไทยสามารถป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดที่มีส่วนร่วมในอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของประเทศชาติได้และสอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรที่ประเทศไทยได้ลงนามดังกล่าวแล้ว โดยมีพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นกฎหมายสารบัญญัติและกฎหมายวิธีสบัญญัติที่รัฐบาลได้สร้างกฎหมายพิเศษให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เหมือนกับการแก้ปัญหาอาชญากรรม การค้ามนุษย์ การค้าแรงงานข้ามชาติ การลักลอบตัดไม้และค้าไม้ข้ามพรมแดน และการลักลอบค้าสัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าหวงห้ามข้ามพรมแดนซึ่งเป็นอาชญากรรมร้ายแรงและประสบความสำเร็จมาแล้ว ทุกรูปแบบ อย่างไรก็ดี ในปี พ.ศ.๒๕๕๘ ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่แผนการสร้างประชาคมอาเซียน(ASEAN Community) โดยมีเสาหลัก คือ เสาหลักที่ ๑ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน(ASEAN Political – Security Community : ASC) เสาหลักที่ ๒ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(ASEAN Economic Community : AEC) และเสาหลักที่ ๓ ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน(ASEAN Social – Cultural Community : ASSC) ในส่วนของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(AEC) อันเป็นเสาหลักที่ ๒ ส่งผลให้มีการดำเนินกิจกรรมด้านเศรษฐกิจมากมาย เช่น การขนส่งข้ามแดน การเคลื่อนย้ายสินค้าเสรี การเคลื่อนย้ายบริการเสรี การเคลื่อนย้ายการลงทุนเสรี การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือและการพัฒนามนุษย์ และการข้ามพรมแดน ซึ่งประชาคมอาเซียนมีประชากรทั้งสิ้นประมาณ ๖๐๐ ล้านคน สำหรับประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน(ASC) มีเป้าหมายหลักที่ให้ความสำคัญในด้านกฎหมาย โดยกำหนดความร่วมมือส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติในทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ อาชญากรรมต่อมนุษยชาติ อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ อาชญากรรมที่เกี่ยวกับการก่อการร้าย อาชญากรรมที่เป็นรูปแบบอาชญากรรมข้ามชาติ และการส่งผู้ร้ายข้ามแดน รัฐบาลไทยได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว และได้ออกกฎหมายพิเศษเพื่อให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยพร้อมที่จะสร้างความปลอดภัยด้านความมั่นคงในทุกมิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและความมั่นคงของชาติ โดยมีสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยงานกลาง ร่วมกับสำนักงาน

ตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กรมการปกครอง สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ในการปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

ในส่วนของสำนักงานอัยการสูงสุดได้จัดตั้งศูนย์พันธกิจประชาคมอาเซียน(ASEAN Community Missions Centre : APMC) โดยอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานต่างประเทศ สำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อรับผิดชอบเกี่ยวกับภารกิจด้านอาเซียนทุกมิติของสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นการเฉพาะ ซึ่งตั้งอยู่ ณ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ (อาคาร A) ชั้น ๕ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาพระราชบัญญัติป้องกันและการปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ อันเป็นมาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งเป็นความผิดร้ายแรง คือความผิดอาญาที่กฎหมายกำหนดโทษขั้นสูงตั้งแต่สี่ปีขึ้นไป หรือโทษสถานหนักกว่านั้น

๒. เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินคดีอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรตามพระราชบัญญัติป้องกันและการปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งมีข้อดีข้อเสียและความแตกต่างกับการดำเนินคดีอาญาทั่วไปอย่างไร

๓. เพื่อศึกษามาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเมื่อประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.๒๕๕๘

ขอบเขตของการวิจัย

การจัดการปัญหาองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติของประเทศไทย โดยมีพระราชบัญญัติป้องกันและการปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.๒๕๕๖ เป็นพื้นฐาน และขอบเขตการวิจัย เน้นการเปรียบเทียบระหว่างดำเนินคดีอาชญากรรมข้ามชาติในลักษณะที่จัดตั้งเป็นองค์กร ตามพระราชบัญญัตินี้ กับการดำเนินคดีอาญาทั่วไป

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. การวิจัยนี้จะเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แหล่งข้อมูลดังต่อไปนี้

๑.๑ ข้อมูลปฐมภูมิ โดยการสัมภาษณ์ สทนทา กับผู้ที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานหรือผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ

๑.๒ ข้อมูลทุติยภูมิ โดยการค้นคว้าและศึกษาจากเอกสารกฎหมายต่างๆที่เกี่ยวข้องรวมทั้งเอกสารงานวิจัยอื่นๆ โดยใช้การวิเคราะห์กรณีศึกษาคดีเกี่ยวกับอาชญากรรมข้ามชาติที่เกิดขึ้นในประเทศไทยมาประกอบด้วย

๒. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มา เพื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายหรือวิธีการในการดำเนินคดีเกี่ยวกับองค์การอาชญากรรมข้ามชาติก่อนที่มีพระราชบัญญัติฉบับมีผลใช้บังคับ และวิเคราะห์ผลประโยชน์ที่ประเทศไทยจะได้รับจากพระราชบัญญัติฉบับนี้เมื่อประเทศไทยก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

๓. สรุปหลักการสำคัญๆ ทั้งหมดในของพระราชบัญญัตินี้ และเหตุผลความจำเป็นของประเทศไทยที่ต้องตราพระราชบัญญัติฉบับนี้

ผลการวิจัย พบว่า

๑. องค์การอาชญากรรมไทยแท้ๆที่ไม่ได้ข้ามชาติ โดยมีประมวลกฎหมายอาญาเรื่องอั้งยี่สามารถบังคับใช้กฎหมายลงโทษผู้กระทำความผิดได้

ในประเทศไทยองค์การอาชญากรรมในอดีตส่วนใหญ่จะรวมกลุ่มในรูปแบบที่ไม่ซับซ้อนยุ่งยาก มีหัวหน้า และลูกน้องจำนวนหนึ่ง เพื่อทำงานที่ผิดกฎหมายหรือทำตามคำสั่งของหัวหน้า ซึ่งมีอิทธิพลอยู่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเท่านั้น เช่น การเก็บค่าคุ้มครองบ่อนการพนัน การค้าประเวณี ค้ายาเสพติด กรรโชก-ทรัพย์ การค้ามนุษย์ การลักลอบขนคนเข้าเมือง การขายอาวุธที่ผิดกฎหมาย การค้าทรัพยากรธรรมชาติที่ผิดกฎหมาย การค้าสัตว์ป่าที่ผิดกฎหมาย การขายยาและเวชภัณฑ์ปลอม มีการสั่งการตรงจากหัวหน้าถึงลูกน้องเพื่อให้ทำงาน ซึ่งเข้าข่ายตามประมวลกฎหมายอาญาในความผิดฐานเป็นอั้งยี่ สามารถลงโทษองค์การอาชญากรรมเหล่านี้ได้โดยตรง ความเสียหายต่อทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองยังไม่รุนแรงและไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

ต่อมาปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติมีลักษณะซับซ้อนยิ่งขึ้น โดยมีผู้กระทำความผิดเป็นชาวต่างชาติร่วมกันคนไทยและก่ออาชญากรรมร้ายแรง เช่น การลักลอบค้ายาเสพติด (Illicit trafficking in Drugs) การลักลอบคนเข้าเมือง (Smuggling of Illegal Migrants) การค้าอาวุธ (Arms Trafficking) กลุ่มองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและการก่อการร้าย (Transnational Criminal Organization and Terrorism) การค้าหญิงและเด็ก (Trafficking in Women and Children) การค้าทรัพยากรธรรมชาติ การค้าสัตว์ป่า อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ (Cyber Crime) และการฟอกเงิน (Money Laundering) เป็นต้น ในอดีตมูลค่าความเสียหายในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด รวมถึงผู้กระทำความผิดมีการกระทำในลักษณะที่ไม่ซับซ้อนทำให้เจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมายรวมถึงบทกฎหมายที่มีโทษทางอาญา การดำเนินคดีในชั้นศาลซึ่งมีวิธีพิจารณาความอาญาเป็นหลักการบังคับใช้กฎหมายในขณะนั้นยังสามารถเอาผิดและลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดได้ และไม่ก่อความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ

ตัวอย่างอาชญากรรมข้ามชาติที่เคยพบเห็นในประเทศไทย

๑. กลุ่มมาเฟียเยอรมัน (โรซ่า) พฤติการณ์เปิดสำนักงานทนายความบังหน้า ปลอมแปลงวีซ่าและ พาสปอร์ต คุมกิจการบาร์เบียร์

๒. กลุ่มมาเฟียรัสเซีย พฤติการณ์ค้าหญิงและยาเสพติดรับซื้อจากภาคเหนือ ขายเฉพาะชาวรัสเซียในร้านอาหารรัสเซีย พัทยาใต้

๓. กลุ่มมาเฟียฟิลิปปินส์ พฤติการณ์เป็นแก๊งต้มตุ๋นไฟ ๓

๔. กลุ่มมาเฟียออสเตรเลีย พฤติการณ์ส่งหญิงไทยไปค้าประเวณีต่างประเทศ

๕. กลุ่มมาเฟียอังกฤษ มีกิจการบาร์อะโกโก้ ที่พัทยา ค้าโคเคนและเฮโรอีน เป็นต้น ข้อมูลกลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติดังกล่าวได้มาจากการจับกุมดำเนินคดีในประเทศไทย และการสืบสวนสอบสวนของเจ้าพนักงานตำรวจ^๒

อาชญากรรมข้ามชาติเหล่านี้มุ่งประสงค์เพียงทรัพย์สินเงินทอง แต่ผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่ไม่สามารถถูกจับกุมดำเนินคดีได้และส่งผลกระทบต่ออย่างยิ่งกับชื่อเสียงของประเทศไทย ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมเคยมีการกล่าวขานกันว่า “ประเทศไทยเป็นดินแดนสวรรค์แห่งการค้าหนังสือเดินทางปลอมและการค้าประเวณีเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชาย” การค้ามนุษย์ เช่น แก๊งลูกหมู (ลักลอบขนคนจีนเข้ามาพักในประเทศไทยเพื่อรอส่งไปประเทศที่สาม) เป็นต้น การป้องกัน

^๒ พรสวรรค์ วัฒนางกูร, ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติและนโยบายความมั่นคง, เอกสารจากการสัมมนาทางวิชาการ (ศูนย์ยุโรปศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

ปราบปรามของภาครัฐในขณะนั้นยังไม่มีกฎหมายที่สมบูรณ์เพียงพอและเจ้าหน้าที่ของรัฐขาดแคลนเครื่องมือด้านข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่จะต่อต้าน ตอบโต้อาชญากรข้ามชาติเหล่านี้ได้อย่างชัดเจน ทำให้ผู้กระทำความผิดสามารถหลบหนีจากการกระทำความผิด เป็นผลให้การบังคับใช้กฎหมายขาดความศักดิ์สิทธิ์ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย

๑. โลกาภิวัตน์ทำให้อาชญากรรมข้ามชาติเปลี่ยนรูปแบบ เป็นอาชญากรรมข้ามชาติที่มีลักษณะจัดตั้งเป็นองค์กร

กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้โลกไร้พรมแดน ไม่ว่าจะเป็นการคมนาคมขนส่งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ ทำให้การเดินทางและการขนส่งเป็นไปด้วยความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น การสื่อสารไม่ว่าจะเป็นทางโทรศัพท์เคลื่อนที่หรือทางอินเทอร์เน็ตทำให้ติดต่อสื่อสารกันง่ายมากยิ่งขึ้นเช่นกัน อีกทั้งยังมีกระแสการค้าเสรี การใช้ทุนนิยม ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การขยายตัวทางด้านภาคธุรกิจที่มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งมีเครือข่ายติดต่อกันได้ทั่วโลก จึงทำให้อาชญากรรมและอาชญากรพัฒนาตามความเจริญจากกระแสโลกาภิวัตน์และมีความซับซ้อนในการกระทำความผิด มีการจัดตั้งเป็นองค์กรเครือข่ายติดต่อกันไปทั่วโลกและแฝงตัวเข้ามากับความเจริญต่างๆควบคู่กันไปและพัฒนาเพิ่มขึ้นจนเป็นปัญหาสำคัญของทุกประเทศทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระทำความผิดร้ายแรงของอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งเป็นลักษณะองค์กร จนทำให้องค์การสหประชาชาติได้จัดทำอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งขึ้นในลักษณะองค์กร (United Nations Convention against Transnational Organized Crime) ขึ้น โดยมีข้อกำหนดในอนุสัญญาดังกล่าวรวมทั้งสิ้น ๔๒ ข้อ และที่สำคัญมีการกำหนดคำนิยามไว้ กล่าวคือ กลุ่มองค์กรอาชญากรรม(Organized criminal group) หมายความว่า กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้างของบุคคลสามคนหรือมากกว่าที่ดำรงอยู่เป็นระยะเวลาหนึ่งและที่มีการประสานดำเนินงานระหว่างกัน โดยมีเป้าหมายในการกระทำอาชญากรรมร้ายแรงหนึ่งอย่างหรือมากกว่า หรือในการกระทำความผิดตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม และอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร มีขอบเขตการบังคับใช้เกี่ยวกับการป้องกัน การสืบสวนสอบสวนและการฟ้องคดีอาญาสำหรับการมีส่วนร่วมในกลุ่มองค์กรอาชญากรรม การฟอกทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด การฉ้อราษฎร์บังหลวง การขัดขวางกระบวนการยุติธรรม และอาชญากรรมร้ายแรง ซึ่งสามารถลงโทษโดยการทำให้สูญเสียชีวิตขั้นสูงสุดเป็นระยะเวลาอย่างน้อย ๔ ปี หรือโดยโทษที่รุนแรงกว่านั้น เมื่อมีลักษณะเป็นความผิดข้ามชาติ และเกี่ยวข้องกับกลุ่มองค์กรอาชญากรรม อีกทั้งยังมีการกำหนดการอายัดหรือยึด การริบ, การจัดส่ง

ภายใต้การควบคุม, การคุ้มครองอธิปไตย, การกำหนดให้มีการมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งขึ้นในลักษณะองค์กรเป็นความผิดอาญา, การกำหนดให้การฟอกทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมเป็นความผิดอาญา, มาตรการต่อต้านการฟอกเงิน, การกำหนดให้การนอราชฎ์บังหลวงเป็นความผิดอาญา, มาตรการต่อต้านการนอราชฎ์บังหลวง, ความรับผิดชอบของนิติบุคคล, การส่งผู้ร้ายข้ามแดน, การโอนตัวนักโทษ, ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกัน, การสืบสวนสอบสวนร่วม, เทคนิคการสืบสวนสอบสวนพิเศษ, การจัดทำทะเบียนประวัติทางอาชญากรรม, การกำหนดให้การขัดขวางความยุติธรรมเป็นความผิดอาญา, การคุ้มครองพยาน, มาตรการที่จะขยายความร่วมมือกับหน่วยงานที่ใช้บังคับกฎหมาย, การเก็บรวบรวม การแลกเปลี่ยน และการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับลักษณะของอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร, ความช่วยเหลือด้านการฝึกอบรมและวิชาการ เป็นต้น มาตรการต่างๆ ที่ปรากฏในอนุสัญญาดังกล่าว มีความมุ่งประสงค์ให้ทุกประเทศสร้างกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ เพื่อป้องกันและต่อต้านกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรข้ามชาติสำหรับประเทศไทยได้มีมาตรการป้องกันและปราบปรามเกี่ยวกับความผิดร้ายแรงหรืออาชญากรรมข้ามชาติ ดังนี้

๑. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.๒๕๑๕

๒. พระราชบัญญัติมาตรการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.

๒๕๓๔

๓. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๑

๔. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๕

๕. พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. ๒๕๕๑

๖. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒

๗. พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ.๒๕๓๕

เป็นต้น

ซึ่งมีมาตรการต่างๆ คล้ายคลึงกับอนุสัญญาฯ หลายประการและสามารถนำกฎหมายดังกล่าวดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดที่มีลักษณะองค์กรอาชญากรรมในประเทศได้เป็นอย่างดี แต่ยังมีอาจจัดการกับผู้ตั้งการหรือผู้บงการที่อยู่ในต่างประเทศได้อย่างเป็นรูปธรรม

๒. ข้อดีข้อเสียและความแตกต่างการดำเนินคดีอาญาทั่วไปกับการดำเนินคดีอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

๒.๑ ข้อดีพบว่ามาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและความมั่นคงของชาติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖

๒.๑.๑ มีการกำหนดฐานความผิดที่มีบทลงโทษรุนแรง เช่น ความผิดฐานการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (มาตรา ๕) ความผิดฐานขัดขวางกระบวนการยุติธรรม (มาตรา ๒๖) ซึ่งจะต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๔ ปีถึง ๑๕ ปี หรือปรับตั้งแต่ ๘๐,๐๐๐ บาทถึง ๓๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๒.๑.๒ มีการให้อำนาจเจ้าพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสืบสวนสอบสวนผู้กระทำความผิด โดยในมาตรา ๑๗ ให้อำนาจดักข้อมูลทางการสื่อสาร ในมาตรา ๑๘ ให้มีการปฏิบัติการอำพราง (undercover operations) มาตรา ๒๐ ให้มีการใช้วิธีการเคลื่อนย้ายภายใต้การควบคุม (controlled delivery) และในมาตรา ๒๑ ให้มีการใช้การสะกดรอยด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (electronic surveillance) โดยรายละเอียดของการใช้มาตรการต่างๆดังกล่าวอัยการสูงสุดได้ออกข้อตกลงและข้อบังคับของอัยการสูงสุด ดังต่อไปนี้

๒.๑.๒.๑ ข้อตกลงการปฏิบัติหน้าที่ในคดีระหว่างหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖

๒.๑.๒.๒ ข้อบังคับของอัยการสูงสุด ว่าด้วยการตรวจค้นและอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖

๒.๑.๒.๓ ข้อบังคับของอัยการสูงสุด ว่าด้วยการเก็บรักษา การให้รับทรัพย์สินไปดูแล การขายทอดตลาด การคืนทรัพย์สิน และการประเมินค่าเสียหายตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๑๕ พ.ศ. ๒๕๕๖

๒.๑.๒.๔ ข้อบังคับของอัยการสูงสุด ว่าด้วยการมีและใช้อาวุธปืนและยุทธภัณฑ์ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๑๖ พ.ศ. ๒๕๕๖

๒.๑.๒.๕ ข้อบังคับของอัยการสูงสุด ว่าด้วยการเก็บรักษา การใช้ประโยชน์และการทำลายข้อมูลข่าวสาร ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๑๗ พ.ศ. ๒๕๕๖

๒.๑.๒.๖ ข้อบังคับของอัยการสูงสุด ว่าด้วยการปฏิบัติการอำนาจตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๑๕ พ.ศ. ๒๕๕๖

๒.๑.๒.๗ ข้อบังคับของอัยการสูงสุด ว่าด้วยการระงับผู้ต้องสงสัย ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๒๑ พ.ศ. ๒๕๕๖

ซึ่งข้อตกลงและข้อบังคับเหล่านี้จะสอดคล้องกับข้อกำหนดของอนุสัญญาดังกล่าวอันเป็นการสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศในการใช้มาตรการดังกล่าวเพื่อปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเพิ่มเติมจากพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา สนธิสัญญาความร่วมมือกับระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ และสนธิสัญญาการส่งผู้ร้ายข้ามแดน เช่น ประเทศไทย - สหรัฐอเมริกา, ประเทศไทย - ประเทศออสเตรเลีย เป็นต้น อันเป็นการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศและให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

๒.๑.๓ มีการกำหนดความร่วมมือที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินคดี (มาตรา ๒๓) เป็นกรณีผู้ต้องหาให้ความร่วมมือในการดำเนินคดีต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยให้อำนาจอัยการสูงสุดเป็นผู้มีอำนาจออกคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาในข้อหาหรือบางข้อหาก็ได้ ในกรณีที่ฟ้องแล้วมีอำนาจออกคำสั่งถอนฟ้อง ถอนอุทธรณ์ ถอนฎีกา ไม่อุทธรณ์ หรือไม่ฎีกา

๒.๒ ข้อเสียดังกล่าวตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ มีบทบัญญัติจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลบางประการ เช่น การดักฟังทางโทรศัพท์ โทรเลข โทรสาร คอมพิวเตอร์ ทางไปรษณีย์ หรือการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ (มาตรา ๑๗)

๓. ผลการวิจัยพบว่าเมื่อประเทศไทยก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเป็นปัญหาสำคัญระดับนานาชาติไม่มีประเทศใดประเทศเดียวที่จะป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดซึ่งมีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้โดยลำพัง องค์การสหประชาชาติจึงเห็นความสำคัญของปัญหานี้และเป็นปัญหาสำคัญที่สุดในศตวรรษที่ ๒๑ จึงได้จัดทำอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. ๒๐๐๐ เพื่อร่วมมือกันในระดับนานาชาติป้องกันปัญหาดังกล่าวในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้ประชาคมโลกปลอดภัยจากการคุกคามขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจและความมั่นคง สำหรับประเทศไทยนั้น ในส่วนของกระบวนการยุติธรรมไทยมีความพร้อมทั้งด้านมาตรการป้องกันและมาตรการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเพื่อความมั่นคงของชาติอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะ

๑. มาตรการป้องกัน

๑.๑ กำหนดให้เป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล เกี่ยวกับปัญหาและความร้ายแรงขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติและเศรษฐกิจ โดยให้ความรู้แก่ประชาชนและส่วนราชการทุกภาคส่วน โดยการประชาสัมพันธ์ออกสื่อทุกประเภท เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงความร้ายแรงของปัญหาดังกล่าว

๑.๒ ประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงความผิดอาญาฐานการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ และความผิดอาญาฐานการขัดขวางกระบวนการยุติธรรม ซึ่งมีโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ เพื่อให้ผู้ที่อาจจะกระทำความผิดนั้นได้เกิดความเกรงกลัวหรือยับยั้งไม่กระทำความผิด และเพื่อไม่ให้ประชาชนตกเป็นเหยื่อขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

๑.๓ จัดสัมมนาอบรมเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกภาคส่วนในเรื่องมาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการที่รับราชการอยู่ตามแนวชายแดนเป็นการเร่งด่วน ก่อนที่ประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลาง

๒. มาตรการปราบปราม

๒.๑ ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจปราบปรามหรือสืบสวนสอบสวนคดีตามพระราชบัญญัตินี้ได้ตระหนักถึงมาตรการการฟอกเงิน ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ เนื่องจากความผิดฐานการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเป็นความผิดมูลฐานตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ อันจะเป็นการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในเรื่องการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด

๒.๒ เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนคดีได้มีการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลบางประการ รวมถึงมีการกำหนดมาตรการการสืบสวนสอบสวนเป็นพิเศษต่างหาก นอกเหนือจากวิธีการสืบสวนสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อให้เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมที่มีความเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ เป็นต้น ได้เข้าใจถึงเจตนารมณ์ของบทบัญญัติแห่งกฎหมายฉบับนี้ อันจะเป็นการบังคับใช้กฎหมายเพื่ออำนวยความยุติธรรมอย่างโปร่งใสและเข้ามาตรฐานสากล เพื่อลดจำนวนขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติหรือผู้มีส่วนร่วมที่จะเข้ามกระทำความผิดหรือหลบหนีการกระทำความผิดจากต่างประเทศเข้ามาหลบซ่อนตัวในประเทศไทย

๒.๓ มาตรการอื่นๆ

๒.๓.๑ จัดทำฐานข้อมูลส่วนบุคคลของชาวต่างชาติที่เข้า-ออกตามด่านชายแดนทั่วประเทศโดยใช้ระบบไบโอเมตริกซ์ (Biometric) อย่างเร่งด่วน

๒.๓.๒ จัดศูนย์ป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยให้สำนักข่าวกรองแห่งชาติเป็นผู้ดำเนินการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารของภายในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย

๒.๓.๓ แก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือเกี่ยวกับการค้าสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าหวงห้ามให้เป็นความผิดอาญาที่กฎหมายกำหนดโทษจำคุกขั้นสูงตั้งแต่ ๔ ปีขึ้นไป หรือโทษสถานกึ่งหนักกว่านั้น